

INLEIDING

In die nag van 9 op 10 Mei 1940 het, terwyl twee groot Duitse leërs die Nederlandse oosgrens oorskry en formasies Duitse militêre vliegtuie doelwitte op Nederlandse grondgebied begin bestook, die Tweede Wêreldoorlog vir die toenmalige Nederlandse koninkryk in Europa begin.

Die Nederlandse landmag, soos gemobiliseer in 1940, het uit vier leërkorpse, elkeen van twee divisies, bestaan. Indien 'n paar kleiner onderdele van die toenmalige Nederlandse landmag buite beskouing gelaat word, het hierdie troepe op 10 Mei 1940 teenoor twee-en-twintig Duitse divisies, ondersteun deur twee luglandingsdivisies, te staan gekom. Weliswaar het 'n deel van die genoemde Duitse divisies, nadat hulle in die provinsie Limburg eers die Nederlands-Duitse en vervolgens die Belgies-Nederlandse grens oorgesteek het, teen België begin optree, maar andersyds het twee van die vier Nederlandse leërkorpse prakties nie aan gevegte deelgeneem nie. Ookal omdat die Duitse vuurkrag en bewapening aanmerklik beter as die Nederlandse was, was die stryd kortstondig.

Op 15 Mei 1940 het die Nederlandse opperbevelhebber, genl. H. G. Winkelman, die kapitulatievoorwaardes te Rijsoord, naby Rotterdam, onderteken, met dié verstandhouding dat die stryd in die provinsie Zeeland nie as geëindig beskou is nie. Daar het die stryd tot 19 Mei 1940 voortgewoed.¹

Terwyl die krygsverrigtings nog aan die gang was, is op 14 Mei 1940 die vertrek van koningin Wilhelmina en die Nederlandse kabinet uit Den Haag bekendgemaak. Die setel van die Nederlandse regering is na Londen verplaas en die regeringsbevoegdhede in Nederland het op die Nederlandse opperbevelhebber, genl. H. G. Winkelman, oorgegaan.

In sy proklamasie, waarin genl. Winkelman bogenoemde veranderings aangekondig het, is onder meer deur die opperbevelhebber aangevoer dat die Nederlandse koninkryk nie alleen uit die grondgebied in Europa bestaan het nie, maar ook uit oorsese gebiedsdele.

Aangesien die regering dit as sy plig beskou het om die bestuur oor alle gebiedsdele van die koninkryk te verseker, kon die gevaar om deur die vyand van die buitewêreld afgesny te word, nie riskeer word nie. Ook is gevoel dat dieselfde regering ook elders, in oorleg met die bondgenote, die belange van die moederland sal kan behartig en hieromtrent besluite kan neem. Nederland bly derhalwe, aldus genl. Winkelman, onder die bestuur van sy wettige regering.²

Na die vertrek van die koninklike gesin en die Nederlandse kabinet na Londen, het S.K.H. Prins Bernhard op 16 Mei 1940 weer uit Engeland in Zeeuws-Vlaandere aangekom om die volgende dag nog 'n besoek aan die Nederlandse troepe te bring, voordat hy oor Brugge, Oostende en Duinkerken na Engeland terugkeer het.³

Die Europese deel van die Nederlandse koninkryk is deur Duitsland beset en, met betrekking tot dieselfde koninkryk en sy gebiedsdele in Europa, Asië en Amerika, is die setelplaas van die wettige regering — soos bo uiteengesit is — na Londen verplaas.

Opperbevelhebber genl. H. G. Winkelman het, in sy proklamasie van 14 Mei 1940, verklaar dat Nederland aan die einde van die oorlog weer as 'n selfstandige, vrye nasie, sou opstaan.⁴ Byna vyf jaar sou verbygaan voordat hierdie profetiese woorde in vervulling sou gaan.

In die volgende bladsye is, veral op grond van gegewens afkomstig uit die besit van wyle Lt.-kol. Frans (Oom Paul) Looringh van Beeck, 'n deel van die geskiedenis beskryf, nl. op watter wyse, deur die oprigting van die *Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'*, die Nederlandse regering 'in oorlogstyd' 'n militêre eenheid op die been gebring en gereed gehou het om, in 1944 en 1945, tot die bevryding van die Nederlandse grondgebied in Europa by te dra.

Aangesien onder die dienspligtiges wat lede van genoemde eenheid was, ook 'n aantal Nederlandse immigrante, afkomstig uit ons land, aanwesig was en hierdie dienspligtiges en 'n paar vrywilligers die Springbok-kenteken op hul uniforms gedra het, is hul lotgevalle waardig om 'n plek in die Militaria-reeks te vind.

Vandag is 'n groot deel van hulle wat vanaf 1942 die Unievlag oor 'n deel van hul kamp in die Wrottesleypark, naby Wolverhampton laat wapper het, landsburgers van die Republiek van Suid-Afrika. Ten slotte regverdig die gedeelte van sy dokumente wat Lt.-kol. F. Looringh van Beeck goedgunstig aan die Suid-Afrikaanse Weermag afgestaan het, 'n beskrywing soos die volgende.

Ten tye van sy afskeid as bevelvoerder van die Regiment Grenadiers, 7 Julie 1947, het 'n mede-offisier, voor die terugkeer van sy voormalige regimentskommandant na ons land verklaar :

Maar blijven zal de herinnering aan een zeer gezien Hoofdofficier, die in het moeilijke tijdvak dat Zijn Hoog Edel Gestrenge als reserve-officier, Commandant was van één van de Garde-Regimenten, naast de hoofdtaak van wederopbouw van de Kon. Landmacht, al het mogelijke heeft gedaan, tot herstel van de oude tradities van het Garde-Regiment. Maar vooral ook de herinnering aan een eerlijk en rechtvaardig man, steeds bereid om indien mogelijk te helpen, een mens met een edel karakter.

Onze beste wensen vergezellen U, Oom Paul, op Uw verdere weg.⁵

Die latere reserwe-kolonel Frans Looringh van Beeck, is as seun van Frans Looringh van Beeck, op 27 Mei 1895 in die stad Arnhem (Nederland) gebore. In verband met sy militêre loopbaan in sy geboorteland is onder meer bekend dat hy op 27 Mei 1915 benoem is as reserwe-2de luitenant (Regiment Grenadiers) en op 1 Oktober 1934 eervol ontslaan is in die rang van reserwe-1e luitenant.

Kort na die Eerste Wêreldoorlog het reserwe-1e luitenant F. Looringh van Beeck op die *Rabonie Ranch*, Hoopstad, Oranje-Vrystaat, gaan boer.

Op 12 Januarie 1940 volg sy registrasie as nr. 55514 van die Unieverdedigingsmag se Nasionale Reserwe. Op 10 November 1941 het hy, in laasgenoemde rang en werksaam by die Nederlandse militêre sending, Pretoria, weer in militêre diens getree. Na sy aankoms in Engeland as bevelvoerder van die eerste kontingent Nederlandse dienspligtiges en vrywilligers van Suid-Afrika, is hy op 25 Maart 1942 benoem en aangestel as reserwe-kaptein by die Regiment Grenadiers. Op 27 Junie 1944 volg sy bevordering tot reserwe-majoor (infanterie) vir die tydperk waarin hy die funksie van bevelvoerder van die aanvullingseenheid van die *Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'* vervul.

Met ingang van 15 September 1945 het bevordering tot reserwe-luitenant-kolonel van die infanterie gevolg met dien verstande dat dié bevordering sou geld vir die tydperk waarin bogenoemde offisier die funksie as bevelvoerder van Nr. 1 Infanteriedepot sou vervul.⁶

Op 2 Mei 1946 is besluit om reserwe-luitenant-kolonel Looringh van Beeck in rang en ansiënniteit tydelik by die reserwe-personeel van die Nederlandse land-

mag (infanterie) te handhaaf vir die duur van sy funksie as kommandant van die Regiment Grenadiers.⁷

Op 22 Mei 1947 het luitenant-kolonel J. K. de Visser die vaandel van die Regiment Grenadiers aan tydelike reserwe-luitenant-kolonel F. Loringh van Beeck te Amersfoort oorhandig,⁸ terwyl laasgenoemde op 7 Julie 1947 aangekondig het dat hy die bevelvoering oor die Regiment Grenadiers aan sy opvolger luitenant-kolonel R. A. van Holthoorn oordra.

By hierdie oordrag, wat op die verjaarsdag van die regiment, 118 jaar na sy oprigting te Amersfoort, Nederland, plaasgevind het, het die aftredende bevelvoerder in 'n toespraak na die verlede gewys. Hy het die moelikhede en veelvuldige vraagstukke van die na-oorlogse tydperk genoem en aan die slot van sy oordragsrede verklaar.

Ik verlaat het regiment, waarbij ik als jong reserve-luitenant de eer had geplaatst te worden in 1916 Het lot heeft gewild, dat ik vele jaren na de oorlog van 1914/1918 van het regiment gescheiden moest leven, doch nooit zal ik de tiende November 1941 vergeten, de dag, waarop het mij vergund werd, wederom als Nederlands Grenadier deel uit te mogen maken van de Koninklijke Landmacht.

De jaren 1941 tot 1947 zullen, ondanks de vele zwarte schaduwen, die daarin voorkomen, voor mij tot de mooiste dagen van mijn leven behoreen. In mijn oude dag, indien die mij vergund zal worden, zal ik iets hebben om op te leunen, n.l. dat ik mijn Koningin en Volk heb mogen dienen in een hoedanigheid, die mij het liefste was Ik heb mij steeds gerealiseerd, dat zonder de samenwerking van de geheele Vaste staf van het regiment geen noemenswaardige resultaten mogelijk zouden zijn geweest. Dat deze samenwerking mij spontaan is verleend, daarvoor ben ik U diep erkentelijk. Ik zal het als een eer blijven beschouwen, dat ik U allen onder mijn commando heb mogen hebben.'

Met ingang van 1 Oktober 1947 is die oud-kommandant van aktiewe diens in die Nederlandse Landmag onthef. Hy het na ons land teruggekeer, hom aanvanklik op Lochiel (Oos-Transvaal) gevestig en sy laaste lewensjare op Hlatikulu (Swaziland) deurgebring, waar hy in April 1970 die tydelike met die ewige verwissel het.

Hier volg dan, hoofsaaklik aan die hand van gegewens uit bogenoemde offisier se nalatenskap afkomstig, die verhaal van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ met, as kern, die wel en wee van 'n aantal lede van dié eenheid wat in ons land woonagtig was en as dienspligtiges en/of vrywilligers 'n belangrike bestanddeel van bogenoemde eenheid gedurende en kort na die Tweede Wêreldoorlog gevorm het.

'n Monument, opgerig op die terrein van die Nederlandse Ambassade, Pretoria, waar jaarliks 'n aantal Nederlanders, oud-Nederlanders en Suid-Afrikaanse vriende van Nederland op uitnodiging van die plaaslike „Nederlandsche Vereeniging” bymekaar kom, herinner aan hulle wat hul lewens opgeoffer het vir die vrywording van hul geboorteland.

AANTEKENINGE

1. Gegewens is onder meer te vind in *Beknopt overzicht van de krijgsverrichtingen der Koninklijke Landmacht 10-19 Mei 1940*, (Leiden, 1947). In 1963 het H. Brongers, *De oorlog in Mei 1940*, (Utrecht-Antwerpen) verskyn.

Volgens kapt. H. Brongers het 'n Nederlandse leërkorps twee divisies van elkeen ongeveer 10 000 man getel (1940). 'n Toenmalige Nederlandse divisie het, in hoofsaak, uit drie regimente infanterie en een tot drie afdelings artillerie, met twaalf kanonne per afdeling, bestaan.

2. Brongers, t.a.p., pp. 142-143.
3. *Beknopt overzicht*, p. 200.
4. *Ibid.*, p. 227.
5. Res.-maj. W. Reesink in *De Garde*, jaargang 19, Nr. 4, Julie 1947, pp. 1-2; in *De Garde*, jaargang 28, Nr. 4, April 1956, het op pp. 8-9 die bydrae „Een oud-leerling van Oom Paul vertelt uit sijn recrutentijd” verskyn.
6. Gedateer 10.9.1945. Onderteken deur die bevelhebber van die Nederlandse Strydkragte, luitenant-generaal Bernhard, Prins van die Nederlande.
7. 1840 1 G.S., 2.5.1946, Nr. 65.
8. *Ons Leger*, jaargang 33, Nr. 7, Julie 1949, p. 15.
9. Sien ook : *De Garde*, jaargang 19, Nr. 4, Julie 1947, „Bij het afscheid van de Luit.-Kol. F. Loringh van Beeck. Commandant Regiment Grenadiers” (hoofartikel).

1

VAN DIE KAPITULASIE TOT DIE VAANDELUITREIKING (1940-1941)

a. NEDERLANDSE TROEPE WYK UIT. REORGANISASIE

In die inleiding is reeds verwys na die kapitulasie van die grootste deel van die Nederlandse strydkragte op 15 Mei 1940 en die feit dat die stryd in die provinsie Zeeland 'n paar dae later ten einde geloop het. Ten tye van die kapitulasie het groopies Nederlandse verdedigers daarin geslaag om na Engeland oor te steek, terwyl ander saam met die geallieerde magte deur België na Frankryk teruggeval het. Onder hulle was ongeveer 250 lede van die berede polisie (*maréchaussée*), 1 150 lede van die Nederlandse landmag, 250 lede van die Nederlandse lugmag, 700 lede van ander weermagslede en ongeveer 100 polisie-troepe. Sommige van hulle het op 23 Mei 1940 van die Franse hawe Cherbourg na Engeland uitgewyk,¹ ander het van Caen met 'n Nederlandse skip na Engeland oorgesteek, terwyl luitenant-kolonel dr. C. F. Koch, 'n militêre medikus, op 10 Junie 1940 met 'n groep berede polisie, die reeds genoemde *maréchaussée*, uit Brest na Engeland vertrek het.²

Op 23 en 28 Mei en 10 en 15 Junie het 'n aantal vlieëniers van Brest en Cherbourg na Engeland vertrek, terwyl ook 'n klein aantal Nederlandse militêre oor Duinkerken en Bordeaux in Engeland aangekom het.

Van dié wat die inskeping by Duinkerken meegemaak het, kan in die woorde van Arthur Bryant verklaar word :

*They stood there in long, patient queues as though waiting for the last bus home, or sheltered in impromptu holes excavated in the sand, while overhead dive-bombers roared and screamed and fantastic air battles were fought out in the midst of immense pillars of drifting smoke and fountains of water The living, back out of the delirium of modern war to the quiet and ordinariness of England*³

En tog, ten spyte van die gemeenskaplike gevare waaraan die Nederlanders en hul Britse en Franse bondgenote op die strand van Duinkerken blootgestel was, en ten spyte van die begeerte om in veiligheid te kom, was daar 'n opmerklike verskil. Terwyl die Britse soldate as't ware gewag het vir die laaste bus om huiswaarts te keer, het hul bondgenote weliswaar vir die laaste bus gewag wat hulle kon vervoer om dan weer die vryheid te kan smaak, maar vir hulle was dit vryheid in ballingskap, vryheid onder 'n vreemde vlag. In totaal het ongeveer 120 Nederlandse offisiere en 1 340 manskappe op die een of ander wyse in Engeland aangekom.⁴

Aanvanklik is hulle te Haverfordwest en in 'n tentekamp (Dan-Y-Craig) by Porthcawl ondergebring om daarna in laasgenoemde militêre kamp saamgetrek te word. Daar het hulle bekendgestaan as die „Detachment Koninklijke Nederlandsche troepen in Groot-Brittannië” onder bevel van 'n daartoe aangewese bevelhebber. Op 23 Mei 1940 is die reserwe-luitenant-kolonel van die Nederlandse generale staf, G. B. Noothoven van Goor, tot generaal-majoor bevorder en vervolgens as „Inspecteur der Nederlandsche Troepen” (I.N.T.) benoem.⁵

Terwyl in Londen, aanvanklik met jonkheer D. J. de Geer, en nog in dieselfde jaar met prof. dr. P. S. Gerbrandy as Eerste Minister, die Nederlandse kabinet gesetel het, was kolonel A. Q. H. Dijkhoorn met die portefeulje van Verdediging belas.⁶

Geleidelik is onder bogenoemde leiding, en nadat Britse uitrusting en wapens bekom kon word, die reorganisasie van die Nederlandse troepe in Engeland deurgevoer, terwyl reeds op 30 Junie 1940, 133 lede van die Nederlandse militêre lugvaart na die „Royal Air Force“-kamp naby Gloucester oorgeplaas is.⁷

b. *PLANNE OM DIE STERKTE OP TE VOER*

In Maart 1942 het die Nederlandse Minister van Verdediging in Londen, kolonel A. Q. H. Dijkhoorn, in 'n onderhoud verklaar dat alles gedoen word om deur opkommandering van Nederlandse dienspligtiges in ander lande die sterkte van die Nederlandse troepe in Engeland op te voer en om die gevegswaarde van dié troepe te verbeter. Hul onmiddellike funksie sou wees om met die verdediging van Engeland te help en mettertyd sou dié troepe 'n militêre rol in verband met die terugkeer van die Nederlandse regering na Nederland speel.⁸

Hierdie beleid het reeds op 27 Mei 1940 tot uiting gekom toe alle Nederlanders van 20 - 35 jaar, woonagtig in Engeland, gelas is om hulle persoonlik of skriftelik vir registrasie by die naaste Nederlandse konsul aan te meld.⁹

In die Unie van Suid-Afrika het, in Julie 1940, 'n oproep in die pers verskyn waarin alle manlike Nederlanders, wat tussen 1904 en 1920 gebore is, gelas is om hulle vir registrasie, onder opgaaf van getroud, ongetroud, aantal kinders en militêre ervaring, by die Nederlandse konsulate aan te meld. In laasgenoemde geval moes die militêre rang vermeld word wat beklee word en watter beroep die betrokke persoon tans (1940) uitoefen.

Op 20 Julie 1940 is in die „Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika“ (Pretoria) aangekondig dat Nederlanders wat in 'n nie-Nederlandse krygsmag diens aanvaar, sonder dat hulle hiervoor koninklike verlof ontvang het, hul nasionaliteit kragtens art. 7 van die Wet op Nederlanderskap sal verloor.¹⁰

Verder is in dieselfde amptelike verklaring bepaal dat 'n Nederlandse onderdaan, sonder om sy nasionaliteit te verloor by 'n geallieerde krygsmag kan aansluit, mits hy — voordat hy hiertoe oorgaan — kennis van sy voorneme aan 'n Nederlandse konsulêre amptenaar gee.

Terwyl daar in bogenoemde amptelike verklaring dus, in teenstelling met die vroeëre verklaring, die moontlikheid daargestel is om, byvoorbeeld in ons land, by die Unieverdedigingsmag aan te sluit, is op 21 Augustus 1940 deur die Nederlandse regering in Londen bepaal dat Nederlanders, wat tussen 1.1.1904 en 1.1.1921 gebore en in Engeland, Noord-Ierland en die V.S.A. woonagtig was, hulle — ingevolge 'n Koninklike Besluit in verband met militêre diens — moet laat registreer. Hierdie bepaling het ook gegeld vir hulle wat voorheen in militêre diens was.¹¹

Op 5 September 1940 het die Nederlandse regering besluit om, op Kanadese grondgebied, infanteriebataljons in die lewe te roep wat saamgestel word uit Nederlanders van 18-35 jaar wat in Kanada woonagtig is.¹² Aan hierdie berig is toegevoeg dat die Kanadese regering toestemming in bogenoemde verband verleen het. Op dieselfde dag is vanuit Londen berig dat 'n aantal Nederlanders, afkomstig uit die V.S.A., deel vorm van kontingente Kanadese troepe wat in Engeland aangekom het.¹³

Daarna is, op 24 September 1940, vanuit Londen meegedeel dat agt Nederlandse offisiere die vorige dag in Kanada aangekom het om 'n infanteriebataljon van Nederlanders in Kanada te rekruteer.¹⁴

Op 7 November 1940 het die Nederlandse gesantskap te Pretoria aangekondig dat Nederlanders tussen 18 en 40 jaar, mits hulle indertyd in Nederland nie medies ongeskik verklaar was nie en tans (1940) in goeie gesondheid verkeer, in aanmerking kan kom om op goewermentskoste na Engeland te gaan vir vrywillige diensneming by die *Nederlandsche Legioen*.¹⁵

Met betrekking tot die uitbreiding van die bestaande Nederlandse militêre kern in Engeland, was daar in die loop van 1940 dus verskillende maatreëls deur die Nederlandse regering in Londen getref.

Daar is reeds op die Koninklike Besluit van 8 Augustus 1940 (nr. 10) in verband met verpligte militêre registrasie van Nederlanders in Engeland, Noord-Ierland, Kanada en die V.S.A. gewys. As gevolg hiervan het op 20 Augustus 1940, 540 Nederlandse rekrute te Porthcawl aangekom. Hulle was gedeeltelik Nederlandse vlugtelingen uit Nederland, België en Frankryk en Nederlandse dienspligtiges wat in Engeland woonagtig was. Nederlanders buite Europa moes hulle by Nederlandse gesantskappe registreer en volgens Nierstrasz het hierdie registrasie uitsluitend betrekking op vrywilligers gehad.¹⁶

Verder het, aldus dieselfde skrywer, die Nederlandse regering besluit om reëlins vir die opkommandering van dienspligtiges, eers uit Engeland en daarna uit Kanada, die Verenigde State, die Nabye Ooste, Suid-Afrika en Suid-Amerika te tref. Soos reeds vermeld, is alle rekrute uit die V.S.A., Kanada, Midde- en Suid-Amerika in Kanada (Stratford) saamgetrek. In Januarie 1941 is hierdie troepe van militêre instruksie voorsien. In Nieu-York is 'n werwingskantoor geopen en in Februarie 1941 is 'n militêre sending na die Unie van Suid-Afrika gestuur om die oproeping te reël.¹⁷

Alvorens daar nader op die spesifiek Suid-Afrikaanse deel van die werksaamhede ingegaan word, moet die volgende vermeld word. Volgens Nierstrasz is die groot verwagting, wat ten opsigte van die V.S.A. gekoester was, nie verwesenlik nie. Hierdie skrywer vermeld die volgende oorsake :

*Een groot aantal der voor opkomst in aanmerking komende onttrok zich aan de opkomstplicht, zonder dat het mogelijk was, sancties op hen toe te passen. In Amerika was dit zelfs niet mogelijk, toen dit land in de oorlog was gekomen. In Amerika en Canada gaven bovendien een groot aantal Nederlanders de voorkeur aan dienstneming in het Amerikaanse of Canadese leger. Ook bleek een belangrijk aantal van hen, die zich wel meldden ongeschikt voor de dienst te velde.*¹⁸

c. *VERDERE LOTGEVALLE VAN DIE „DETACHEMENT KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE TROEPEN”. DIE „KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE BRIGADE ‘PRINSES IRENE’ ”*

Terwyl die Nederlandse regering, soos bo vermeld is, verskillende maatreëls getref het om die sterkte van die Nederlandse troepe in Engeland op te voer, het die naamsverandering „Nederlandsche Legioen” die ouer benaming in 1940 in onbruik laat raak.

Tewens is die Nederlandse uniform deur die Britse uniform vervang.¹⁹ Ter onderskeiding is die naam Nederland, bekroon deur 'n leeu, op die linker bomou van die uniform aangebring; terwyl dié Nederlanders wat uit Kanada afkomstig was hierbenewens 'n esdoringblaar (oranjekleurig) as 'n besondere onderskeidingsteken gedra het.²⁰ Toekomstige Nederlandse dienspligtiges en vrywilligers, afkomstig uit Suid-Afrika, het die Springbok (oranjekleurig) as 'n besondere kenteken gedra.²¹ Op hierdie wyse is die besondere verbintenis van hierdie groep met ons land op 'n treffende wyse uitgebeeld.

Op 24 September 1940 het die Legioen uit mobiele troepe en 'n depotbataljon bestaan en, nadat hierdie twee groepe tydelik van mekaar geskei was, is hulle in November 1940 gesamentlik op Congleton gestasioneer, terwyl die I.N.T. op Knutsford gevestig is.

Aan die einde van 1940 het die Nederlandse regering tot die vorming van 'n brigade, in werklikheid 'n regiment, besluit en as gevolg hiervan is die „Koninklijke Nederlandsche Brigade” op 11 Januarie 1941 te Congleton opgerig. Die „brigade” was sodanig georganiseer dat dit by elke onderdeel van die Britse of Kanadese leër ingeskakel kon word. Dit was 'n selfonderhoudende mobiele eenheid wat soos volg georganiseer was.

- i. *Die Brigadestaf*, waartoe tewens die verbindingsafdeling, die provoosseksie en ander hulpdienste soos die mediese seksie en die geestelike versorgers behoort het.
- ii. *Die Onafhanklike Gevegs-groepe*, elkeen bestaande uit 'n sterk infanterie-gedeelte met ondersteuningswapens soos swaar masjiengewere, mortiere en anti-tenkgeskut. Elkeen van hierdie groepe was sodanig georganiseer dat hulle selfstandig en, indien nodig, onafhanklik van mekaar, kon optree.
- iii. *'n Battery Veldartillerie* (kaliber 8,76 cm). Ses vuurmonde met 'n vergrote batterystaf wat as 'n afdelingstaf kon optree waardeur onafhanklike optrede vergemaklik is.
- iv. *'n Brigadetrein*, belas met die aanvoer van lewensmiddels, ammunisie, brandstof e.d.m.
- v. *Die Herstelafdeling*, in verband met die herstel van verbindings- en transportmateriaal.
- vi. *Die Kompanie Aanvullings- en Reserwetroepe*.

Bogenoemde reorganisasie het in 1944 sy beslag gekry ten einde die eenheid sowel vir operatiewe optrede as vir kerndoeleindes van die toekomstige Nederlandse Weermag in gereedheid te bring.²²

Belangrik is dat in September 1940 'n kamp aangelê is te Wrottesley Park, ongeveer 6 km. ten weste van Wolverhampton, wat in Julie 1941 betrek is. Die Brigadebevelhebber was op dié tydstip tewens kampkommandant en in Augustus 1941 het die Brigade uit 'n staf, 'n verbandafdeling, 'n herstelafdeling en 'n seksie polisie-troepe, met 'n totale sterkte van ongeveer 1 584 man bestaan.²³

'n Belangrike gebeurtenis in die geskiedenis van die jong Brigade was die vaandeluitreiking deur H.M. Koningin Wilhelmina wat, saam met S.K.H. Prins Bernhard, op Woensdag 27 Augustus 1941 die „Koninklijke Nederlandse Brigade” te Wolverhampton, Staffordshire, besoek het. By dié geleentheid het die koningin onder meer verklaar dat op die vaandel die naam van haar kleindogter prinses Irene voorkom en dat sy, met toestemming van die prinses se ouers, dié naam aan die Brigade verleen. Op dié besondere wyse is, aangesien prinses Irene deur haar ouma as die peetkind van die Nederlandse weermag bestempel is, die naam van 'n prinses aan die „Koninklijke Nederlandsche Brigade” verbind wat gedurende die eersvolgende jare as die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ” sou bekendstaan.²⁴

d. *LUITENANT-KOLONEL (GENL.-MAJ.) A. C. DE RUYTER VAN STEVENINCK, D.S.O., O.B.E.*

Op 15 Mei 1941 het, in die rang van luitenant-kolonel, A. C. de Ruyter van Steveninck, 'n afstammeling van die beroemde 17e eeuse Nederlandse admiraal en seeheld Michiel Adriaanseun de Ruyter, bevelvoerder van die 1e bataljon van die Brigade geword. Hy sou vir die duur van die oorlog en kort daarna, tot September

1945, die wel en wee met die Brigade deel. Op 25 September 1915 het hy as 'n kadet van die Nederlandse artillerie by die „Koninklijke Militaire Academie” (K.M.A., Breda) in diens getree. Op 12 Augustus 1918 volg sy benoeming tot 2e luitenant by die 1e Regiment Veldartillerie en op 31 Mei 1921 word aan die jong offisier, wat nog steeds by dieselfde eenheid dien, die sertifikaat van waarnemer (lugmag) uitgereik. Oorgeplaas na die 2e Regiment Veldartillerie (15.10.1921) volg hy in 1922 'n kursus op die gebied van samewerking tussen die artillerie en die lugstrydkragte in Frankryk om daarna, nog in dieselfde jaar (12.8.1922), tot 1e luitenant en op 20 Januarie 1936 tot kaptein bevorder te word.

Ten tye van die Tweede Wêreldoorlog gedetasjeer by die Belgiese Algemene Hoofkwartier (10.5.1940) is hy op 18 Mei 1940 aan die Nederlandse militêre attaché in Parys toegevoeg en op 1 November 1940 tot majoor bevorder.

Op 2 Februarie 1941 het maj. De Ruyter van Steveninck oor Algiers, Casablanca en Lissabon na Engeland oorgekom, waar hy op 15 Mei 1941 as kommandant van die 1e bataljon van die Brigade benoem en op 7 Januarie 1942 met die bevel van die Brigade belas is.

Op 1 Mei 1942 tot tydelike luitenant-kolonel bevorder, het die definitiewe benoeming op 1 Februarie 1943 gevolg.

Saam met die Brigade het luitenant-kolonel de Ruyter van Steveninck op 3 Augustus 1944 na Frankryk oorgesteek en daar by die 1e Kanadese Leër ingeskakel, om van 20-21 September 1944 aan die hoof van sy eenheid die Belgies-Nederlandse grens te oorskry.

Op 19 September is hy as waarnemende bevelhebber van die „Nederlandsche Strijdkrachten” benoem en op 1 Mei 1946 tot substantiewe kolonel bevorder. Op 22 Junie van dieselfde jaar het hy sitting begin neem in die Nederlandse „Hoog Militair Gerechtshof”, terwyl hy op 22 Maart 1949 tot generaal-majoor bevorder en op 25 Junie van dieselfde jaar in Den Haag oorlede is. Op 6 September 1948 het kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck die hoë onderskeiding te beurt geval om as „Koning der Wapenen” deel te neem aan die inhuldigingsplegtigheid van H.M. Koningin Juliana.

Die volgende militêre onderskeidings is aan generaal-majoor A. C. de Ruyter van Steveninck toegeken :

Offisier in die Orde van Oranje-Nassau, die „Bronzen Leeuw” (Nederland), die „Distinguished Service Order” (D.S.O.), die „Order of The British Empire” (O.B.E.). Tewens was die heengegane kommandeur van die „Legioen d’Honneur”, draer van die Franse „Croix de Guerre (avec Palme)”, kommandeur in die Belgiese „Orde van Leopold I (met Palm)” en draer van die Belgiese „Croix de Guerre (avec Palme)”.²⁵

Van hierdie Nederlandse opperoffisier is in 1949 deur die toenmalige plaasvervangende bevelvoerder van die Garderegiment Prinses Irene verklaar :

*Hij was een commandant, die de natuurlijke gave bezat zijn mensen te binden, hij wist teamgeest te bereiken onder handhaving van een strenge tucht; hij wist te bereiken, dat ieder, hoe zwaar de taak ook mocht zijn, zijn werk zonder angst of beven, maar met vreugde verrichtte.*²⁶

AANTEKENINGE

1. L. de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wêreldoorlog*, ('s- Gravenhage, 1970), deel 3, p. 459.
2. *Ibid.*, p. 459.
3. Arthur Bryant, *The Summer of Dunkirk*, (Manchester, 1948), pp. 7-8.
4. V. E. Nierstrasz, *Geschiedenis van de Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'*, ('s- Gravenhage, 1959), p. 5.
5. *Ibid.*, p. 5.
6. *Vrij Nederland*, Londen, 31.8.1940 (teenoor titelblad). Later het jonkheer ing. O. C. A. Lidth de Jeude die genoemde portefeulje oorgeneem.
7. Nierstrasz, p. 5. Die tegnisi is na die Nederlandse „Marineluchvaartdienst” oorgeplaas; die vlieëniers het na Nederlands Oos-Indië, 320 Eskader (*Marine-luchvaartdienst*) en die RAF gegaan en op 12.6.1943 is hulle by 322 Eskader (Ned.) ingedeel.
8. *Vrij Nederland*, 22.3.1941, p. 232.
9. Nierstrasz, p. 5. *Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika*, 3.8.1940, p. 7.
10. *Hollandch Weekblad voor Zuid-Afrika*, 6.7.1940, p. 8.
11. Verklaring Ned. gesantskap, Pretoria, gedateer 16.7.1940.
12. *H.W.Z.A.*, 31.8.1940, p. 5.
13. *Ibid.*, 14.9.1940, p. 5. Hierdie werwingspoging het, met betrekking tot die V.S.A., nie aan die verwagtings voldoen nie. 'n Groot aantal dienspligtiges het hulle aan die verpligting onttrek sonder dat dit moontlik was om sanksies teen hulle toe te pas. Vir hierdie en ander oorsake : Nierstrasz, t.a.p., p. 6.
14. *H.W.Z.A.*, 28.9.1940, p. 13.
15. *Ibid.*, 9.11.1940, p. 31.
16. *Ibid.*, p. 6.
17. *Ibid.*, p. 6.
18. *Ibid.*, p. 6.
19. Nierstrasz, p. 7.
20. *Ibid.*, p. 7.
21. Hierdie en die volgende gegewens is hoofsaaklik ontleen aan kol. A. C. de Ruyter van Steveninck : „De Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'”, gepubliseer in *Prinses Irene Brigade*. Gedenkboek-uitgawe van *Ons Leger*, September 1945, p. 16., e.v.
22. Nierstrasz, t.a.p., p. 11, ook in verband met organisatoriese vraagstukke oor die tydperk 1941-1944.
23. *Ibid.*, p. 8.
24. *Ons Leger*, uitgawe soos onder 21 vermeld, p. 4 (met afbeelding van die vaandel).
25. *De Bromtol*, jaargang 2, nr. 7, Julie 1949 (spesiale herdenkingsuitgawe).
26. *Ibid.*, p. 7. Lt.-kol. A. C. de Ruyter van Steveninck het by die Brigade aangesluit ten tye van kol. D. van Voorst Evekink (benoem 1.9.1941) se bevelhebberskap.

2

DIE OPKOMMANDERING IN SUID-AFRIKA

INLEIDING

In die voorafgaande hoofstuk is daarop gewys dat die Nederlandse regering in Engeland in die loop van 1940 besluit het om die geledere van die Nederlandse troepe in Engeland te versterk en dat, in verband hiermee, manlike Nederlanders in Suid-Afrika in Julie gelas is om hulle, net soos in sekere ander lande, aan te meld en die konsulate in hul woongebiede van adresveranderings op hoogte te hou.¹

Kort daarna is deur die Nederlandse gesantskap te Pretoria bekendgemaak dat, alvorens manlike Nederlanders hulle by 'n nie-Nederlandse strydmag aansluit, hulle 'n Nederlandse konsulêre amptenaar van so 'n voorneme in kennis moet stel, ten einde te voorkom dat hulle hul nasionaliteit verloor.²

a. DIE AMPTELIKE VERKLARING VAN 7 NOVEMBER 1940

Op 7 November 1940 het die Nederlandse gesantskap te Pretoria in 'n amptelike verklaring vermeld dat Nederlanders tussen 18 en 40 jaar, mits hulle in die verlede nie medies ongeskik verklaar is vir militêre diens nie, op staatskoste as vrywilligers na Engeland vervoer kan word vir vrywillige diensneming by die „Nederlandsche Legioen”.³

Hieraan moet toegevoeg word dat 'n aantal Nederlandse vrywilligers, onder leiding van dr. A. van Selms en afkomstig uit Suid-Afrika, kort voor of op 19 Junie 1940 te Tandjong Priok, by Batavia (Djakarta), aangekom het. Hierdie groep, bestaande uit sewe-en-sewentig Nederlanders, is na Bandoeng deurgestuurd om daar militêr opgelei te word.⁴

Opsommenderwys was, gedurende bogenoemde tydperk, die posisie van die manlike Nederlandse onderdane van dienspligtige ouderdom dus soos volg :

- i. Hulle moes hulle by die Nederlandse konsulate aanmeld en die konsulêre amptenare van adresveranderings op hoogte hou.
- ii. Hulle is, na vermelding van hul voorneme om by 'n nie-Nederlandse strydmag, soos die Unieverdedigingsmag, aan te sluit, toegelaat om tot so 'n stap oor te gaan sonder om hul nasionaliteit te verloor.
- iii. 'n Groep Nederlandse vrywilligers is toegelaat om na Oos-Indië te vertrek.
- iv. Vrywilligers is in die geleentheid gestel om, op staatskoste, na Engeland vervoer te word om, as vrywilligers, by die „Nederlandsche Legioen” aan te sluit. Hierdie vrywilligers moes tussen 18 en 40 jaar oud wees.

b. DIE NEDERLANDSE MILITÊRE SENDING NA SUID-AFRIKA : INSTRUKSIES

Op 3 Maart 1941 het die toenmalige Nederlandse Minister van Verdediging te Londen, kol. A. H. Dijkhoorn, die volgende instruksie⁵ aan die gepensioneerde skout-by-nag J. Bosma en die reserwe-offisier van gesondheid 2e klas dr. C. F. Koch uitgereik :

- i. 'n Militêre sending, bestem vir Suid-Afrika, sal soos volg saamgestel word : Gepensioneerde skout-by-nag J. Bosma, dr. C. F. Koch, met toevoeging van kaptein-luitenant ter see A. Boosman en reserwe-1e luitenant Spesiale Dienste ingenieur W. M. Reuhl.

- ii. Die taak waarmee hierdie Nederlandse militêre sending belas was, is soos volg omskryf :

Propagandering onder die in Suid-Afrika woonagtige Nederlanders om by die Nederlandse weermag in die Verenigde Koninkryk diens te neem; die reël van die geneeskundige ondersoek van hulle wat hulle vir diensneming aanmeld; die ondersoek na die politieke betroubaarheid van bogenoemdes die behulpsaam wees van Nederlandse konsulêre amptenare by aangeleenthede betreffende verlof of uitstel van opkoms van Nederlanders van dienspligtige leeftyd wat daarvoor in aanmerking kom; die toewysing aan die „Koninklijke Marine” en die „Koninklijke Landmacht” van die mees geskikte persone vir elke onderdeel; die sorg vir die vervoer van dié militêre van Suid-Afrika na die Verenigde Koninkryk in oorleg met die Nederlandse konsulêre amptenare, die hulpverlening aan konsulêre amptenare in verband met die toepassing van reëlins ten opsigte van broodwinners, en die verstrekking van die nodige burgerlike- en of militêre klerasie en skoene aan die rekrute wat na die Verenigde Koninkryk vertrek.

- iii. Met betrekking tot propaganda is aan die sending opgedra om lesings te reël, ligbeelde te vertoon, artikels te publiseer e.d.m. Oorleg moet in dié verband met die Nederlandse gesant⁶ en, waar nodig, met die Nederlandse konsulêre amptenare, gepleeg word. Verder is bepaal dat, in eersgenoemde verband, besondere aandag aan die uiteensit van die finansiële posisie van die militêre (soldy), toelaes en broodwinnersvergoeding gewy moet word.
- iv. Die geneeskundige ondersoek moet soveel moontlik volgens die bestaande Britse maatstawwe insake rekrutering geskied. Indien die mediese ondersoek nie deur dr. C. F. Koch kan geskied nie, dan moet die bemiddeling van die Suid-Afrikaanse Geneeskundige Diens van die Suid-Afrikaanse Leër ingeroep word. Dié keuring moet, ter vermyding van onnodige reiskoste, so naby as moontlik aan die woonplek van die opgekommandeerdes geskied, terwyl ontkoste — wat deur laasgenoemdes aangegaan is — vergoed word.
- v. In verband met die ondersoek na die politieke betroubaarheid sal, deur tussenkoms van die Nederlandse gesant, oorleg gepleeg word met die „Zuid-Afrikaanschen Inlichtingsdienst” wie se advies soveel moontlik gevolg word.
- vi. Met betrekking tot die verlening van verlof of uitstel in verband met opkoms van betrokkenes is ’n beleid ten opsigte van Nederlandse konsulêre amptenare neergelê.
- vii. Belangrik is die beleidsverklaring (nr. 7) ten opsigte van die volgende groepering wat bogenoemde offisiere in gedagte moet hou by die uitvoering van hul taak.

Dienspligtiges, dit is Nederlanders tussen 19 en 36 jaar oud, gebore in die jare 1904 tot en met 1921, wat hulle nie vir vrywillige diensneming aanmeld nie, maar opgeroep, d.w.s. gekommandeer, word.

Vrywilligers, dit is Nederlanders of Suid-Afrikaanse burgers tussen 19 en 45 jaar, wat hulle vrywillig vir diens in die Nederlandse Weermag aanmeld.

In verband met die *dienspligtiges* is bepaal dat hulle kon aandui aan watter onderdeel van die Nederlandse Weermag (Landmag, seemag of lugmag) hulle voorkeur gee. Aan hulle kon meegedeel word watter funksie elke weermagsdeel vervul en daar is in die instruksie uitgewei oor verskillende beroepe soos seelui (seemag), mynwerkers (landmag), motorbestuurders (landmag), kokke (seemag), horlosiemakers (seemag) en onderwysers (landmag).

Aan *vrywilligers* is 'n eie plasingseuse oorgelaat.

- viii. Met betrekking tot die oproeping van dienspligtiges en *vrywilligers* is bepaal dat dit, ooreenkomstig sekere riglyne⁷, deur of namens die Nederlandse gesant moet geskied, met dien verstande dat die gesant adviseer in verband met die datum van oproeping (een en ander gegrond op die resultaat van die gevoerde propaganda), terwyl *vrywilligers* so spoedig moontlik aangeneem en na Engeland vervoer word.

Dié vervoer sou van die beskikbare skeepsruimte afhang, terwyl persone, uit 'n bepaalde deel van Suid-Afrika, soveel moontlik gesamentlik, en by voorkeur, met Nederlandse skepe vervoer word. In afwagting van die vervoer-moontlikhede kan dienspligtiges na hawens oorgebring en, soveel moontlik, in militêre geboue gehuisves word. Die vervoer na Engeland sou op koste van die Nederlandse skatkis geskied.

- ix. Terwyl die broodwinnersvergoeding aan bepaalde voorskrifte onderhewig is, is tewens bepaal dat militêre klerasie vir lede van die Nederlandse Landmag, in oorleg met gesagdraers van die Suid-Afrikaanse Leër, verstrekkend word. Die uitrusting van lede van die Nederlandse seestrydkragte sal deur die Britse vloot (Simonstad) uitgereik word. In albei gevalle sal die uitreikings deur die Nederlandse regering vereffen word.
- x. Dr. C. F. Koch sal 'n krediet van £3 000 ontvang, terwyl verdere krediete deur die Nederlandse gesant (Pretoria) aangevra word.
- xi. Reserwe-1e luitenant ing. W. M. Reuhl is belas met die byhou van die administrasie en moes van die in- en uitgaande briewe 'n register hou.
- xii. Na aankoms in Suid-Afrika bring die lede van die militêre sending weekliks 'n gesamentlike verslag uit van die werksaamhede wat verrig is. Van hierdie verslae word een eksemplaar per lugpos en een eksemplaar per seepos aan die Minister van Verdediging (Londen) gestuur.
- x:::. Die Nederlandse gesant moet voortdurend op hoogte van die verrigte werksaamhede gehou en oorleg moet soveel moontlik met hom gepleeg word.

c. *DIE RIGLYNE IN VERBAND MET DIE OPROEPING VAN DIENSPLIKTIGES*

Aan hierdie dokument, waarvan 'n afdruk onder die nagelate papiere van luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck voorkom, is die volgende gewens ontleen :

- i. Die Nederlandse militêre sending te Pretoria, in die dokument die „Nederlandse Militaire Missie” genoem, is deur die Nederlandse Minister van Verdediging aangewys om die Nederlandse konsulêre amptenare behulpsaam te wees by aangeleenthede betreffende die verlening van onbepaalde verlof of uitstel om op te kom aan Nederlanders van dienspligtige leeftyd wat hiervoor in aanmerking kom. Dieselfde geld ook ten opsigte van ander omstandighede wat betrekking op die opkommandering van dienspligtiges het.
- ii. Die opgekommandeerdes word aan 'n mediese keuring onderwerp. Indien mediese ongeskiktheid volg, word 'n bewys uitgereik. Mediese uitslae m.a.w. ongeskiktheidverklarings wat in Nederland uitgereik is, word nie meer as geldig beskou nie op grond van die tyd wat inmiddels verstryk het.
- iii. Die konsuls kommandeer dié dienspligtiges op wat tussen 1 Januarie 1904 en 1 Januarie 1922 gebore is. In dié verband stuur hy per aangetekende pos aan elke dienspligtige 'n oproep, in skrywe gemerk „Aan den dienstplichtige” en 'n vorm ter verkryging van broodwinnersvergoeding (in drievoud). Na ont-

vangs van die ingevulde vorms stuur die konsuls aan die dienspligtige gegewens in verband met die broodwinnersvergoeding, terwyl hy twee eksemplare van sy besluit in bogenoemde verband aan die Nederlandse gesant stuur.

Ten opsigte van die broodwinnersvergoeding is onder meer die volgende neergelê : Vir die eerste afhanklike 7/6 per dag, vir die tweede en derde afhanklike 2/- per dag, vir die vierde afhanklike 1/6 en vir elke volgende afhanklike 1/- per dag. In besondere gevalle is die konsulêre amptenare toegelaat om die uitkerings met 20% te verhoog.⁸

Onder bogenoemde dokumente is die volgende van belang :

- i. Die vorm „Model B”. Hierin is verklaar dat die Nederlandse regering besluit het dat die Nederlandse Weermag soveel moontlik versterk moet word ten einde die oorlog, wat ten opsigte van die bevryding van Nederland gevoer word, so kragdadig moontlik voort te sit. In verband hiermee is by die Koninklike Besluit van 28 Februarie 1941, nr. 9, besluit om alle Nederlanders van dienspligtige leeftyd in dié lande waar dit nog nie geskied het nie „een zulks in verband met die huidige omstandigheden mogelijk is,” in te lyf by die Nederlandse strydkragte in Groot-Brittanje, Noord-Ierland en Kanada.⁹

Op grond van bogenoemde Koninklike Besluit is, so lui die ongedateerde en deur die Nederlandse gesant te Pretoria ondertekende vorm verder, die geadresseerde, indien hy nog nie tot die Nederlandse Weermag behoort nie, tans by genoemde weermag ingelyf en word hy vir aktiewe diens opgekommandeer. Nadat vermeld is dat reis- en verblyf koste deur die Nederlandse regering vergoed word en aanvrae in verband met broodwinnerskap ingedien kan word, is verder vermeld :

Hij, die geen gevolg geeft aan deze oproeping, maakt zich schuldig aan overtreding van artikel 150 van het Wetboek van Militair Strafrecht (Het niet voldoen aan een wettige oproeping voor den werkelijken dienst).

Ten slotte is die geadresseerde versoek om hom op 'n bepaalde plek en tydstip vir 'n militêre geneeskundige keuringsondersoek aan te meld.

- ii. 'n Ongedateerde skrywe, opgestel deur die Nederlandse militêre sending, Pretoriusstraat 853, Pretoria, met betrekking tot diensneming as vrywilliger by die „Koninklijke Nederlandsche Marine” (Nederlandse vloot).

In hierdie skrywe is verklaar dat vrywilligers vir die Nederlandse vloot hulle vir die duur van die oorlog verbind en dat hulle op koste van die Nederlandse regering van hul woonplekke na die Verenigde Koninkryk gestuur en, na demobilisasie, weer na hul woonplekke teruggestuur word. Hulle sal hul eerste militêre uitrusting ook kosteloos ontvang en reg op kostelose huisvesting en voeding hê.

Hulle kan as matrose diensneem en daarna vir diens by geskut, myne of torpedos en as seiners opgelei word.

In die rang van matroos (3e klas) of stoker (3e klas) kon hierdie vrywilligers 'n soldy van £4 per maand verdien, terwyl die besoldiging as stoker of matroos (2e klas) op £6 en die soldy van 'n matroos of stoker (1e klas) op £7 per maand bepaal is. Die besit van 'n tegniese of 'n soortgelyke waardevolle diploma sou, na drie maande en bevordering tot korporaal tot £10 en, in dié geval van 'n sersant, tot 'n soldy van £20 per maand lei.

Aangaande broodwinnersvergoeding en -skale is voorsiening gemaak sodat sowel Nederlandse- as Unieburgers as vrywilligers tot die geleedere van die Nederlandse vloot kon toetree.

d. DIE OPTREDE VAN DIE MILITÊRE SENDING

In Julie 1941 is in die „Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika” vermeld dat dr. C. F. Koch, met ’n opdrag van die Nederlandse regering te Londen, te Pretoria vertoef.¹⁰ In Oktober van dieselfde jaar het, in dieselfde persorgaan, die Nederlandse militêre sending die volgende bekendmaking gepubliseer, waarvan die inhoud verwys het na die mening wat by sommiges ontstaan het dat die opkommandering van Nederlandse dienspligtiges vir aktiewe diens tydelik gestaak sou wees. Die Nederlandse militêre sending het dit as sy plig beskou om mee te deel dat so ’n opvatting onjuis is en dat, hangende die bemoeiings van ’n aantal verteenwoordigers van dienspligtiges, met eersgenoemdes ooreengekom is dat die opkommandering op die gewone wyse sal voortgaan.¹¹

Op 18 Oktober 1941 het dr. C. F. Koch, op versoek van ’n voorlopige komitee van dienspligtiges ’n beslote vergadering in Kaapstad toegesprek. Volgens die voorsitter sou vrae met betrekking tot diensweiering nie beantwoord word nie. ’n Soortgelyke vergadering, met as punt van bespreking die diensplig, is op Pretoria gehou waar konsul W. J. Geerling as een van die sprekers opgetree het.

e. ’N VERDEELDE NEDERLANDSE GEMEENSKAP

Die Nederlandse militêre sending het, ten tye van die uitvoering van sy opdrag, met ’n verdeelde Nederlandse gemeenskap in Suid-Afrika te kampe gekry. Daar sal onthou word dat, kort na die oorlogsgebeure in Mei 1940, die Nederlandse regering aan Nederlandse dienspligtige staatsburgers die reg verleen het om, nadat hulle hul voorneme aan ’n Nederlandse konsulêre verteenwoordiger te kenne gegee het, by die Unieverdedigingsmag kon aansluit. Hierdie moontlikheid het tot begin Desember 1941 bly bestaan.¹² Op dié tydstip het die Nederlandse militêre sending in Suid-Afrika verklaar dat die Nederlandse regering nie kan toestaan dat dienspligtige Nederlanders, wat tans vir militêre diens opgekommandeer word, na keuse in die Unieverdedigingsmag diens aanvaar nie, aangesien die Nederlandse regering dit as sy plig beskou om allereers sy eie strydkragte te versterk.¹³ Na aanleiding hiervan het „Hollander” in Januarie 1942 die vraag gestel hoekom Nederlanders nie toegelaat word om by die Unieverdedigingsmag aan te sluit nie. Kort na die uitbreek van die oorlog, aldus dieselfde skrywer, het sewe-en-negentig nie-genaturaliseerde Nederlanders by die U.V.M. aangesluit maar „sinds een jaar of langer, werden alle Nederlanders geweigerd”.

Dieselfde anonieme skrywer vervolg :

Is het niet recht om aan een man de kans te geven voor zijn eigen familie en eigendom te vechten? Dit mag een mensch nooit ontnemen worden. Vele Hollanders, ingesloten mijzelf, zijn altijd bereid geweest om voor Zuid-Afrika te vechten. De meeste Hollanders zijn immigranten, dat beteekent die zijn hier gekomen om voorgoed te blijven. Zij hebben hier een bestaan verworven, veelal met groote moeite, zij hebben vrouwen en kinderen van dit land, kortom zij zijn een deel van dit land geworden.¹⁴

Op 14 Januarie 1942 het die redakteur van die „Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika”, kapt. C. Plokhooy, in antwoord op bogenoemde skrywe, o.m. verklaar dat die Nederlandse immigrante geruime tyd, met behoud van hul nasionaliteit, die geleentheid gehad het om, met toestemming van die Nederlandse regering, by die Unieverdedigingsmag aan te sluit, en dat dit tekenend is dat die Nederlanders nou ’n kans moet kry om te naturaliseer „en’t recht om ’n neus te trekken in die richting van hun wettige overheid.” Hy voeg die volgende hieraan toe :

Men krijgt, of men wil of niet, de indruk dat deze wens waar't burgerschap der Unie bij de meesten voortkomt uit de wetenschap, dat in de Unie nog geen dienstplicht is

Hierdie en ander briewe in die pers¹⁵ toon aan dat die gevoelens onder die Nederlanders in Suid-Afrika, veral nadat die eerste groep dienspligtiges aan die begin van Januarie 1942 van Pretoria na Kaapstad vertrek het, onderling verdeel was.

f. *TOETSSAAK IN DIE TRANSVAALSE HOOGGEREGSHOF*

'n Groot aantal Nederlandse immigrante was op Donderdag 29 Januarie 1942 in die Pretoriase Hooggeregshof aanwesig toe drie sake, waarin drie Nederlanders tydelik 'n *rule nisi* verkry het wat die Unieregering verbied om hulle kragtens 'n Nederlandse bevel vir militêre diens uit te lewer, voor regter Maritz gedien het. Die applikante was Leonardus Johannes Maria Assendelft, Antonius Bijsters en Sjoerd Nicolaas Pietersma. As verweerders in die saak is genoem genl. J. C. Smuts (die Eerste Minister), jonkheer W. F. van Lennep (die Buitengewone Gesant en Gevolmagtigde Minister van Nederland in die Unie van Suid-Afrika) en luitenant-kolonel dr. C. F. Koch (hoof van die Nederlandse militêre sending in die Unie). Mnr. R. Honey, K.A., en mnr. R. Hill het namens die verweerders verskyn, terwyl mnre. N. Price, K.A., en mnr. Vieyra vir Assendelft en mnr. J. F. Ludorf namens Pietersma en Bijsters verskyn het. In die applikasie van Pietersma, wat by die hof ingedien is, is beweer dat die applikant onwettig opgeroep is vir diens oorsee en die verweerders is versoek om te bewys waarom hulle nie verbied moet word om kragtens Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942 op te tree nie.

Hierdie maatreël, amptelik bekend as „Regulasies om dienspligtige nie-Unieburgers tot militêre diens te verplig”¹⁶ het soos volg gelui :

- i. *Wanneer 'n verteenwoordiger van 'n Staat wat saam met die Unie in 'n oorlog betrokke is, die Minister van Buitelandse Sake skriftelik in kennis gestel het, dat 'n burger van genoemde staat hom in die Unie bevind (hierna die dienspligtige genoem), deur enigeen wat namens die regering van genoemde staat optree, beveel is om diens in enige deel van die wêreld, in enige militêre, see- of lugmag te doen, of enige oorlogswerk te verrig, of om enige handeling te doen, voordat hy sodanige diens doen, of sodanige ander oorlogswerk verrig, en dat die dienspligtige versuim het om aan so 'n bevel te voldoen, of dat hy verhinder dat so 'n bevel op hom gedien word, of die diening daarvan ontduik of dat hy uit so 'n mag of werk geserteer het; en*
- ii. *die genoemde Minister skriftelik versoek het om die dienspligtige by enige hawe in die Unie aan die gesagvoerder van 'n vaartuig, wat in die versoek genoem is of later genoem sal word te oorhandig kan genoemde minister skriftelik beveel dat die dienspligtige deur 'n lid van die Suid-Afrikaanse Polisie, of van die Polisie van die Suid-Afrikaanse Spoorweë en Hawens of enige uniformdraende lid van die Verdedigingsmagte van die Unie, gearresteer en na 'n plek in die bevel genoem, gebring word.*

Verder is bepaal :

- iii. *Enige lid soos voornoem kan, met die doel om die dienspligtige te arresteer, te eniger tyd enige perseel, voertuig of vaartuig waar of waarin die dienspligtige vermoedelik is, betree.*
- iv. *Wanneer die dienspligtige gearresteer is, kan genoemde minister hom aan boord van enige vaartuig genoem deur 'n verteenwoordiger van die Regering vermeld in regulasie I laat bring, en hom daar aan die gesagvoerder*

van daardie vaartuig laat oorhandig, en hangende die oorhandiging van die dienspligtige soos voornoem, kan genoemde minister die dienspligtige op enige plek wat genoemde minister as geskik beskou vir die doel, in bewaring laat aanhou.

Ten slotte is bepaal :

- v. *Enigeen wat 'n burger van 'n Staat vermeld in regulasie 1, verhinder of afraai om te voldoen aan sodanige bevel, as wat in daardie regulasie genoem is, en uitgereik is deur iemand wat namens die Regering van daardie staat optree, of wat aan so 'n burger te kenne gee, dat hy nie verplig is om so 'n bevel te voldoen nie, begaan 'n oortreding en is strafbaar met 'n boete van hoogstens vyftig pond, of gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande, of met beide sodanige boete en gevangenisstraf, en as die persoon wat aan so 'n oortreding skuldig bevind word nie 'n Unieburger is nie, kan genoemde Minister hom, afgesien van enige vonnis wat hom opgelê is, uit die Unie laat deporteer.*

Genl. Smuts het, in 'n beëdigde verklaring, wat in die hof ingehandig is, verklaar dat hy geen kennis dra van die meeste van die bewerings in die applikasie nie en dat hy dié bewerings as nie ter sake beskou nie en dat hulle as politieke propaganda gebruik word. Hy het derhalwe versoek dat dié bewerings uit die applikasie verwyder word. Hy het teweens aangevoer dat die applikant en sy regsadviseur misbruik maak het van die voordele van die hof deur hierdie bewerings in die applikasie in te sluit. Ook het die Eerste Minister die bewering ontken dat Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942 *ultra vires* is en nie van krag is nie.

Hy het ingestem dat Koningin Wilhelmina en haar Ministers deur die Unie van Suid-Afrika as die wettige regering van Nederland erken word en ontken dat daar grond is om te beweer dat hulle nie meer die wettige regering is nie. Hy het ook ontken dat die bevel, waardeur Nederlanders opgeroep word vir militêre diens, sonder krag is. In die beëdigde verklaring het die Eerste Minister verder verklaar :

Ek verklaar dat die Nederlandse Regering wat tydelik in Engeland is, deur die Unie erken word as 'n behoorlik saamgestelde regering van Nederland, wat 'n bondgenoot van die Unie in die huidige oorlog is en wie se verteenwoordigers in die Unie deur ons erken word as persone wat namens die Nederlandse Regering optree.

Genl. Smuts het gevra dat die *rule nisi* as 'n tydelike interdik van die hand gewys word.

Die Nederlandse gesant het, op sy beurt, in 'n beëdigde verklaring erken dat die Nederlandse regering weliswaar in Engeland is, maar dat dit nie teenstrydig met die Nederlandse grondwet is nie.

Kragtens artikel 186 kan enige Nederlandse onderdaan wat liggaamlik geskik is vir militêre diens op enige plek, behalwe in Nederland, Oos-Indië, Suriname of Curaqao opgeroep word. (In geval van laasgenoemde plekke moet daar eers toestemming verkry word). In geval daar teen die applikant opgetree word kragtens Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942, sal hy onder luitenant-kolonel dr. C. F. Koch se jurisdiksie val. In so 'n geval val hy onder die Nederlandse wet en is dit nie 'n kwessie van politiek of wraak nie.

Jonkheer van Lennep het ook versoek dat die *rule nisi* van die hand gewys word.

Luitenant-kolonel dr. C. F. Koch het hom met eersgenoemdes vereenselwig, verklaar dat hy hoof van die Nederlandse sending in die Unie van Suid-Afrika is, dat hy sy plig uitvoer en dat daar geen kwessie van politiek of persoonlike gevoelens is nie, en dat dit verkeerd is om dit te beweer.

'n Soortgelyke applikasie deur Bijsters is verhoor. Sy applikasie het nie die politieke bewerings bevat wat in Pietersma se applikasie voorgekom het nie.

Die saak in verband met Assendelft is tot 26 Februarie 1942 uitgestel sodat hy eers die verklaring kan nasien en die versoek is toegestaan.

Aan die slot van die argument het regter Maritz in beide Pietersma en Bijsters se gevalle, uitspraak ten gunste van die verweerders gegee. Die hof het bevind dat Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942 wettig is. Die maatreël is *intra vires* en die tydelike *rule nisi* van die applikante is, met koste vir laasgenoemdes, van die hand gewys.¹⁷

Op 26 Februarie 1942 is Leonardus Johannes Maria Assendelft se saak met koste deur regter Ramsbottom in die Pretoriase Hooggeregshof van die hand gewys.

Tydens die beredenering van die Assendelft-saak het die regter, aldus „The Star”,¹⁸ onder meer verklaar :

Holland was overrun to-day. The Queen was unable to function with her Parliament but that did not relieve her of her duties or her powers and those of the executive.

In verband met die geldigheid van Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942 was die regter van oordeel :¹⁹

What the Minister did in these regulations was to accept a request that he should cause a foreign national to be arrested and delivered to the master of a vessel at a port. In his discretion he might accede to that request and have the person arrested by one of the named persons and then brought to the place mentioned in the order. It is necessary to understand that that is the machinery of the regulations because of the arguments which have been addressed to me.

Regter Ramsbottom het hom, met betrekking tot die saak van Bijsters teen Smuts met regter Maritz se uitspraak vereenselwig en, met betrekking tot die betwiste aan-geleentheid verder verklaar :

All that the Union regulation did was to make that person available to the machinery of his own law if such machinery existed to protect him from sheltering in the Union from the law of his own land.

There is a war in which a number of allies together are participating on one side and a number of allies together on the other. I cannot agree with any argument which would cause me to interpret this section as empowering the Governor-general to make regulations regarding the Union's war effort in some narrow sense and not empower him to make regulations which would conduce to the effective prosecution of the war as a whole. That which leads to the effective prosecution of the war as a whole is primarily and indivisibly connected with the particular part which the Union is playing in the war.

Dit is 'n gedeelte van die geskiedenis van die stryd wat in die howe aanhangig gemaak is in verband met die dienspligtigheid van die Nederlandse immigrante in Suid-Afrika.²⁰

In die loop van 1942 is 'n aantal diensweieraars deur die Nederlandse regering na Suriname gestuur. Onder hulle was een-en-twintig afkomstig van Pretoria en vyf uit die omgewing van die Transvaalse hoofstad wat almal onder die amptelike gebied van konsul W. J. Geerling, Pretoria, geval het. Drie van laasgenoemde groep was afkomstig van Standerton, een van Potchefstroom en een van Klerksdorp. Van eersgenoemde groep was daar 'n Pretorianer wat 'n saak voor regter Sutton in die Kaapse Hooggeregshof aanhangig gemaak het, ofskoon hy die reg erken het dat die Unieregering hom aan die kaptein van 'n skip kon aflewer, laasgenoemde nie die reg gehad het om hom aan te hou of met hom aan boord uit Suid-Afrika te vertrek nie.²² Die Hof het die bewering verwerp.

Dit was dan, kortliks beskou, die verloop van die opkommandering van die Nederlandse dienspligtiges in Suid-Afrika en die werwing van vrywilligers. Van laasgenoemde optrede vorm 'n oproep in die „Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika” (Pretoria) van 22 Junie 1940 'n begin.²³ Die doel hiervan was om 'n vrywilligerskorps te vorm.

AANTEKENINGE

1. In *The Star* (Johannesburg) het reeds op 18.6.1940, onder die opskrif „Registration of Hollanders” so ’n kennisgewing verskyn.
2. *H.W.Z.A.*, 20.7.1940, p. 1.
3. *Ibid.*, 9.11.1940, p. 31.
4. *Ibid.*, 17.8.1940, p. 13.
5. Departement van Defensie, Afd. iv (695/41) V. Nr. 1, 3.3.1941. Volgens Nierstrasz, t.a.p. p. 5, is die Nederlandse militêre sending in Februarie 1941 na Suid-Afrika gestuur.
6. Jonkheer W. F. van Lennep (1894-1950), gesant in S.A. van 1937-1945. Sien *H.W.Z.A.*, 15.4.1950, „In Memoriam Z. E. Jhr. Willem Frederik van Lennep”, p. 2 e.v.
7. Riglyne van Maart 1941, iv e Afd. (/41) Nr. (nie volledig ingevul op afdruk van dokument nie).
8. Die vermelde gegewens is deur die skrywer nie tot in die fynste besonderhede weergegee nie. Kragtens K.B. van 24.2.1922, soos gewysig deur die wet van 12 Augustus 1939, S 503, is in 1941 die „Oorlogsvergoeding - Beschikking” (O.V.B.) uitgereik waaraan ’n ministeriële toeligtig van 17.3.1941 toegevoeg is. Dit staan gedeeltelik ook in verband met soldy.
9. „Groot-Britannië en Noord Ierland” is, in teenstelling met „Canada”, onderstreep.
10. Uitgawe 19.7.1941.
11. *H.W.Z.A.*, 11.10.1941, p. 6.
12. *Ibid.*, 25.10.1941, p. 16, pp. 28-29.
13. *Ibid.*, 6.12.1941, p. 17.
14. *Die Volkstem*, 12.1.1942.
15. *Ibid.*, 19 en 20.1.1942 (voorbeelde).
16. Proklamasie No. 1, 1942, gedateer 27.12.1941, gepubliseer in Staatskoerant no. 2978, Pretoria, 2.1.1942.
17. Verslag ontleen aan *Die Volkstem*, 29.1.1942.
’n Uitvoeriger verslag in *The Star*, 29.1.1942.
18. 27.2.1942.
19. *Ibid.*
20. Meer gegewens o.m. in *Die Volkstem* (Pretoria), Jan.-Febr. 1942.
21. O.m. Nierstrasz, p. 6, wat nagelaat het om die verdeeldheid onder die Nederlanders in Suid-Afrika as ’n faktor van belang te noem en hom uitsluitend tot die politieke verdeeldheid in S.A. bepaal het.
22. Knipsel sonder aanduiding van herkoms, van Kaapse korrespondent, gedateer 11.7.1942.
23. Aan hierdie oproep het o.m. ’n latere lid van die 1e kontingent, Willem Lambertus van Warmelo, ’n Pretoriase musikus, en prof. dr. Matthys Bokhorst, eersgenoemde ’n Nederlander van nasionaliteit en laasgenoemde ’n Unieburger, gehoor gegee.

3

DIE EERSTE KONTINGENTa. *RESERWE 1e LUITENANT F. LOORINGH VAN BEECK SE OPTREDE*

In November 1941 het reserwe-1e luitenant Frans Loringh van Beeck by die Nederlandse militêre sending te Pretoria aangesluit en op 6 Desember van dieselfde jaar het luitenant-kolonel dr. C. F. Koch 'n versoek aan die Unie se Sekretaris van Binnelandse Sake gerig om aan die reserwe-1e luitenant vrystelling van registrasie by beweging deur Suid-Afrika te verleen. Hierdie versoek is gerig „teneinde dezen officier bij het recruteeringswerk voor de Nederlandsche Strijdkrachten zoo weinig mogelijk te belemmeren”.

Aan sy werksaamhede herinner nog 'n „finale” lys van dienspligtige Nederlanders wat as die eerste kontingent na Engeland gestuur sou word. Op dié lys kom 'n aantal Nederlanders woonagtig te Bloemfontein, Oos-Londen, Port Elizabeth, Kaapstad, Johannesburg, Durban en Pretoria voor. Sommige van hulle het na Oos-Indië vertrek, aan ander is uitstel verleen om later vervoer te word, terwyl 'n enkeling onvindbaar was en in een geval vermeld is dat die dienspligtige vermoedelik nie die uitgangsbewys uit Suid-Afrika sou wil teken nie. Ten spyte van die bovermelde opskrif van die lys is dit geensins 'n finale opgaaf nie. Op 22 November 1941 is, in die „Hollandia-Club”, Paul Krugerstraat, Pretoria, deur die klub se bestuur 'n afsheidsmaaltyd aan die lede van die 1e kontingent aangebied. By dié geleentheid het luitenant-kolonel dr. C. F. Koch aangekondig dat ongeveer 'n honderdtal Nederlanders, van wie drie-en-sestig van Pretoria, onder leiding van reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck binne afsienbare tyd na Engeland sal vertrek. Aan hierdie medeling het die spreker toegevoeg dat daar vir diensweieraars 'n ysterstok agter die deur wag.¹

b. *VAN PRETORIA NA DIE KAAP. WYNBERG*

Op 'n appèllys, gedateer 10 Januarie 1942 en met besondere vermelding van Pretoria, kom ruim veertig name van vertrekkende Nederlanders voor, terwyl in die plaaslike pers op dieselfde dag melding gemaak is van „ongeveer 35 jong Nederlanders” wat die Transvaalse hoofstad per trein verlaat het. In dieselfde verslag is verder vermeld dat daar 'n groot skare op die perron was toe 'n koortjie, bestaande uit tien mans, die vertrekkendes die Nederlandse volkslied en die „Wien Nederlandsch Bloed” toegesing het. Daar het, aldus dieselfde verslag, weens die erns van die oomblik, 'n stemmige gees onder die vertrekkendes en diegene wat hulle agtergelaat het, geheers.²

Dienspligtiges behorende tot die 1e kontingent is gelas om hulle op 5 Januarie 1942 by die militêre basis Wynberg aan te meld en op 12 Januarie 1942 was daar aanwesig :

<i>Rang</i>	<i>Naam</i>	<i>Dag gerap- porteur</i>	<i>Gerappor- teer van</i>	<i>Herkoms</i>	<i>Geboorte- datum</i>
Luitenant Sersante	Looringh van Beeck, F.	12.1.1942	Johannesburg	Arnhem	27.5.1895
	Bokhorst, J.	12.1.1942	Pretoria	Schiedam	15.6.1907
	Cnoops, A. J. N.	12.1.1942	Pretoria	Delft	20.5.1913
	Van Gelderen, W. G.	12.1.1942	Pretoria	Amsterdam	24.5.1913
	Arendse, P. A.	12.1.1942	Johannesburg	Den Haag	14.2.1912
	Steffelaar, C. T.	12.1.1942	Johannesburg	Haarlem	21.5.1906
	Heeringa, G. M. S.	12.1.1942	Pretoria		
Korporaal	Van Warmelo, W. L.	12.1.1942	Pretoria	Roermond	12.3.1894
	Staal, J.	12.1.1942	Johannesburg	Assen	8.7.1913
	Erkens, G. M.	12.1.1942	Pretoria	Mook	23.4.1914
	Roelants, J. M. H.	12.1.1942	Uitenhage	Den Haag	22.5.1907
	Van Westenbrugge, J.	12.1.1942	Port Elizabeth	Scheveningen	12.4.1912
	De Kok, H.	12.1.1942	Port Elizabeth	Apeldoorn	16.9.1908
	Dullaart, F.	12.1.1942	Port Elizabeth	Den Haag	7.10.1909
	Heymans, W. M. J.	12.1.1942	Port Elizabeth	Den Haag	3.4.1912
	Hoes, H. C.	12.1.1942	Port Elizabeth	Tilburg	26.9.1919
	Blaauw, J. A.	12.1.1942	Johannesburg	Veendam	13.8.1901
	Van Latum, T. L. P.	12.1.1942	Klerksdorp	Alkmaar	2.1.1914
	Dingshoff, G.	12.1.1942	Krugersdorp	Haarlem	22.7.1910
	Meeuwis, H. C.	12.1.1942	Springs	Bussum	7.1.1914
	Versteegh, B. T. H.	12.1.1942	Brakpan	Rotterdam	5.10.1915
	Kuipers, C. F.	12.1.1942	Johannesburg	Amsterdam	16.9.1914
	Van der Spek, A. P.	12.1.1942	Pretoria	Oudtshoorn	14.10.1917
	Van der Wilden, P.	12.1.1942	Pretoria	Haarlem	8.5.1914
	De Prieëlle, K.	12.1.1942	Pretoria	Oud-Beierland	13.2.1909
	Van Harmelen, J. H.	12.1.1942	Johannesburg	Den Haag	13.12.1916
	De Groot, J. C.	12.1.1942	Johannesburg	Amsterdam	24.2.1912
	Anema, W. P.	12.1.1942	Johannesburg	Den Haag	5.7.1913
	Langhout, N.	12.1.1942	Pretoria	Oude Watering	20.2.1906
	Van Dijk, F.	12.1.1942	Pretoria	Wildervank	13.11.1915
	Rouwerd, F. W.	12.1.1942	Pretoria	Den Haag	21.5.1912
	Aikema, A.	12.1.1942	Boksburg	Odoorn	17.8.1917
	Van der Wilden, W.	12.1.1942	Pretoria	Hillegom	1.6.1910
	Van der Sman, D.	12.1.1942	Pretoria	Scheveningen	16.9.1912
	Van Harmelen, G.	12.1.1942	Pretoria	Montfoort	8.3.1908
	Uytvanck, I.	12.1.1942	Johannesburg	Bussum	7.7.1916
	Van der Straaten, A.	12.1.1942	Somerset-Wes	Terneuzen	19.9.1916
	De Bree, C. F.	12.1.1942	Johannesburg	Terneuzen	8.4.1912
	Van der Linden, D. C.	12.1.1942	Johannesburg	Vlissingen	5.4.1916
	Scheffel, A.	12.1.1942	Johannesburg	Den Haag	20.8.1914
	Dienaar, P.	12.1.1942	Pretoria	Den Haag	20.7.1919
	Overes, H. J.	12.1.1942	Pretoria	Amsterdam	7.10.1908
	Erkens, B. J.	12.1.1942	Pretoria	Heumen	11.9.1921
	Groenewoud, J.	12.1.1942	Johannesburg	Amsterdam	8.11.1916
	Dekker, N. W.	12.1.1942	Johannesburg	Rotterdam	14.11.1914
	Bührs, J. G.	12.1.1942	Pretoria	Zaandam	9.5.1912
	Krul, P. A.	12.1.1942	Oos-Londen	Scheveningen	13.6.1911
	Van der Elst, W.	12.1.1942	Oos-Londen	Rotterdam	7.9.1916
	Van Eek, A. M. J.	12.1.1942	Oos-Londen	Amsterdam	26.4.1910
Keuvelaar, C.	12.1.1942	Johannesburg	Dirksland	13.8.1906	
Nevens, P. J.	12.1.1942	Pretoria	Rotterdam	2.5.1916	
Mol, G. L. J.	12.1.1942	Pretoria	Breda	25.3.1908	

<i>Rang</i>	<i>Naam</i>	<i>Dag gerap- porteer</i>	<i>Gerappor- teer van</i>	<i>Herkoms</i>	<i>Geboorte- datum</i>
	Koren, C.	12.1.1942	Pretoria	Utrecht	21.10.1904
	De Kruyff, A. J.	12.1.1942	Johannesburg	Amsterdam	6.11.1912
	Meekel, H. N. A. M.	12.1.1942	Witbank	Amsterdam	26.1.1907
	Kuiper, J.	12.1.1942	Pretoria	Velzen	3.5.1913
	Klein Schiphorst, N.	12.1.1942	Pretoria	Haarlem	16.1.1913
	Vos, B. H. P.	12.1.1942	Pretoria	Amsterdam	24.5.1900
	Kroon, Y.	12.1.1942	Pretoria	Amsterdam	10.7.1905
	Rolvink, P. A.	12.1.1942	Pretoria	Utrecht	26.3.1909
	Vos, H. P. A.	12.1.1942	Pretoria	Amsterdam	15.11.1907
	Van Wely, D. L.	12.1.1942	Johannesburg	Velzen	22.4.1912
	De Grooth, W. K. E. C.	12.1.1942	Johannesburg	Rotterdam	27.2.1914
	Roostree, P.	12.1.1942	Johannesburg	Amsterdam	3.2.1919
	Van der Made, C.	12.1.1942	Johannesburg	Dordrecht	27.6.1909
Sersant	Badings, D.	12.1.1942	Springs	Buitenzorg	8.2.1908
Luitenant	Van't Hoogerhuys, A. P.	13.1.1942	Kaapstad	Rotterdam	19.1.1913
Sersant	Sinnema, H.	13.1.1942	Durban	Den Haag	4.9.1913
Korporaal	Pranger, A.	13.1.1942	Kaapstad	Wieringerwaard	8.6.1912
	Boon, J. M.	13.1.1942	Kaapstad	Zandvoort	6.1.1910
	Singels, A.	13.1.1942	Kaapstad	Rotterdam	23.5.1920
	Vermaas, H. J.	13.1.1942	Kaapstad	Huissen	17.10.1905
	Van der Elshout, A. J. T.	13.1.1942	Kaapstad	Den Haag	26.5.1913
	Pluim, G. M.	13.1.1942	Kaapstad	Deventer	28.10.1913
	Holtrop, H. G.	13.1.1942	Kaapstad	Hengelo	21.1.1911
	Hellings, J. E.	13.1.1942	Kaapstad	Amsterdam	29.10.1917
Sersant	Terbrugge, C. W.	14.1.1942	Kaapstad	Kaapstad	11.8.1920
	Speelman, R.	14.1.1942	Port Elizabeth	Krefeld	21.5.1921
	De Waal, S.	14.1.1942	Pretoria	Texel	7.3.1913

Bogenoemdes het dan, as lede van die eerste kontingent, op Wynberg bymeekaar-
kom, nadat 'n verplasingadvies van 7 Januarie 1942 op 'n ongenoemde datum
deur die volgende vervang is :

<i>Offisiere Ander range</i>	<i>Van</i>	<i>Na</i>	<i>Vertrek</i>	<i>Aankoms</i>
1	57 Pretoria	Kaapstad	1940 h.	10.1.42 0950 h.
	55 Johannesburg	Kaapstad	2215 h.	10.1.42 0950 h.
	8 Port Elizabeth	Kaapstad	1930 h.	10.1.42 0908 h.
	9 Durban	Kaapstad	1845 h.	11.1.42 1520 h.
	2 Bloemfontein	Kaapstad	1535 h.	12.1.42 1520 h.
	2 Oos-Londen	Kaapstad	1335 h.	8.1.42 1453 h.

Op 6 Januarie 1942 het die bevelvoerder van die *Imperial Forces Transshipment Camp*, Clairwood, Durban, reeds 'n hoeveelheid toerusting aan die Nederlandse kontingent, Pollsmoor-kamp, Kaapstad, oorgedra, terwyl op dieselfde dag weerman Clement Wilhelm Terbrugge, gebore 11 Augustus 1920, (Kaapstad) voor die Nederlandse konsul, Kaapstad, 'n verklaring afgelê het dat hy hom verbind om as 'n vrywilliger na Engeland of Kanada te gaan.

Ongeveer gelyktydig is aan die dienspligtiges meegedeel dat hulle hulself op 13 Januarie 1942, by die detasjementsbevelvoerder van die eerste kontingent diensplig-

tige Nederlanders, Pollsmoor-kamp, moet aanmeld, waar hulle verdere instruksies sal ontvang. Indien gewens, kan dienspligtiges vir vervoer van Kaapstad-stasie na die kamp van U.V.M.-troepdraers gebruik maak.⁴

Kort daarna, op Vrydagaand 16 Januarie 1942, is 'n geselligheid vir die lede van die eerste kontingent deur die Kaapstadse afdeling van die „Algemeen Nederlandsch Verbond” en die „Hollandsche Kring” in die stadsaal, Rondebosch, gereël. Daar is hulle deur die voorsitter van die „Algemeen Nederlandsch Verbond”, mnr H. J. de Graaff, en die Nederlandse Gesant (jonkheer W. F. van Lennep), toegespreek. Laasgenoemde het onder meer verklaar :

*Mannen van het eerste contingent, gij zult straks samenwerken met landgenooten uit verschillende landen van de wêreld, om gezamenlijk te strijden voor de bevrijding van ons dierbaar Vaderland; uw roem zal verreiken indien gij U weet te onderscheiden als de Hollandsche Springbokken van Zuid-Afrika.*⁵

Spreker het verder verklaar dat reëlings met die Goewerneur-generaal se fonds getref is dat, waar ekstra geldelike steun nodig is, Nederlanders op dieselfde voet as Unieburgers behandel sal word.

Vervolgens het 'n soldatekoor 'n lied vir die Nederlandse strydkragte, soos gekomponeer deur mnr. Jan Luyt, met woorde van mev. E. M. C. Loopuyt, onder leiding van sers. Willem L. van Warmelo ten gehore gebring. Ander sprekers was reserwe-luitenant F. Loringh van Beeck en die Nederlandse konsul in Kaapstad, jonkheer G. R. G. van Swinderen. Die verrigtings is met die sing van die Nederlandse volkslied afgesluit.⁶

Vermoedelik is, terwyl die lede van die kontingent in die Kaapse kamp was, aan hulle 'n soort van handleiding, opgestel deur hul bevelvoerder, uitgereik. Hierin het die bevelvoerder van die eerste kontingent by wyse van 'n inleiding onder meer verklaar dat hy en sy ondergeskiktes tans op pad is om hul wettige pligte teenoor Nederland te vervul, en dat hy van sy medestryders verwag dat hulle hul tydelike, maar hoogs eervolle taak met erns en pligsgetrouheid sal uitvoer. Hy het 'n beroep op hulle gedoen om tydens die reis na Engeland die handleiding te bestudeer en verder verklaar :

*in de militaire stand heerscht, uit hoofde der andere levensomstandigheden, een sterker gevoel van kameraadschap en saamenhoorigheid dan in de burgermaatschappij. De uniform heft, onder gelijken van rang, alle standsverschil op; en het gevoel van wapenbroederschap bindt allen tot grootere saamenhoorigheid.*⁷

Vir administratiewe doeleindes het die bevelvoerder 'n kasboek aangehou om verslag te kan doen van die £500 wat op 10 Januarie 1942 deur 'n lid van die militêre sending oorhandig is, terwyl hy later 'n verdere £500 in verband met die seereis na Engeland van die Kaapstadse konsulaat ontvang het. Tewens is betaalstate deur die bevelvoerder opgestel. 'n Deel van die dienspligtige manskappe het van 5 tot 10 Januarie 1942, (ses dae) 1/- soldy en 10/- buite-kamptoeleae ontvang, terwyl hulle vanaf 11 Januarie tot en met 16 Januarie 1942, 1/- soldy en 2/- kamptoeleae per dag ontvang het. Op laasgenoemde dag is aan elkeen £4:4:- betaal. In ander gevalle is, op dieselfde grondslag, groter of kleiner bedrae uitbetaal.

Op 17 Januarie 1942 is ongeveer tagtig Nederlanders te Wynberg deur jonkheer W. F. van Lennep, skout-by-nag A. Bosma en luitenant-kolonel dr. C. F. Koch geïnspekteer. Hulle het, aldus 'n plaaslike persberig, Britse gevegsuniforms gedra en was van plan om 'n springbok na Engeland saam te neem.⁸

Op Wynberg is dié dienspligtiges, wat vir die eerste keer in uniform was, in die eerste beginsels van die toenmalige militêre opleiding onderrig. Op 19 Januarie 1942, het reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck, in sy hoedanigheid as bevelvoerder van die eerste kontingent, namens al die dienspligtiges en vrywilligers van sy detasjement, 'n dankbetuiging opgestel wat gerig was aan hulle wat sowel in Pretoria as in Johannesburg en Kaapstad afskeid kon neem en geskenke aan die vertrekkendes gegee het. Aan die slot van sy skrywe het die kommandant verklaar :

Wij zijn thans, gehoorzamende aan het Koninklijk bevel, vertrokken, ten-einde daadwerkelijk mede te werken aan de bevrijding van het Vaderland: een vrij en onafhankelijk Nederland onder het huis van Oranje-Nassau.

Wij laten, in dit land, onze vrouwen en kinderen achter en doen een beroep op onze medelandgenooten om, in de uren van de beproeving, de voor ons liggen en komen zullen, dezelve niet te vergeten en te probeeren hen met raad en daad bij te staan. Tot wederziens. Als wij terugkeeren naar onze woonplaatsen in Zuid-Afrika, brengen wij voor U een Nederland dat herrezen zal zijn !'

c. DIE REIS NA ENGELAND

Op 20 Januarie 1942 het die eerste kontingent uit Tafelbaai na Engeland vertrek. Die Nederlanders was aan boord van die „Windsor Castle”, 'n luukse passasierskip wat as 'n troepeskip diens gedoen het, gehuisves.

Uit 'n skets wat onder die Loringh van Beeck-dokumente aangetref is, blyk dit dat die skip die suidelike deel van die Atlantiese oseaan na Trinidad oorgesteek het en daarna, ver weswaarts van die gewone vaarroete, ten suide van Groenland en Ysland, uit 'n noordwestelike rigting die hawe van Glasgow (Gourock) genader en daar op 19 Februarie 1942 sy anker uitgewerp het.

Groepkaptein W. S. Caster, M.C., was in bevel van die troepe aan boord van die „Windsor Castle” en namens hierdie offisier het maj. St. J. Becher, in sy hoedanigheid as skeepsadjutant, dagorders uitgereik. Uit hierdie orders blyk onder meer dat, met betrekking tot die lewe aan boord, dié van die militêre aan boord (Nederlandse dienspligtiges, lede van die R.A.F., die Britse vloot e.a.), soos gewoonlik voortgegaan het.

Op 24 Januarie 1942, is die Nederlanders aan 'n mediese ondersoek onderwerp, op 25 Januarie 1942 is 'n gesamentlike kerkdien aan boord gehou, op 26 Januarie 1942 is agt-en-veertig Nederlanders op uitkykdien vir duikbote geplaas, terwyl hulle op 29 Januarie aan 'n skeepsparade deelgeneem het. Op 30 Januarie 1942 is die skip vanaf 1802 h tot 0512 h van die volgende dag verdonker en is die passasiers meegedeel dat in die volgende hawe dalk posstukke versend sou kon word. Tot twaalf uur voor die aankoms van die skip in die hawe sou pos in ontvangs geneem word.

Onder die kennisgewings van dié dag kom die volgende voor :

At 5 o'clock Tea and 7 o'clock Dinner Troops and 1st and 2nd class passengers respectively will be handed a printed copy of the NETHERLANDS NATIONAL ANTHEM. These will be brought on parade on Saturday.

Op die volgende dag, die verjaarsdag van H.K.H. Prinses Beatrix van die Nederlande, is, gedruk op die skeepsers, die Nederlandse volkslied (vers 1) onder die volgende opskrif aan boord uitgereik.

H.M.T. "WINDSOR CASTLE"

January 31st., 1942.

All on Board wish

Her Royal Highness Princess Beatrix of Holland

Very Many Happy Returns Of The Day

Op die spyskaart (ontbyt) van dieselfde dag is 'n soortgelyke seënswens afgedruk.

Soos gewoonlik was die skip die aand weereens verdonker, terwyl in die orders van 31 Januarie 1942 'n verbod op dobbelary geplaas is.

Op 2 Februarie het die troepskip naby Trinidad aangekom. Pos vir Suid-Afrika sou versorg word, terwyl handeldryf met bootjies toegelaat is. Dit is verbied om alkoholhoudende dranksoorte, waaronder rum, van dié bootjies te koop. Tien wagne is met die oog op moontlike sabotasie uitgesit, terwyl besoekers sonder passe na die offisier van die wag gebring moet word. Daar is 'n bewysstuk om aan te toon dat reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck op 2 Februarie 1942 'n vlugtige besoek aan die hawestad Port of Spain gebring het.

In die orders van 7 Februarie 1942 is onder meer vermeld dat die baksdek vir die troepe op Maandag 9 Februarie 1942 van 1400 h tot 1600 h ter beskikking van die Nederlandse troepe staan.

Op 10 Februarie 1942 is in die staande orders vir die offisier van diens, soos volg aangekondig :

- (i) *His tour of duty will begin at 0600 hours each day, and will cease at 0600 hours the following day.*
- (ii) *He will report to the Adjutant in the Orderly Room at 0900 daily for special instructions.*
- (iii) *He will visit the Troops at Mess at 0800, 1200 and 1700 hours.*
- (iv) *He is responsible to the Adjutant for the discipline of the troops during his tour of duty.*
- (v) *He will visit the wet and dry canteens once during his tour of duty.*
- (vi) *He will visit the aircraft lookouts twice during his tour of duty, and ensure that they are alert and that reliefs are occurring in time.*
- (vii) *He and the next Orderly Officer for duty will accompany the Chief Officer on his rounds of the ship at the time of blackout each evening, and ensure that all portholes are closed, naked lights extinguished, and cigarettes put out. In the event of the absence of the Chief Officer, he will carry out this duty himself.*

At the conclusion of the rounds on deck with the Chief Officer at Black-out each night the Orderly Officer and the next Orderly Officer for duty will visit together each cabin from No 148 to 244 (incl) on 'B' Deck, Port-side and Cabins No 137, 139, 141, 143, 149, and 151, the M.I. Room and the Hospital on the Starboard Side and will ensure that in none of the places mentioned above or in the alleyways, is there a scuttle open.

At the conclusion of this duty he will sign the necessary certificates on the Orderly Officer's daily report and bring it immediately to the O.C. Troops, the Senior Naval Officer or the Adjutant who will initial it as seen.

- (viii) *He will go round all the cabins, alleyways and places mentioned in para 7 between 0630 hours and 0700 hours each morning and after the completion of this duty he will sign the necessary certificate on his daily report that no scuttles or portholes are open.*

- (ix) *He will go round all the cabins, alleyways and places mentioned in para 7 with the exception of the hospital and ensure that all lights are out. At the conclusion of this duty he will sign the necessary certificate on his daily report.*
- (x) *Orderly Officer's reports for the previous day will be handed in to the Orderly Room by 0900 hours each day.*

Verder is in hierdie dag se orders instruksies ten opsigte van verdonkeringspatrollies, masjiengeweerposte en die sluiting van patryspoorte opgeneem. In die orders van 12 Februarie 1942 is, behalwe besonderhede aangaande die verdonkering, melding gemaak van die betaalparade.

Behalwe dat die bogenoemde groepskaptein orders ten opsigte van alle militêre personeel aan boord van die „Windsor Castle” uitgevaardig het, het reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck orders met betrekking tot die 1e kontingent opgestel en uitgereik.

Aan boord het die Nederlandse troepe 'n blok hutte in beslag geneem terwyl die kontingent se kantoor aan die oorkant van 'n gang, reg oorkant die blok, geleë was.

In elkeen van die hutte was twee tot vier Brigadelede gehuisves. So was H.N.A.M. Meekel, P. J. Nevens, A. Scheffel en B.H.P. Vos in hut 335 en G. van Harmelen, D. van der Sman en L. Platte in hut 346 gehuisves.¹⁰

Die volgende Brigadelede is as hoofde van die hutte, m.a.w. as *kajuitoudsten*, deur die bevelvoerder van die 1e kontingent aangewys en was verantwoordelik vir die sindelikheid, terwyl hulle elke dag by toerbeurt een van hul hutgenote aangewys het om die kajuit en die wasbakke skoon te hou :

Hut 322—Roelants, hut 323—Smits, hut 324—H. P. Vost, hut 325—sersant Stefelaar, hut 326—Moll, hut 327—sersant Staal, hut 328—De Pricëlle, hut 329—sersant Arendse, hut 330—Klein Schiphorst, hut 334—Roostree, hut 335—B. H. Vos, hut 336—Pranger, hut 337—Van der Made, hut 340—De Grooth, hut 341—Eek, hut 342—De Bree, hut 343—Van der Spek, hut 344—Holtrop, hut 345—De Groot, hut 346—Van der Sman, en hut 347, van Straaten.

Voor 27 Januarie 1942 het die kommandant van die 1e kontingent, met betrekking tot uitkykposte in verband met duikbote, sy detasjement in ses groepe en 'n reserwe ingedeel en ook die Lewisgeweer-skuts en skerpskutters gelys. Van die kontingent is agt-en-veertig lede aangewys om op 27 Januarie as uitkykposte aan diens te wees en is deur die kommandant op die laasgenoemde dag die instruksies vir uitkykposte gedeeltelik in Nederlands vertaal. Hierdie instruksies lui soos volg :

Hiermee maak ik bekend :

- i. *Een order van den kapitein van het schip : „Wanneer een onderzeeër, perischoop of torpedobellenbaan wordt waargeneem, moet dit direct naar den officier van de wacht worden UITGESCHREEUWD. Dit rapport bestaat slechts uit 3 woorden, te weten :*

- I. *Periscope, Submarine of torpedo.*
- II. *Starboard of Port.*
- III. *Bow, beam of Quarter.*

*Bijvoorbeeld (a) Periscope, starboard, beam.
(b) Torpedo, Port, Bow, etc.*

w.g. J. C. Brown
CAPTAIN"

- ii. *Roep zonder dralen Uw rapport uit en herhaalt het opdat ge overtuigd zijt dat Uw rapport is gehoord door den Officier van de wacht; Blijft hierbij op de U aangewezen post staan. De meest gunstige afstand voor een onderzeeër om een torpedo af te vuren is op $\frac{1}{2}$ mijl afstand. De torpedo legt deze afstand in 1 minuut af. Deze tijd is juist genoeg om afwerende maatregelen te treffen; dus **RAPPORTEERT DIRECT**,*
- iii. *Kijkt uit tot en met 3 mijl afstand van het schip in de U toegewezen sector. (3 mijl = ong. $\frac{1}{3}$ van de afstand tot de horizon). Eén uur wacht is te kort daarom wordt verwacht **DAT GIJ IN HOOGSTE MATE OPLETTEND ZULT ZIJN**.*
- iv. *De onderzeeër laat voor den aanval zijn perischoop zien; vervolgens gaat hij in de meest gunstige positie liggen om tenslotte een torpedo te vuren. De torpedobaan is te herkennen aan de bellen (Zoglijn).*
- v. *De uitkijkposten zullen overdag betrokken zijn en ook 'n nachts bij helder maanlicht.*
- vi. *Bij luchtaanvallen schuilen die uitkijkposten in de schuilplaatsen (zooals morgen Woensdag 28 Jan. '42) blijven zij op hunne posten.*

*Aan Boord, 27 Januarie 1942.
De Detachements Commandant.
F. Loringh van Beeck*

In bogenoemde se orders van 27 Januarie 1942 is onder meer vermeld dat die skip nou in 'n gedeelte van die oseaan gekom het waarin die see deur vyandelike duikbote onveilig gemaak word. In verband hiermee moet die verdonkeringsvoorskrifte nougeset nagekom en sal enige oortreding streng gestraf word. Elkeen moet nou sy veiligheidsgordel voortdurend in sy besit hê.

Terselfdertyd is groepe uitkykposte vir die volgende dag bepaal.

Op 29 Januarie 1942 is, in die Nederlandse orders, verklaar dat kapt. Brown sy tevredenheid te kenne gegee het oor die wyse waarop detasjementslede die bewakingsdiens in die geweernes waargeneem het.

Kort daarna is, onder die opskrif „Algemene Mededeeling”, verklaar dat posstukke vir Trinidad by die dienskamer van die kontingent ingehandig kan word. Daar is bepaal dat die briewe oop en ongefrankeer en, in blokletters, van die opskrif „On Active Service” voorsien moet wees.

Dit is nie toegelaat dat hierdie briewe foto's, films of koerantknipsels bevat nie en terselfdertyd is briefskrywers verbied om die posisie, die naam of die beweging of die toestand van die skip, die lading, die aantal troepe aan boord, die bewapening of kritiek oor die behandeling aan boord te vermeld.

Ook is verbied om die toekomstige reisplan van die skip te vermeld.

Op 1 Februarie 1942 het reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck in 'n dagorder bekend gemaak dat hy sy tevredenheid teenoor die Brigadelede wil uitspreek oor die gepaste, waardige en kameraadskaplike wyse waarop hulle die verjaarsdag van H.K.H. Prinses Beatrix deurgebring het en onder meer verklaar :

Gij hebt, in elk opzicht, aan mijn verzoek voldaan, nl. den vreemdelingen, in wiens midden wij thans verkeerden, een blijvende indruk te verschaffen van het begrip „Nederlandsch Onderdaan in uniform”, en ik ben ervan overtuigd dat vele Britten die gisteravond op ons feest aanwezig waren, voor altijd een gunstige opinie zullen behouden over Holland en deszelfs bewoners.

In sy dagorder van 6 Februarie 1942 het detasjementskommandant reserwe-1e luitenant F. Looringh van Beeck op die verskerpte veiligheidsmaatreëls gewys wat vanaf dié dag, tot die aankoms in die hawestad Glasgow van krag is. Hy het onderskeid gemaak tussen toestand A (duikbootaanvalle) en toestand B (lugaanvalle) en sekere Brigadelede besondere take toegewys.

Op 7 Februarie 1942 is opdrag gegee dat, met ingang van 9 Februarie 1942 alle toepaslike uniformstukke van die Nederlandse Leeu-kenteken voorsien moet wees" en kort voor 15 Februarie 1942 is ontskepingsorders uitgevaardig.

Op 15 Februarie moes alle koffers gepak en die uitrusting in orde gebring word en op Maandagoggend 16 Februarie moes, na die ontbyt, alle lede in hul ontskepings-tenue verskyn. Onder leiding van sersant-majoor Van Warmelo moes die kontingent gelyktydig die „Windsor Castle" verlaat en, op die kaai, verdere orders afwag.

Die kapteinsdinee is op 16 Februarie 1942 gehou en het, soos dit uit die program wil voorkom, tewens die vorm van 'n verskeidenheidskonsert aangeneem.

Die spyskaart was soos volg saamgestel :

Soups

Potage du Rokin

Consomme a la Bordewater

Meats

Afval de cuisine

Lellen en vellen a l' Anglaise

Sweets (20 minutes)

Stijfsel a la Windsor Castle

Fruit

In the cantine

Specialite de maison

Visch

Ernstige siekte het nie onder die lede van die eerste kontingent uitgebreek nie, maar 'n aantal Nederlanders het, in die lig van die Britse toebereiding van maaltye, versoek dat 'n drietal Brigadelede aan die kombuispersoneel toegevoeg word om die kos op die Nederlandse wyse voor te berei. Dit is onbekend of hierdie versoek 'n gunstige reaksie uitgelok het of nie, maar op 17 Februarie 1942 het die troepeskop „Windsor Castle" aan die Skotse kaai in Glasgow vasgemeer. Die eerste kontingent van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" was in die Verenigde Koninkryk op 'n tydstip waarop die Japanse aanvalle teen Singapoer aanhoudend in krag toeneem het, vliegvelde naby Batavia aangeval is en generaal McArthur die Phillipyne probeer behou het.

In Griekeland het die R.A.F. doelwitte bestook, vanuit Kairo is patrolliebedrywighede ten weste van Tenedder berig. Met betrekking tot Rusland is berig dat daar aanduidings is dat Hitler sy offensief met die koms van die lente sou loods, terwyl in Libië van die 18 000 Britse ongevalle 2 908 gesneuwel het.

Dit was die wêreldbeeld op 11 Februarie 1942, agt dae voordat die eerste kontingent in Skotland aangekom het. Van dié dag het die „Windsor Castle" se radio-nuusblad bewaar gebly as 'n voorbeeld van die oorlogsgeweld wat die wêreld op dié tydstip geteister het.

AANTEKENINGE

1. *H.W.Z.A.*, 3.1.1942, pp. 12-13.
2. *Die Volkstem*, 10.1.1942.
3. Die lys is ontleen aan die Wynberg-opgaaf en die gesamentlike paspoort getitel „Collective Passport. List of Netherlands Recruits proceeding to the United Kingdom,” soos uitgereik deur die Departement van Binnelandse Sake, Pretoria, 9.1.1942. In genoemde paspoort is die volgende name deurgehaal: G. L. Andreas (Den Haag, 5.7.1913), L. J. M. Assendelft (Haarlem, 16.12.1906), J. van Aurich, D. Badings (Buitenzorg, 8.2.1908), P. Boer, G. Boerman (11.2.1919), A. G. Boortman, M. Brand, D. Breukel (8.1.1904), J. de Bruin (19.8.1906), G. van Dongen (Den Haag, 11.9.1909), W. van Dijk, J. R. Fiet (Den Haag, 25.7.1908), G. Francot (Assen, 15.11.1912), B. N. Goedhart, J. Groenenboon, S. J. Groustra, P. W. van Gijlswijk, W. A. van der Heuvel (4.10.1916), P. A. van den Heyden (Boztel, 26.11.1915), W. Hijbeek (Dordrecht, 30.11.1920), C. Jansen (Rotterdam, 2.10.1907), J. W. Jansen (4.8.1904), C. Kloet (1.2.1912), C. J. Korsman, J. Koudstaal, A. F. van Leeuwen (Utrecht, 13.8.1904), L. Lettinga, A. Meerburg, M. Meyer, J. J. Naaktgeboren (Dordrecht, 11.9.1911), H. van Oosten (26.6.1906), G. C. Nanninga, T. P. Out, J. Passet, J. A. Planken (Den Haag, 18.5.1907), M. A. ter Poorten (28.5.1912), M. Pronk, W. Rebel, K. Ridderhof, P. Simons (Den Haag, 4.6.1904), J. J. Sluyters (Den Haag, 4.4.1912), K. J. van der Spek, M. M. Sporendonk (Rotterdam, 12.3.1907), G. van der Straaten (Bergambacht, 25.11.1914), J. C. Stijger (Amsterdam, 3.9.1913), H. D. Sweers (18.11.1911), B. Trook, F. J. van Veen (3.10.1911), H. J. Vermaas (Huizen, 17.10.1905), H. K. Visser (Woerden, 25.11.1912), G. van der Voorde, T. van Wilgen (Den Helder, 23.6.1910), J. van Dordrecht (Overschie, 15.7.1920), H. P. Smeenk (De Krim, 25.4.1917), J. H. C. Both (Tsepoe, 18.10.1921).

Pasfoto's van die volgende rekrute wat nie op die Wynberg-lys voorkom nie, verskyn in die gesamentlike paspoort: G. M. S. Heeringa (Niehove, 18.8.1915), C. Blonk (Haringsveld, 30.11.1914), L. Platte (Nunspeet, 21.3.1917), J. E. Hellings (Amsterdam, 29.10.1917), en G. L. J. Moll (Breda, 25.3.1908). In die handskrif van luitenant-kolonel F. Loringh van Beeck (ongedateer) is die volgende opmerkings by die volgende rekrute aangeteken: P. W. Anema, *Air Force*; P. A. Arendse, *Geheime Dienst gefusilleerd in Holland 1942*; H. M. Biegel, *2e Lt bij Signal School den Haag*; J. Bokhorst, *Sergt N.F.S.*, J. M. Boon, *R. Navy*; C. F. de Bree (*1e cl*) *R. Navy woont nu getrouwd in Australië*, J. H. C. Both, *gefusilleerd*; J. G. Bührs, *Parachutist, daarna RAF*; A. J. M. Cnoops, *captain special forces Bronzen Leeuw*; N. W. Dekker, *R. Navy*; G. Dingshoff, *cpl 2e gevechtstroep Brigade*; F. Dullaart, *R. Navy*; B. J. Erkens, *lance cpl Recce Irene Brigade*; A. J. T. van den Elshout, *Navy*; W. van den Elst, *2e Lt instructeur*; J. Groenewoud, *gesneuveld als Kaptain S.F. met 1 Airborne Div Arnhem Sep 1944 RMWO*; C. J. de Groot, *Sergt navigator Marine Luchtvaart*; W. M. J. Heyman, *lt.t.z. 3e kl R. Navy*; H. C. Hoes, *Navy*; H. G. Holtrop, *gesneuveld als off vlieger na Bombardement Berlijn*; A. P. van't Hoogerhuys, *res kapt der Jagers*; C. Keuvelaar, *kpl mortieren 2e gevechtsgroep Irene Brigade*; N. Klein Schiphorst, *sergt waarnemer*; H. de Kock, *korpl Navy*; P. A. Krul, *Navy*; J. Kuiper, *sergt Pilot RAF DFM*; T. P. van Latum, *sergt piloot RAF*; H. N. A. M. Meekel, *Navy*; H. C. Meeuwis, *sergt Majoor Irene Brigade*; G. L. J. Moll, *Lt RAF*; H. J. Overes, *gefusilleerd Holland 1942 (Geheime Dienst)*; K. de Prieëlle, *sergt Commando's Australië*; A. Pranger, *kpl parachutist Northoves Irene Brigade*; J. M. A. Roelants, *Navy*; P. A. Rolvink, *Navy*, P. Roostree, *2e Lt instructeur*; F. W. Rouwerd, *gefusilleerd Holland 1942 (Geheime Dienst)*; A. Singels, *Navy*; H. Sinnema, *sergt vlieger RAF*; J. Staal, *Lt col Hoofd Opleiding en Bronzen Kruis*; C. T. Steffelaar, *sergt*; A. van der Straaten, *Navy*; I. Uytvanck, *gefusilleerd Holland 1942/sergt Geheime Dienst*; B. T. Versteegh, *Irene Brigade*; B. H. P. Vos, *onderzeedienst, Navy*; H. P. Vos, *onderzeedienst, Navy*; S. de Waal, *Hosp soldaat parachutist Irene Brigade*; W. L. van Warmelo, *1e Lt Deett Londen*; J. van Westerbrugge, *Marine, Navy*; P. van der Wilden, *gefusilleerd Holland 1942 (sergt geheime dienst)*; W. van der Wilden, *gefusilleerd Holland 1942 (Sergt geheime dienst)*; J. A. Blaauw, *Navy*; G. J. S. Heeringa, *sergt majoor dett Londen*; P. Dienaar, *Navy*; R. Speelman, *Navy*.

4. Ongedateerde, afgerolde vorm.
5. *H.W.Z.A.*, 31.1.1942, p. 17.
6. *Ibid.*, pp. 17-18 (met teks van lied).
7. Die handleiding bevat o.m. *Eenige artikels uit het wetboek van militair strafrecht, Rang en onderscheidingsteekenen, Eerbewijzen, Beknopte handleiding van het Engelsche ge-*

weer, Korte aanwijzingen betreffende het gebruik van het Engelsche gasmasker, en Wenken voor het behoud van de gezondheid te velde.

8. *The Cape Times*, 17.1.1942.
9. *H.W.Z.A.*, 31.1.1942, p. 14. 'n Foto van die kontingent kom in *The Cape Times*, 7.2.1942, *Magazine Section*, p. 7, voor. Daar is ook 'n foto op die stasie, Johannesburg, geneem.
10. Hut 336: A. J. Th. v.d. Elshout, G. M. Pluim, A. Singels en korporaal A. Pranger; hut 337: J. M. Boon, C. v.d. Made, D. L. Wely; hut 340: J. E. Hellings, H. C. Hoes en W. K. E. C. de Grooth; hut 341: A. M. J. van Eek, W. van der Elst, C. Keuwelaar, P. A. Krul; hut 342: C. Blonk, C. F. de Bree, F. van Dijk, B. J. Erkens; hut 343: A. Aikema, C. F. Kuipers, R. Speelman, van der Spek; hut 344: H. M. Biegel, H. G. Holtrop, A. J. de Kruyff, H. G. Meeuwis; hut 345: C. Groenewoud, J. C. de Groot, I. Uytvanck, J. H. van Warmelen; hut 346: G. van Harmelen, D. van der Sman, L. Platte; hut 347: P. Dienaar, Y. Kroon, A. van Straaten, S. de Waal; hut 332: Kantoor 1e kontingent; hut 322: A. J. Blaauw, W. M. J. Heymans, H. de Kok, J. M. H. Roelants; hut 323: H. T. C. Both, F. W. Rouwerd, A. W. H. Smith, W. van der Wilden; hut 324: J. C. Bührs, N. W. Dekker, P. A. Rolvinck, H. P. Vos; hut 325: sers. C. F. Steffelaar, korporaals G. M. Erkens, T. P. van Latum, H. J. Overes; hut 326: W. P. Anema, J. Kuiper, D. C. van der Linden, G. L. J. Mol; hut 327: sersante W. G. van Gelderen, J. Staal, G. M. S. Heeringa, A. J. M. Cnoops; hut 328: G. Dingshoff, F. Dullaart, K. de Prieëlle, J. van Westenbrugge; hut 329: Sersante P. A. Arendse, J. Bokhorst, H. Sinnema, C. W. ten Brugge; hut 330: N. Klein Schiphorst, C. Korent; hut 334: N. Langhout, P. Roostree, P. van der Wilden.
11. Twee vingerbreedtes onder die linker skouerbedekking.
12. *H.M.T. Windsor Castle. Wednesday, February 11th 1942. British Official Wireless Telegram.*

4

TIEN KONTINGENTE VAN SUID-AFRIKAa. *VAN GOUROCK NA WOLVERHAMPTON*

In die voorafgaande hoofstuk is meegedeel dat die eerste kontingent op 17 Februarie 1942 te Gourock, Skotland, aangekom het, maar aanvanklik nie toegelaat is om aan land te gaan nie.

Nadat toestemming verleen is dat die kontingent aan wal gaan, het die lede onder die sorg van die militêre kontrolekantoor gekom. Niemand ter plaatse of in Glasgow het iets aangaande die koms van die Nederlandse troepe geweet nie. Reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck het daarna versoek dat die Britse militêre gesagdraers met die „War Office” (Londen) in verbinding tree. Twee uur later is van daar berig dat dié Britse outoriteite die Nederlanders nie as militêre kon erken nie aangesien die Nederlandse regering die Britse Departement van Verdediging meegedeel het dat hulle, tensy hy in die Verenigde Koninkryk geattesteer het vir diens, nie bereid was om die wetlike status van ’n Nederlandse soldaat te erken nie.

Aan reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck is, na aanleiding van ’n vraag van sy kant, verklaar dat die detasjement weliswaar op 17 Februarie 1942 kan ontskeep, maar onder gewapende geleide na Londen moet gaan. Uit ’n verslag wat laasgenoemde offisier ’n paar dae later te Wolverhampton opgestel het, kom verder aan die lig met watter vraagstukke hy nog te kampe gekry het. Op ’n vraag het die kontingentskommandant geantwoord dat sy personeel nie in besit van soldyboekies is nie. Hy het ewenwel verklaar dat elke lid van die kontingent ’n verklaring geteken het dat die Nederlandse krygsartikels aan boord aan hom voorgelees is. Ook kon hy ’n betaalstaat voorlê waaruit geblyk het dat daar tot op 13 Februarie 1942 soldy uitbetaal is. Ander bewysstukke was vraelyste, deur dr. Koch in Suid-Afrika opgestel, waarop volle besonderhede van elke dienspligtige vermeld was.

Op ’n versoek van reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck, om persoonlik met die Nederlandse regering te Londen in verbinding te tree, is weierend geantwoord omrede hy as ’n verbode immigrant beskou is.

Eers in die loop van die volgende dag (18 Februarie 1942) is berig ontvang dat die Nederlanders as soldate in die Verenigde Koninkryk toegelaat word en hul reis kan voortsit, maar op dié tydstip was die 1e kontingent reeds in die Wrottesley Park-kamp, naby Wolverhampton. Die amptelike verslag vermeld, in verband met bostaande, slegs dat die kontingentsbevelvoerder, wat in besit van ’n gesamentlike paspoort van die kontingent, met Glamorganshire as bestemming, ’n marsorder na die Brigade se depot naby Wolverhampton gevra en ontvang het. Op 17 Februarie, om 2000 h, het die kontingent van Gourock per trein na Wolverhampton afgereis. Dat daar, behalwe as gevolg van die versuim van luitenant-kolonel dr. C. F. Koch om die Nederlandse regering omtrent die kontingent in te lig, nou meer in verband met die reëlings verkeerd geloop het, is duidelik. Dat reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck toevallig, as gevolg van persoonlike briefwisseling, geweet het dat die Nederlandse militêre depot êrens in die buurt van Wolverhampton was en dat hy onbekend was met die Nederlandse vloot se hoofkwartier in Engeland, dui in dié rigting. Hy het, op grond van laasgenoemde omstandigheid, besluit om toekomstige lede van dié vloot, wat tot sy detasjement behoort het, ook na Wolverhampton oor te bring.

b. DIE REISVERSLAG

Terwyl die kapok in die Wrottesley Park-kamp naby Wolverhampton, geval het, het die 1e kontingent sy intrek in die kamp van die *Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'* geneem. Reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck het, na sy aankoms in Engeland, in opdrag van die hoof van die Nederlandse militêre sending in Suid-Afrika, 'n reisverslag aan die Inspekteur van die Nederlandse stryd-kragte in Engeland voorgelê waaraan die volgende gegewens, veral ten opsigte van leemtes en gebreke, ontleen is.

- i. In verband met die verstrekte uitrusting te Kaapstad is bevind dat dit voldoende was, behalwe dat nagelaat is om helms te verstrek. Aangesien die personeel reeds vanaf die tweede dag aan boord duikboot-uitkykdienste moes verrig, is hierdie uitrustingsonderdeel as noodsaaklik beskou.
- ii. Die opsteller was van mening dat toekomstige kontingente minstens tien dae in die militêre basis Wynberg moet vertoef, aangesien dit 'n goeie geleentheid vir elementêre onderrig aan die rekrute bied. Vier dae is beslis te kort.
- iii. Aan boord van die „Windsor Castle” was die slaap- en wasgeriewe voldoende, maar die verstrekte voeding, veral wat die bereiding hiervan betref, onvoldoende. Op grond hiervan is aanbeveel dat die reis deur 'n Nederlandse skip gereël word. Dikwels, aldus die verslaggewer, het die personeel geweier om die verstrekte kos te nuttig en dan was die grootste mate van oorredingskrag nodig om die goeie gees onder die lede van die kontingent te handhaaf.

Bostaande aanbeveling verdien, volgens die opsteller „des te meer overweging aangezien de recruteering in Zuid-Afrika door de heerschende politieke toestanden aldaar, met zeer geprononceerde tegenwering te kampen had gehad.”

- iv. Nadat die opsteller van die verslag die reeds vermelde moeilikhede te Gourrock uitvoerig beskryf het, het hy die wenslikheid beklemtoon dat, wanneer die volgende kontingente aankom, beter ontvangsmaatreëls getref word. Hy versoek derhalwe dat 'n Nederlandse skakeloffisier by die landingsplek aanwesig sal wees om toekomstige detasjemente daar te ontvang en na die Wrottesley Park-kamp te begelei.

In teenstelling met bostaande tekortkominge het die opsteller van die verslag, namens homself en al die lede van sy kontingent, sy dank betuig vir die uitstekende en smaaklike voeding wat hulle vanaf die eerste dag in die Nederlandse militêre kamp ontvang het.

Aan hierdie verslag² het hy 'n verslag toegevoeg oor die parade wat, by geleentheid van die verjaarsdag van H.K.H. Prinses Beatrix, aan boord van die „Windsor Castle” gehou is. Groepkaptein W. C. Casters, R.A.F., het by dié geleentheid as paradekommandant opgetree, terwyl reserwe-1e luitenant A. Ph. van't Hoogerhuys, die eerste kontingent aangevoer het. Aan stuurboord was detasjemente van die Brits-Indiese vloot, die Britse vloot en die Britse koopvaardyvloot opgestel terwyl die eerste kontingent in die kuil van die voordek, aan bakboord, opgestel was. Verder het kaptein Brocklebank, van die *Royal Rifle Brigade*, die nie-ingedeelde Britse offisiere aan boord gekommandeer. Na die inspeksie deur groepkaptein Casters, aan wie reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck toegevoeg was, het die kaptein van die troepskip „Windsor Castle”, kapt. Brown, aangekondig dat hy as 'n teken van respek teenoor die bondgenote, besluit het om op 31 Januarie 1942 die Nederlandse vlag³ aan die grootmas te hys en die Britse vlag aan die besaansmas te laat wapper. Gevolglik is die Britse handelsvlag eerste gehys, terwyl 'n orkes, bestaande uit Engelse en Nederlanders, die Britse volkslied gespeel het. Daarna is, terwyl die Nederlandse volkslied gespeel en gesing is, die Nederlandse driekleur gehys. Gedurende die

namiddag is volkspele georganiseer en die aand is, met die verskuldigde eerbied, die eerbewys aan die Nederlandse vlag gebring, terwyl dit gestryk is. Saans is onder meer Suid-Afrikaanse liedjies ten gehore gebring. Op hierdie wyse het 'n merkwaardige dag in die geskiedenis van die eerste kontingent ten einde geloop.

Op 6 Maart 1942 is amptelike dank aan reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck betuig vir die uitstekende wyse waarop hy as bevelvoerder van die eerste detasjement Nederlandse rekrute uit Suid-Afrika opgetree het. Soos reeds bo vermeld is, het reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck ons land nie vergeet nie. Dit blyk ook uit die volgende aantekening wat hy op 15 Januarie 1940 te Lochiel, Oos-Transvaal, opgestel het en waarvan die teks soos volg lui :

Deze Zuidafrikaansche Vlag werd, met spesiale toestemming van den toenmaligen Brigade Commandant, de Luit. Kol. der Artie A. C. de Ruyter van Steveninck, na de formatie van de „Zuidafric, Compagnie (D Cie I Batn K.N.B.P.I.)” in Maart 1942, elken morgen geheschen, in dat gedeelte van Wrottesley Park Kamp, alwaar voornoemde cie. gelegerd was.

c. STRYD IN SUID-AFRIKA

Die leser sal onthou dat die aansoeke van Assendelft, Pietersma en Bijsters wat op 29 Januarie 1942 deur regter Maritz op Pretoria verhoor en geweier is, as gevolg van 'n appél na die volkbank van die Transvaalse afdeling van die Hooggeregshof verwys is en dat hierdie appél op 8 April 1942 deur regter Ramsbottom van die hand gewys is. Tussen 29 Januarie en 8 April 1942 het Nederlanders, net soos vroeër, uiteenlopende menings oor die dienspligkwessie bly verkondig. Só het op 10 Maart 1942 die volgende mening van „A Dutch Conscript” in die Transvaalse dagbladspers verskyn :

Train us here, where we are needed and you will get a fine body of men. Here we know that we fight for our own future. If things change in Europe we may return there. But now the troops must be here, where the danger is now and not even tomorrow.⁴

Dieselfde brieffskrywer het tewens die vraag gestel hoekom Nederlandse dienspligtiges na Engeland moet gaan aangesien daar miljoene opgeleide soldate is. Op 12 Maart 1942 het „Another Dutch conscript” soos volg geskrywe :

The Union Government should allow Hollanders to be absorbed into their own forces, thus giving them the opportunity of showing their appreciation of their new fatherland, as well as the chance to fight for wife and family.⁵

Die volgende dag het „A Hollander of military age” onder die opskrif „Hollander in the Union” met betrekking tot die opkommandering verklaar :

We were encouraged to come to South-Africa many years ago either by the Union Government in need of skilled white labour or by unemployment in Holland. I do not want to talk here about the struggle we had to get here, used to the work, climate, people, languages, etc. But all the same, 95 per cent of us Hollanders love this country and would have become nationalised in normal times after five years of entry in the Union.⁶

Hierdie brieffskrywers het gevra om die Unie van Suid-Afrika te help verdedig.

Op 24 Maart het, onder die opskrif „Hollander and the War” 'n Nederlander ge-protesteer teenoor hulle wat probeer het om, soos hy dit gestel het, die Nederlandse diensplig vry te spring deur by die Unieverdedigingsmag aan te sluit omdat hulle in Suid-Afrika woon. Hy was die volgende mening toegedaan :

For every Hollander the war is in the first place fought for our Queen and country, and the prospect of training and fighting under the very eye of their Queen should fill them with pride . . . ?

Op 25 Maart 1942 het C. van den Bos verklaar :

As soon as the Netherlands Government in London decided to enlist Hollanders all over the world through the existing law of conscription, the Union Government decided that no more Hollanders would be allowed to join the South African Forces.⁸

Vyf dae vroeër het die opkommandering van Nederlanders vir militêre diens oorsee in die Volksraad ter sprake gekom.⁹ Die voormalige Minister van Verdediging, Adv. O. Pirow het die volgende vraag aan die Eerste Minister gerig :

Whether the Prime Minister will give an undertaking that no Netherlands nationals residing in South Africa will be sent out of the country for military service overseas until the case of Bijsters vs. Smuts N.O. et al in the Appeal Court has been decided.

Genl. Smuts het geantwoord dat hy, in verband met die versoek nog nie oor die nodige informasie beskik om 'n bevestigende antwoord te kan gee nie. 'n Oomblik voordat die Eerste Minister die benodigde informasie ontvang het, het adv. Pirow weer daarop aangedring dat uitstel tot Maandag 23 Maart verleen word, aangesien 'n aantal Nederlanders dalk nog voor dié dag sal vertrek. Hy het onder meer hieraan toegevoeg :

Those people are born Hollanders but they have made their homes here in South Africa. Many of them are married to Afrikaans girls and they have released themselves in every possible respect from Holland. They are prepared to fight for South Africa but they are not willing to be sent overseas.

Genl. Smuts het, nadat hy die benodigde inligting ontvang het, verklaar dat hy adv. Pirow die versekering kan gee dat geen Nederlander gearresteer is nie, en dat niemand aangesê is om voor Maandag die land te verlaat nie. Daarna het die Volksraad ander aangeleenthede begin bespreek. Pietersma en Bijsters se aansoek is, soos reeds vermeld, op 8 April 1942 van die hand gewys en daarna is, nou op 15 Mei 1942, die appèl van Haak en ander teen die Minister van Buitelandse Sake in die Appèlhof te Bloemfontein aangehoor en, op 22 Mei 1942, van die hand gewys. Hierdie appèl het voortgevloei uit 'n saak wat, met betrekking tot die geldigheid van Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942 in die Kaapse afdeling van die Hooggeregshof gedien het. Deurdat die uitsprake in verband met die aansoek en die daaropvolgende appèl insake Pietersma en Bijsters in die appèluitspraak van Haak en ander teen die Minister van Buitelandse Sake aangehaal is, is eersgenoemde uitspraak by implikasie tot 'n appèluitspraak verhef. Die Appèlhof het die gemelde uitspraak onderskryf en die appèl in elkeen van die genoemde sake is met koste van die hand gewys.¹⁰

Deur die hoogste regterlike instansie van die Unie van Suid-Afrika is die wettigheid van Oorlogsmaatreël No. 1 van 1942, na vorige uitsprake op 'n laer vlak, herbevestig. Dit het by implikasie beteken dat, deurdat die Unieregering die Nederlandse regering erken het, laasgenoemde — indien verlang — die nodige hulp sou verleen met betrekking tot die opkommandering van sy manlike onderdane in Suid-Afrika wat onderhewig aan die bepalings van die Nederlandse dienspligwet was.

d. MEER KONTINGENTE GESTUUR

Altesaam is tien kontingente Nederlandse dienspligtiges uit Suid-Afrika na Engeland gestuur.¹¹ Op grond van die beskikbare dokumentasie kan slegs hier en daar gewens aangaande die tweede tot die tiende kontingent verstrek word. Luitenant

H. J. W. Westenberg was in bevel van die *tweede* kontingent. Aan hom en sy manne is kort voor 23 Maart 1942 'n dans in die stadsaal van Rondebosch deur die Nederlandse gemeenskap (Kaapstad) aangebied. H. J. de Graaff, die Nederlandse gesant, luitenant-kolonel dr. C. F. Koch, mev. C. van Swinderen en die kontingentsbevelvoerder het by dié geleentheid die woord gevoer.¹²

Uit 'n ongedateerde nuusagentskapberig (ANEP-ANETA) blyk dat hierdie kontingent veilig in Engeland aangekom het. By hul aankoms in die Brigadekamp is hulle deur reserwe-1e luitenant Looringh van Beeck en 'n „Springbok“-erewag verwelkom, die militêre orkes het „Sarie Marais“ ten gehore gebring en Springbokkentekens is aan die nuwelinge uitgedeel.¹³

In die *Hollands Weekblad voor Zuid-Afrika* van 18 Julie 1942 is aangekondig dat berig ontvang is dat die derde kontingent, wat deur reserwe-kaptein F. Looringh van Beeck in die kamp by Wolverhampton verwelkom is,¹⁴ in Engeland aangekom het.¹⁵

Uit die nagelate papiere van laasgenoemde kan afgelei word dat P. W. Spronk 'n lid van die *vyfde*¹⁶ en Johannes Petrus Cornet en Van Rijswijk lede van die *sesde* kontingent was. Luitenant W. M. Reuhl was in bevel van die *sewende* kontingent en op 15 November 1942 het die kampkommandant te Wrottesley Park met betrekking tot hierdie groep aangeteken :

*Bij het D.v.O. [Departement van Oorlog] heerscht thans de zekerheid dat het schip waarmee heb 7de det [achment] uit 'Z.A. naar het Ver [eenigde] Kon [inkrijk] onderweg was, is getorpedeerd. Er is reden om aan te nemen dat een deel der opv [arenden] is gered. Zouden daaromtrent verdere berichten zijn binnen gekomen zal dit worden bekendgemaakt.*¹⁷

Aangaande die *agste* kontingent se doen en late het daar 'n voortreflike verslag van tydelike sersant-majoor L. H. Spoor, bevelvoerder van genoemde detasjement, bewaar gebly. Dit is op Kersfees 1942 in die Brigadekamp opgestel. Vir hierdie kontingent was oorspronklik ongeveer negentig dienspligtiges, van wie 'n aantal uit Rhodesië, Portugees Oos-Afrika, Egipte en die Belgiese Kongo afkomstig was, opgekommandeer. Deur verskillende omstandighede is dié aantal tot ongeveer sewentig teruggebring. Van hierdie groep het twee-en-veertig aan die oproep gehoor gegee. By laasgenoemde groep was vyf sersante ingesluit. Vyf dienspligtiges het, in verband met gewetensbesware teen oorlogvoering, voor die kommissie verskyn. Drie van hulle was in uniform, twee in siviele klere. As kontingentskommandant sou reserwe-1e luitenant A. Mauve optree, maar weens diensredes moes hierdie offisier in Suid-Afrika agterbly. Sersant L. H. Spoor, wat vir die duur van die reis tot tydelike sersant-majoor bevorder is, is in sy plek aangewys. Die gemiddelde ouderdom van die dienspligtiges was ongeveer dertig jaar en ongeveer sewentig persent van hulle is, medies gesproke, in die A-groep geplaas.

Op 15 November 1942 het 'n deel van hierdie groep van Pretoria vertrek, terwyl die ander hulle omstreeks 17 November te Kaapstad moes aanmeld. Almal is, nadat sersant-majoor J. Kalis alles in gereedheid gebring het, in die Pollsmoor-kamp, naby Retreat, gehuisves. In die kamp is splinternuwe geboue, van alle geriewe voorsien, betrek en die kos wat aan die lede van die kontingent voorgesit is, was aanmerklik beter as dié wat aan vroeëre kontingente verskaf is. Nadat die benodigde uitrusting ontvang is en die kontingent van 17 tot 20 November in die kamp gehuisves was, het die vertrekdag aangebreek.

Die seereis het ses-en-twintig dae geduur, ongeveer 9 000 seemyl is afgelê sonder dat daar 'n spoor van vyandelikhede op see te bespeur was en, sonder dat by 'n hawe aangedoen is, het die skip op Geloftedag 1942 naby Liverpool aangekom.

Uit die mond van die immigrasiebeamptes het hulle die tyding verneem dat die sewende kontingent in die diepte van die see verdwyn het. Op 17 Desember het die skip in die hawe vasgemeer. 'n Drietal offisiere van die Brigade, kaptein Hubert en luitenant Van't Hoogerhuys en Been, het die rekrute verwelkom. Nadat die kontingent met sy bagasie, waaronder 'n groot aantal Kersgeskenke, ontskep was, het die kontingent per trein vertrek en omstreeks 1730 h in die Brigadekamp aangekom.

Teruggaande na die begin van die seereis het tydelike sersant-majoor Spoor nog vermeld dat die Nederlandse motorskip „Sibajak”, van die Rotterdamse Lloydmaatskappy, hulle op 21 November 1942 in Tafelbaai aan boord geneem het. Daar is hulle deur die opvolger van luitenant-kolonel dr. C. F. Koch, reserwe-majoor P. M. de Boer, toegesprek op die dag voordat die seereis begin het. Die „Sibajak”, omgebou as 'n troepeskip, kon ongeveer 2 500 man vervoer en het verder oor geriewe vir 500 passasiers beskik. Die kontingent het oor 'n ruimte vir 386 man beskik en was bygevolg besonder ruim gehuisves. Geskutwag is vanaf die eerste dag aan boord waargeneem en verder is 'n deel van die dag aan liggaamsoefeninge, gelei deur J. F. Winter, en militêre opleiding bestee. Soos reeds vermeld is, het die reis — onder gesagvoerder Goos — sonder teenspoed verloop. Die drie diensweieraars in uniform, wat hulle gedurende die reis voorbeeldig gedra het, is deur Britse outoriteite na Londen vervoer. Na hul arrestasie, deur die Suid-Afrikaanse Polisie, het 'n ander drietal dienspligtiges, t.w. P. R. Kat, F. A. Wilkens en M. Zwaan, te kenne gegee dat hulle bereid was om hul diensplig te vervul. Ook hulle het hulle tydens die reis voortreflik gedra, aldus tydelike sersant-majoor Spoor. Hierdie detasjement, m.a.w. die agste, was soos volg saamgestel :

Bevelvoerder : Sersant-majoor L. H. Spoor.

Onderoffisiere : H. Hasker, M. J. Hulscher, H. F. Meilink, C. J. Walter.

Weermanne : J. W. Bakker, J. W. Bausch van Bertsberg, J. R. v.d. Berg (gewetensbesware), B. Boot, H. L. Bouman, H. Breedveld, C. Cohen, J. Dullaart, C. D. Duvekot, C. J. A. Froger, W. C. Grondman (gewetensbesware), W. F. J. Van't Hoogerhuys, G. C. de Jongh, P. R. Kat, P. Kersteman, L. M. Kleyntjes, F. J. van Lier, J. van Puffelen, G. H. Schep, F. H. Schutze, M. N. Spreekmeester, K. J. Staverman, K. J. M. Verhoef, J. W. H. van der Wall Bake, A. G. Wegner, S. J. Wolf, J. F. Winter, L. G. A. Smulders, M. Zwaan (gewetensbesware, nie voor kommissie verskyn nie), F. A. Wilkens.

Dienspligtiges

in siviele drag : J. Groot Wassink, J. Koper, B. S. Monnik.

Totaal : Veertig.

Minder gegewens is beskikbaar in verband met die *negende* kontingent. 'n Tweetal oud-lede van hierdie groep, naamlik T. Segaar en dr. G. van der Tas, albei van Pretoria onthou nog die volgende lede : Bevelvoerder reserwe-1e luitenant A. Mauve, C. Wiefering, die Van Erkom-broers (2), Van Oortmerssen, T. Segaar, Blekton, G. Ahlers (van Rhodesië), Van Someren Greve, Kieviet, Besemer, Bergé (2), G. van der Tas, Van Schalkwyk (afkomstig van Rhodesië), Van Niftrik, Horstmanshof, Vellerman, Rienstra (van die Belgiese Kongo), Goedhart, Den Dulk, Reinartz, Wissink, Aay (Belgiese Kongo), Krul, Berghout, J. Hopman, J. Hornstra, Max van Norden, T. van Wijngaarden en vyf gevangenes.¹⁸ In 'n skrywe het reserwe-kaptein Loringh van Beeck nog melding gemaak van manskappe J. A. Verhage, C. P. van Dam en J. D. Bakker as lede van hierdie kontingent.¹⁹

Met betrekking tot die reis van hierdie kontingent is meer gegewens voorhande.²⁰ Op Vrydag 29 Januarie 1943 het die negende kontingent van Pollsmoor-kamp, naby Retreat, aan boord van die „Orion”, skip van 23 000 ton, gegaan. Die detasjement,

bestaande uit ongeveer sestig lede, is 'n ruimte van sewentien by agt tree, op die waterlyn, toegewys. Daar was, saam met 3 000 Italiaanse krygsgevangenes, ongeveer 5 000 passasiers aan boord en aan manskap Van der Tas se sorg is die vyf Nederlandse diensweieraars,²¹ in opdrag van die Nederlandse gesant, ter plaatse toegewys. Op Saterdag 30 Januarie 1943 het die „Orion” om 1030 h, in geselskap van die „Brittannic”, die beskadigde „Valiant”, en vier torpedojaers van Kaapstad vertrek. Vliegtuie het bo die vertrekkende konvooi gesirkel en reeds die volgende dag is die eerste dieptebomme afgegooi. Op 3 Februarie is 'n torpedo op die „Orion” afgevuur wat die vaartuig met twaalf voet gemis het. Dieselfde dag is 'n groot aantal haaie gewaar en op Maandag 8 Februarie is 'n seeman gearresteer wat skuldig bevind is aan sabotasie van die reddingsbote. Die aand het die duikbootalarm weerklink en gedurende die volgende dag is die alarm driemaal herhaal. Op 10 Februarie het 'n torpedojaer vier mense op 'n vlot opgepik, terwyl later 'n reddingsboot, wat stukkend geskiet was, verbygedrywe het.

Op 11 Februarie 1943 het die konvooi te Freetown aangekom, vanwaar op 14 Februarie, nou in geselskap van ses handelskepe, waaronder die Nederlandse skip „Indrapoera”, en ses torpedojaers, die reis voortgesit is. Gedurende die volgende dae het die duikbootalarm herhaaldelik weerklink. Op 23 Februarie 1943 is 'n paar Spaanse visserskepe gewaar en op 25 Februarie 1943 het land in sig gekom.

Die konvooi het eerste deur die suidelike toegang tot die Ierse see gevaar en op 26 Februarie 1942 te Gourock, by Glasgow, vasgemeer. Die vyf krygsgevangenes is aan R.A.F. lede oorgedra en nog dieselfde dag het die negende kontingent in die Brigadekamp aangekom.

Uit hierdie aantekeninge kom duidelik die spanning van die seereis en die eerste kennismaking van 'n aantal Nederlandse troepe, afkomstig uit Suid-Afrika, met 'n Skotse stad in oorlogstyd aan die lig. In Glasgow was dit moeilik om, tydens 'n verdonkering, die stasie te vind. Dieselfde was die geval in Wolverhampton, waar Nederlandse bestuurders, alweer tydens 'n verdonkering, hul landgenote die skrik op die lyf geja het deur soos onverskilliges deur die donker winternag te ry. En dan die eensaamheid gedurende die eerste dag in die Brigadekamp, 'n paar dae later gevolg deur die verrassing dat die eerste lesing oor krygstuig deur 'n eertydse onderwyser van manskap Van der Tas, 'n sekere majoor Galle, gegee is Met geen beskikbare gegewens oor die tiende kontingent nie, is dit opsommenderwys bekend dat uit Suid-Afrika in totaal ongeveer 600 Nederlandse rekrute na Engeland gestuur is, dat die skip wat die sewende kontingent vervoer het, deur 'n Duitse duikboot getorpedeer is, dat ongeveer 900 Nederlandse dienspligtiges in Suid-Afrika medies ongeskik verklaar is en dat 131 diens aanvaar het in die Suid-Afrikaanse Weermag. Ten slotte is ongeveer 160 man na Oos- en Wes-Indië gestuur.²¹ Die aantal diensweieraars is, by gebrek aan verdere gegewens in die geraadpleegde dokumente, onbekend. In 1942 en 1943 het die Nederlandse dienspligtiges en vrywilligers uit die wêrelddeel Afrika en met name die oorgrote meerderheid uit Suid-Afrika, na Engeland oorgegaan om daar verdere opdragte af te wag. Vermoedelik het hulle dikwels, wanneer hulle na die horlosie in die eetsaal van die tweede bataljon van die Brigade gekyk het, die volgende gedigge gelees en oor die dieper betekenis daarvan nagedink :

*Geschonken daar een Grenadier.
Ben ik, Uw trouwe wacht
Als gij naar Holland trekt van hier
O, laat mij toch niet achter,*

*Op Waalsdorpvlaakte²² hoor ik thuis
De Standplaats van de Garde.
Gij, dienaars van prinses Ireen
Voer mij daar overwinnend heen.*

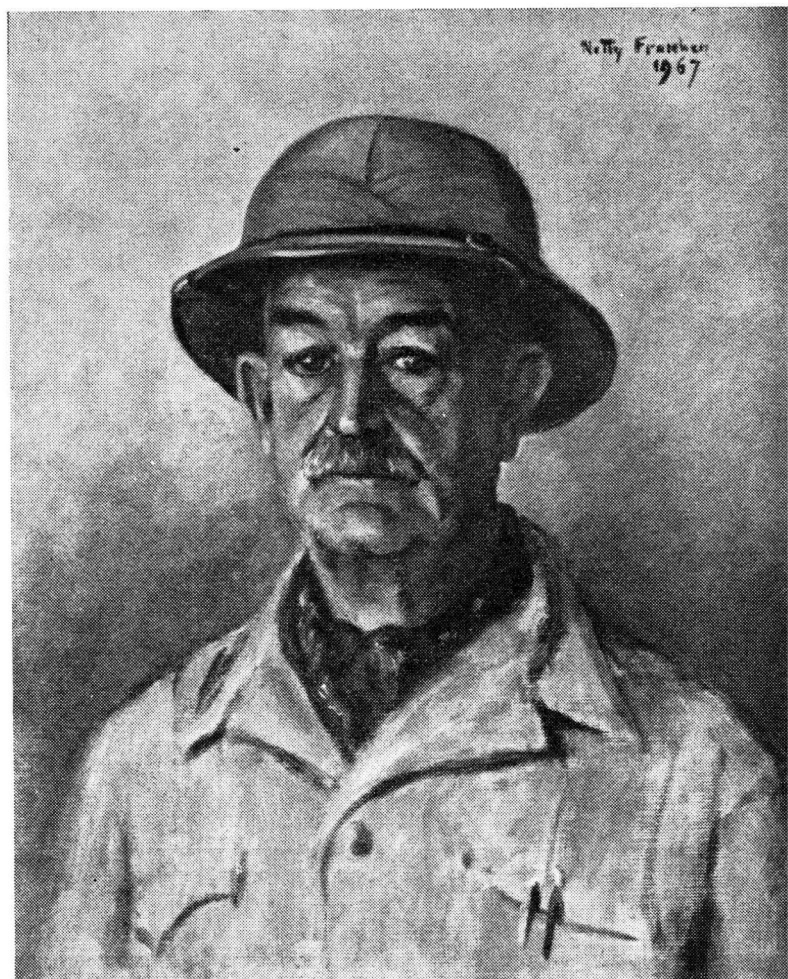
AANTEKENINGE

1. Volgens die opsteller het Lt.-kol. dr. Koch belowe om die Nederlandse regering (Londen) van die vertrek van die kontingent in kennis te stel.
2. Op 13 Maart 1942 het die Nederlandse owerhede in Londen die detasjementskommandant se verslag van 4.3.1942 erken en is, ten opsigte van die ontvangs van die volgende kontingente, maatreëls getref.
3. Die Unievlag wat die „Koninklijke Nederlandse Brigade ‘Prinses Irene’ ” tot in Nederland vergesel het, word deur die Militêr Historiese en Argivale Dienste, Pretoria, bewaar.
4. *The Star*, 10.3.1942.
5. *Ibid.*, 12.3.1942
6. *Ibid.*, 13.3.1942.
7. *Ibid.*, 24.3.1942.
8. *Ibid.*, 25.3.1942.
9. *Debates of the House of Assembly*, Vol. 44, 20.3.1942, kol. 4216 e.v.
10. S.A. Hofverslae, 1942 Appèlafdeling, p. 138 e.v.
11. Nierstrasz, t.a.p., p. 6.
12. *H.W.Z.A.*, 28.3.1942, p. 12.
13. Sien ook *The Star*, Johannesburg 30.4.1942 („Second Dutch Contingent. Safe arrival in Britain”).
14. P. 13.
15. De Bromtol, 10.7.1942 („Nieuwe ‘Springbokken’ ”).
16. Hierdie kontingent, onder „luitenant” H. Kijne, het na 14.7.1942 uit S.A. vertrek. Dit het in Engeland geblyk dat dié bevelvoerder hom, in stryd met die waarheid, as ’n offisier aangemeld het. Na aankoms in Engeland is hy ontmasker en so goed as vir die duur van die oorlog tronk toe gestuur. Hierdie kontingent is in Kaapstad ’n geselligheid aangebied (*H.W.Z.A.*, 1.8.1942) p. 12.
17. Op 26 November 1942 het die Nederlandse gesant (Pretoria) ’n telegram ontvang dat die skip getorpedeer was. Daar was twee Brigadelede van Pretoria aan boord. Op 7.12.1942 het mev. Hilda Waterson, van Suid-Afrikahuis, Londen, na aanleiding van ’n skrywe van reserwe-kapt. Loringh van Beeck, in verband met die ramp, geskryf :

Your very sad letter has just arrived, alas for the loss of so many gallant men, it is most distressing. If you should be writing to any of their relatives will you please convey my very deepest sorrow and regret. The only man we had on our list is van Breugel and I will write to his relatives.

Hierdie aanhaling het ook betrekking op gesneuweldes aan boord van die Nederlandse oorlogskip „Isaac Sweers”. Op 8 April 1943 is pakkies aan siekes en gewondes van die Nederlandse handsvloot en die Nederlandse landmag in die „New Cross Hospital”, Wolverhampton, uitgedeel wat vir die volgende lede van die sewende kontingent bedoel was : J. Groeneboom, Th. de Boer, J. H. Ouderjans, J. Hey, C. J. Botbijn, L. Kopuit, E. Veldkamp, J. M. Sluyter, J. Rietbroek, v.d. Feyst, A. Hemmerle, G. Juda, G. W. Imhoff, G. Aveling, M. den Bakker, H. J. Muller, A. W. Rueb en J. E. Degenkamp.
18. Hierdie opgaaf wat nie volledig is nie, berus op herinneringe.
19. Skrywe aan Ned. gesant, Pretoria, 22.4.1943.
20. Aantekeninge van dr. G. van der Tas, opgestel tussen 1943 en 1964, wat aan skr. ter hand gestel is, waarvoor dank.
21. Nierstrasz, t.a.p., p. 6.
22. Den Haag, kaserne van die Regiment Grenadiers.

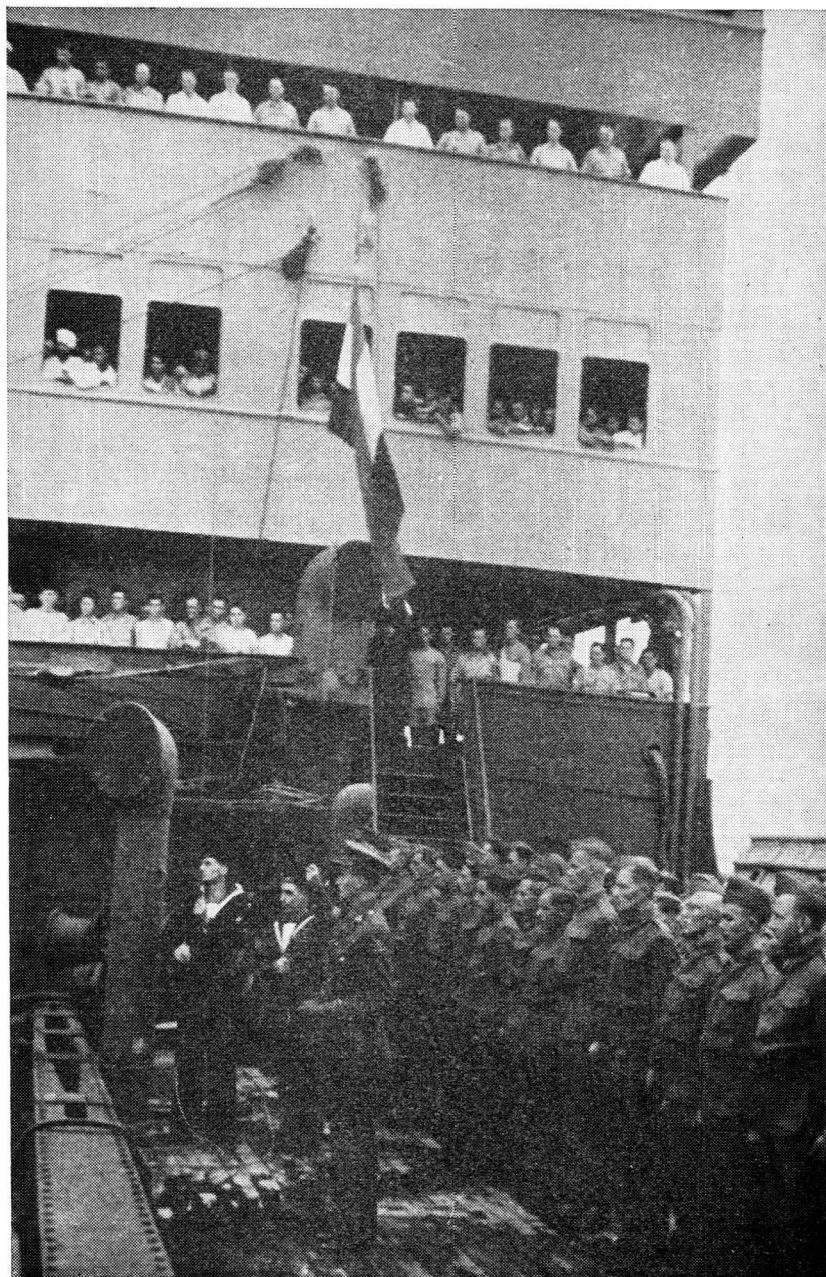

Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck. Skildery deur sy gade in 1967 te Hlatikulu, Swaziland, vervaardig.

Versameling : *Kol. J. Ploeger*
Foto : *D.S.D.*

Reserve Colonel F. Loringh van Beeck. Painting by his wife at Hlatikulu, Swaziland in 1967.

Collection : *Col. J. Ploeger*
Photograph : *D.C.D.S.*

1st Contingent "Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" aboard the „Windsor Castle”. Flag hoisting ceremony on the birthday of H.R.H. Princess Beatrix (30.1.42).

Versameling : *Kol. F. Looringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

1e Kontingent „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" aan boord van die „Windsor Castle”. Vlaghysing op die verjaarsdag van H.K.H. Prinses Beatrix (30.1.1942).

Collection : *Col. F. Looringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

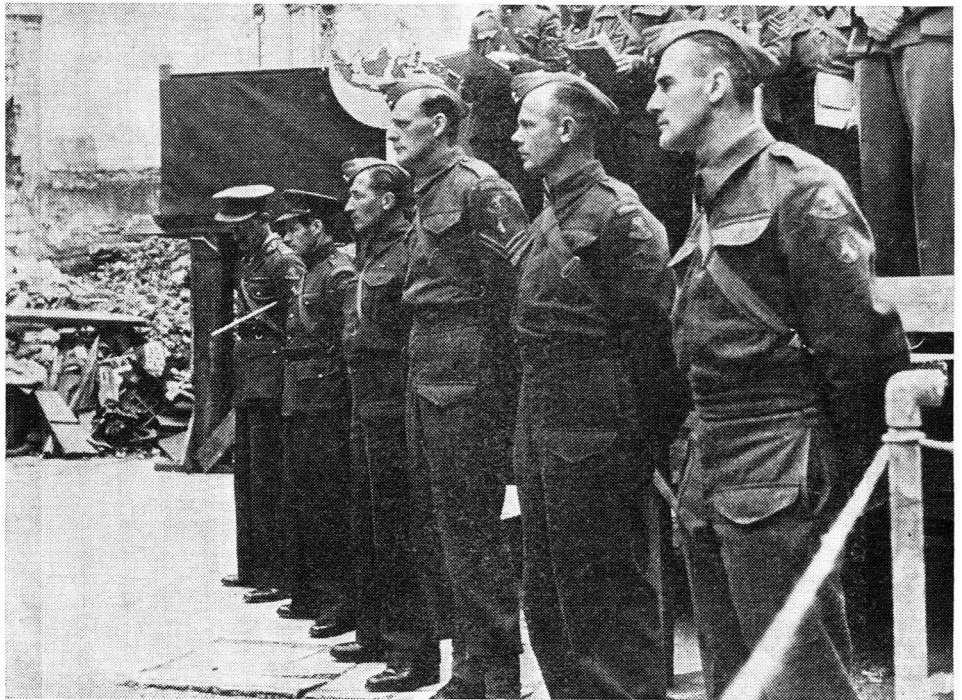

Generaal-majoor G. B. Noothoven van Good, Inspekteur Nederlandse Troepe in Engeland.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

Major General G. B. Noothoven van Good, Inspector of Netherlands Troops in England.

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

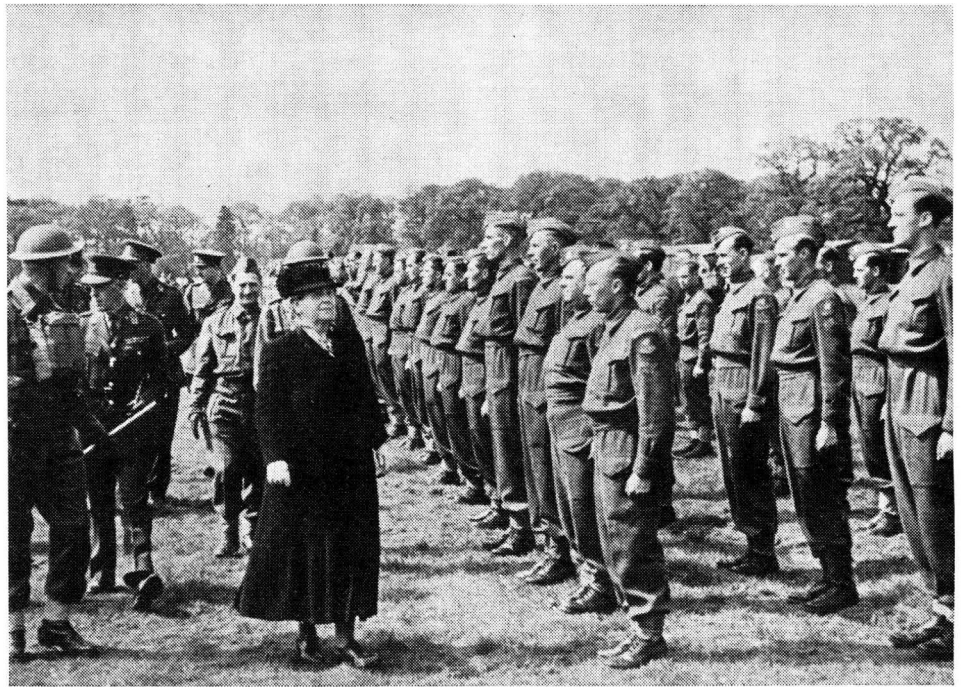

London, 10 May 1942 Commemoration. Representatives of the "Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ". From left to right : Reserve 1st Lieutenant F. Loringh van Beeck (South Africa), Sergeant-Major Beurskens (Netherlands), Corporal Thirion (Canada), Corporal de Jong (South Africa), Private van de Kamer (Canada), Private Kuiper (South Africa).

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

Londen, 10 Mei — herdenking 1942. Afvaardiging van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ". Van links na regs : Reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck (Suid-Afrika), sersant-majoor Beurskens (Nederland), korporaal Thirion (Kanada), korporaal De Jong (Suid-Afrika), weerman Van de Kamer (Kanada), weerman Kuiper (Suid-Afrika).

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

H.M. Koningin Wilhelmina inspekteer Nederlandse dienspligtiges, afkomstig van Kanada, te Wrottesley Park, 20 Mei 1942.

Foto : *Vrij Nederland*, Londen — D.S.D.

H.M. Queen Wilhelmina inspects Netherlands' Servicemen from Canada, at Wrottesley Park, 20 May 1942.

Photo : "*Vrij Nederland*", London — D.C.D.S.

St. Nicholas avond 1942

Marschlied IIe Bataljon Kon. Ned. Brigade „Prinses Irene”

Marchmaat.
Mil. hoorn.

Keer en mil. hoorn.

Kent ge, wel de jongens van het twee-de Kent ge de jongens van het tweede ba-tal-jon? We

ko-men uit ver-re stre-ken, Uit oor-den wijd en-zijd. Te strij-den tot ons land-je van de

maf-fen weer be-vrijd. Den ver-ra-ders doen be-ta-len, Die hun volk en eer ver-

pand! Wij wil-len strij-den voor de vrij-hoid Van ons Va-der-land. En

1. Mil. hoorn.

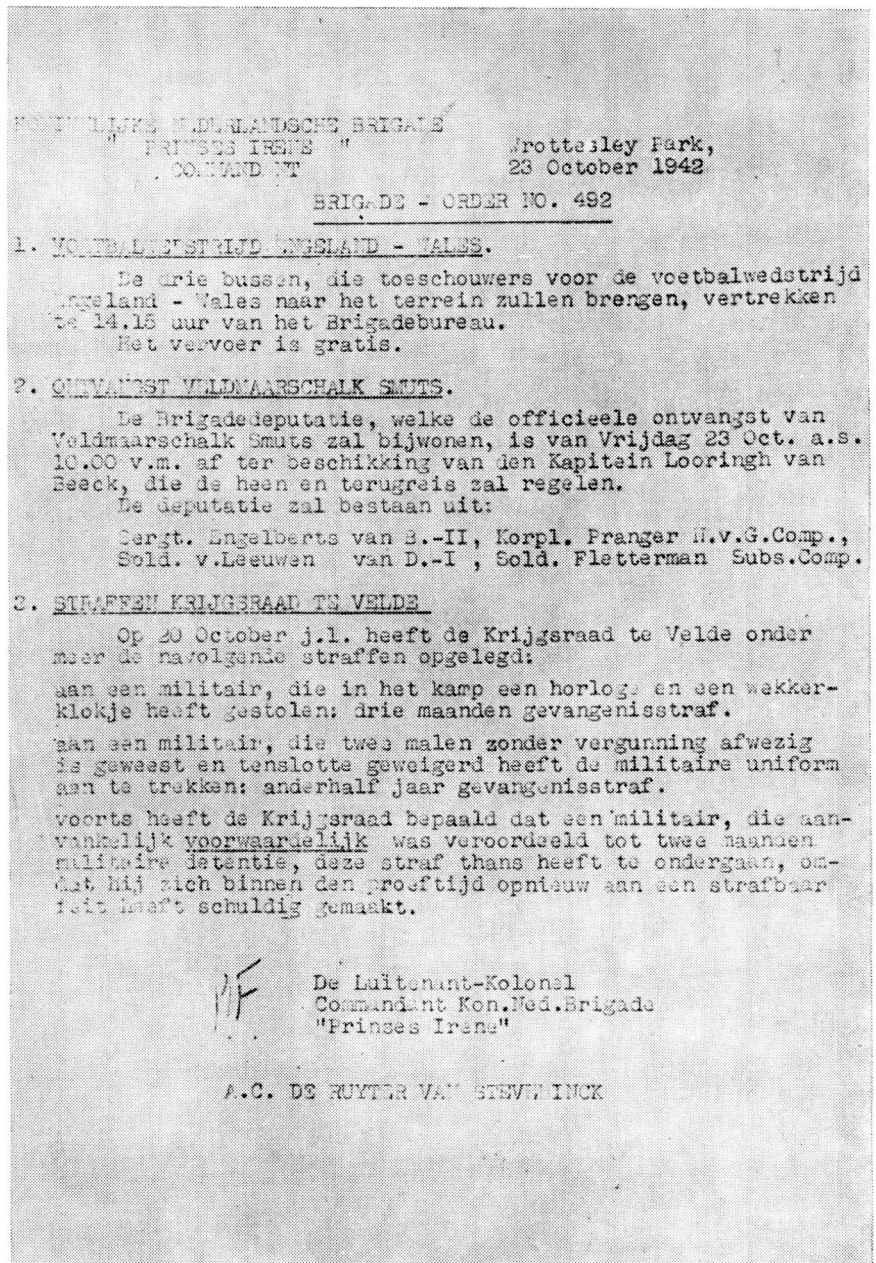
En steeds zullen wij blijven vechten. Van soldaat tot Groot Major Tot de klokken w'er inluiden Hollands vrijheid die teloor Tot het rooi, wit, blauw zal wapp'en Van huis en loort'ans En Oranje weer zal heerschen Over 't Vaderland.	Als de tyrannie verdreven 't Verraad gestraft met vastehand En 't Wilhelmus zal herklinken Over Hollandsch bosch en strand Ons Volk zal dan weer juichen Vrij van dwang en slavenband En gedenken zij die vielen Voor het Vaderland.	Laat de dwinglandij maar razen. Laat 't Verraad zijn gang maar gaan Onze geest blijft ongebogen Pier en vrij blijft 't hart ons slaan Nimmer zullen wij versagen Onze plicht en trouw gestand Wij zullen strijden tot het laatste Voor het Vaderland.
---	---	--

Words and music of the “Marschlied IIe Bataljon Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’”, composed by W. van Warmelo. Words : Gerzon.

Collection : Reserve Colonel F. Loringh van Beeck
Photograph : D.C.D.S.

Teks en musiek van die „Marschlied IIe Bataljon Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’”, gekomponeer W. van Warmelo. Teks : Gerzon.

Versameling : Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck
Foto : D.S.D.

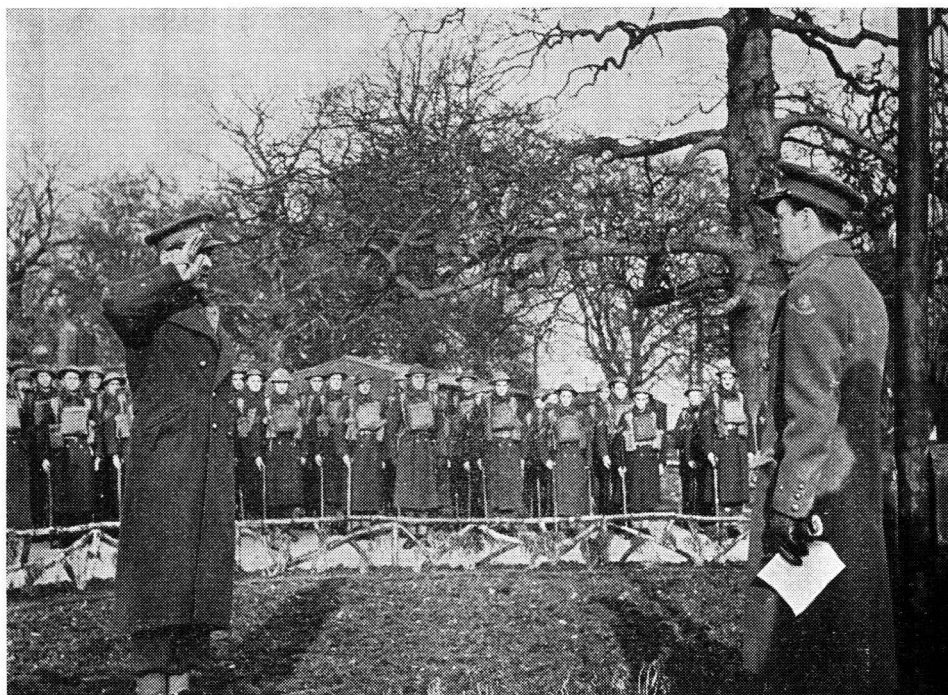

Voorbeeld van 'n Brigade-order van 1942, waarin die besoek van veldmaarskalk J. C. Smuts vermeld is.

Versameling : *Reserve-kolonel F. Looringh van Beek*
Foto : *D.S.D.*

Example of a Brigade Order of 1942, wherein reference is made of the visit of Field Marshal J. C. Smuts.

Collection : *Reserve Colonel F. Looringh van Beek*
Photograph : *D.C.D.S.*

The Commanding Officer of the Netherlands troops, ready to move from the military camp at Wrottesley Park, Wolverhampton, England, to the East Indies, reports to H.R.H. Prince Bernhard.

Collection : *Col. J. Ploeger*
Photograph : *D.C.D.S.*

Die bevelvoerder van die Nederlandse troepe, gereed om vanuit dit militêre kamp Wrottesley Park, Wolverhampton, Engeland, na Oos-Indië te vertrek, rapporteer aan S.K.H. Prins Bernhard.

Versameling : *Col. J. Ploeger*
Foto : *D.S.D.*

Hierdie seldsame foto is tydens veldmaarskalk J. C. Smuts se besoek, in Oktober - November 1942, aan die Verenigde Koninkryk in Londen geneem.

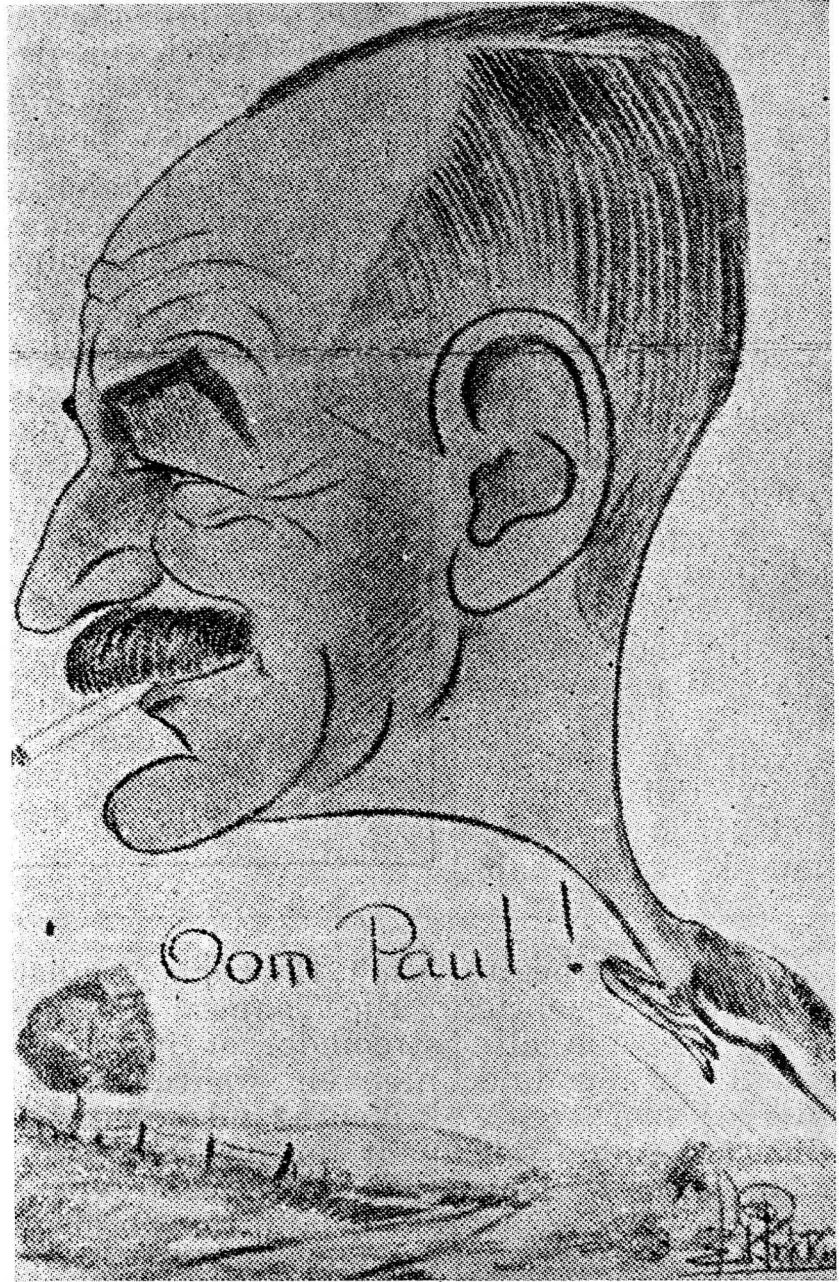
Saam met die veldmaarskalk verskyn onder meer : Tweede van links: Eskaderleier J. D. Nettleton, V.C.; derde van links: Reserwe-1e luitenant F. Looringh van Beek; derde van regs: Groepkaptein A. G. „Sailor” Malan, D.S.O. (balkie), D.F.C. (balkie).

Foto : *Sport & General Press Agency, Ltd., Londen D.S.D.*

This rare photograph was taken in London during the visit of Field Marshal J. C. Smuts to the United Kingdom during October - November 1942.

Those with the Field Marshal include : second from left: Squadron Leader J. D. Nettleton, V.C.; third from left: Reserve 1st Lieutenant F. Looringh van Beek; third from right: Group Captain A. G. “Sailor” Malan, D.S.O. (and bar), D.F.C. (and bar).

Photograph : *Sport & General Press Agency, Ltd., Londen D.S.D.*

“Oom Paul” as seen by the cartoonist of “De Bromtol”, the periodical of the Brigade in England.

Collection : Col. J. Ploeger
Photograph : D.C.D.S.

„Oom Paul” soos gesien deur die spotprenttekenaar van „De Bromtol”, die tydskrif van die Brigade in Engeland.

Versameling : Kol. J. Ploeger
Foto : D.S.D.

Inspekteur-generaal Paget in gesprek met luitenant Tuininga van die Brigade.
Wrottesley Park, 1942.*

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

* Links agter : Reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck.

Inspector General Paget in conversation with Lieutenant Tuininga of the Brigade.
Wrottesley Park, 1942.*

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

* Left rear : Reserve Captain F. Loringh van Beeck.

The Brigade in action during exercises in England.

Photograph : *Netherlands' Government Information Bureau, Stratton House, London — D.C.D.S.*

Tydens oefeninge in Engeland. Die Brigade in aksie.

Foto : *Netherlands' Government Information Bureau, Stratton House, Londen — D.S.D.*

Tydens oefeninge in Engeland waaraan lede van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ ” deelgeneem het.

*Foto : Netherlands' Government Information Bureau,
Londen — D.S.D.*

During exercises in England in which members of the “Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ ” took part.

*Photograph : Netherlands' Government Information Bureau,
London — D.C.D.S.*

Frinton Parish Church.

Saturday, Feb. 5th, at 3.30

SACRED CONCERT

Will be given by **Soldiers of the Dutch Army,**
under the leadership of
Private GUURT VAN DER TAS (Broadcast Pianist)

Soloist: Serj. VAN LITT.

Sunday, Feb. 6th, at 3.30

MAJOR C. BUENK

Chaplain to the Dutch Army, will speak upon

“My Experiences in the Dutch Indies.”

Questions will be welcomed.

WED. VAN DER TAS, BANTON & FRINTON

Advertisement of a concert given by members of the Netherlands Brigade at Frinton (England) during the Second World War. In the advertisement reference is also made to a talk given by Chaplain Major C. Buenk, of the Brigade.

Versameling : *Dr. G. van der Tas, Pinetown*
Foto : *D.S.D.*

Aankondiging van 'n konsert, deur lede van die Nederlandse Brigade te Frinton (Engeland) aangebied gedurende die Tweede Wêreldoorlog. Op dieselfde kennisgewing is melding gemaak van 'n praatjie wat deur kapelaan majoor C. Buenk, van die Brigade, gehou is.

Collection : *Dr. G. van der Tas, Pinetown*
Photograph : *D.C.D.S.*

„Salute the Soldier”-parade, Wolverhampton, 28 April 1944. Aanvullingskompanie van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ ”.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Looringh van Beek*
Foto : *D.S.D.*

“Salute the Soldier” parade, Wolverhampton, 28 April 1944. Reinforcement Company of the “Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ ”.

Collection : *Reserve Colonel F. Looringh van Beek*
Photograph : *D.C.D.S.*

Captain J. Groenewoud, M.W.O., of Johannesburg, who was killed on the Rhine Bridge, Arnhem on 18 September 1944.

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

Kaptein J. Groenewoud, M.W.O., afkomstig van Johannesburg, wat op 18 September 1944 op die Rijnbrug, Arnhem, gesneuwel het.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

'n Deel van die aanvullingstroepe van die Brigade voor hul vertrek na Normandië te Wrottesley Park afgeneem (3 Augustus 1944).

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

Part of the reinforcements of the Brigade prior to their departure for Normandy, taken at Wrottesley Park (3 August 1944).

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

A part of the "Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" (Reinforcements) landing on the coast of Normandy. Left front : Reserve Major F. Loringh van Beeck.

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

'n Deel van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" (Aanvullings-troep) land aan die kus van Normandië. Links voor : Reserwe-majoor F. Loringh van Beeck.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

S.K.H. Prins Bernhard inspekteer 'n erebataljon van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'” voor die koninklike paleis, Amsterdam, 29.6.1945. Die prins is vergesel deur reserwe-majoor F. Looringh van Beeck.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Looringh van Beek*
Foto : *D.S.D.*

H.R.H. Prince Bernhard inspecting a guard of honour of the “Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'”, in front of the royal palace, Amsterdam, 29.6.1945. The prince is accompanied by Reserve Major F. Looringh van Beek.

Collection : *Reserve Colonel F. Looringh van Beek*
Photograph : *D.C.D.S.*

25 SEPTEMBER 1945

MEMORIAL SERVICE

at Oosterbeek Cemetery
for the men of the

British First Airborne Division

who gave their lives at
Arnhem and Oosterbeek
in September 1944

Programme cover. First Memorial Service at Oosterbeek in the Netherlands on 25 September 1945 to commemorate the airborne landings.

Collection : *Col. J. Ploeger*
Photograph : *D.C.D.S.*

Programomslag. Eerste herdenking van die luglandingsherdenking te Oosterbeek, Nederland, 25 September 1945.

Versameling : *Kol. J. Ploeger*
Foto : *D.S.D.*

Die Nederlandse Oorlogsherinneringskruis (1940-1945) bestaan uit 'n vierarmige kruis van brons. Die letter „W” is op elkeen van die vier arms wat van gelyke lengte is, in reliëf aangebring en in die middel is 'n afbeelding van H.M. Koningin Wilhelmina, omring deur die randskrif „VOOR KRIJGSVERRICHTINGEN”.

Die kruis is aangebring op 'n lint wat vertikaal van links na regs afwisselend groen en oranje van kleur is. Op hierdie lint kom die gespes „KRIJG TE LAND 1940-1945” en „NORMANDIË 1944” voor. Altesaam kan 12 gespes by hierdie onderskeiding verwerf word.

Regs is 'n afbeelding van die lint wanneer dit alleen gedra word. Die lint is blou en oranje van kleur, met twee silwersterre om die toekenning van die twee gespes hierbo genoem aan te dui. Die maksimum aantal sterre wat op die betrokke lint gedra mag word, is vier.

Die geheel is omgewe deur 'n skouerkoord, afwisselend blou en oranje van kleur. Hierdie skouerkoord is uitgereik aan alle Nederlandse dienspligtiges en vrywilligers wat aan die inval van Normandië (1944) deelgeneem het.

Die afgebeelde kruis, lint en skouerband behoort aan dr. G. van der Tas, van Pinetown, Natal.

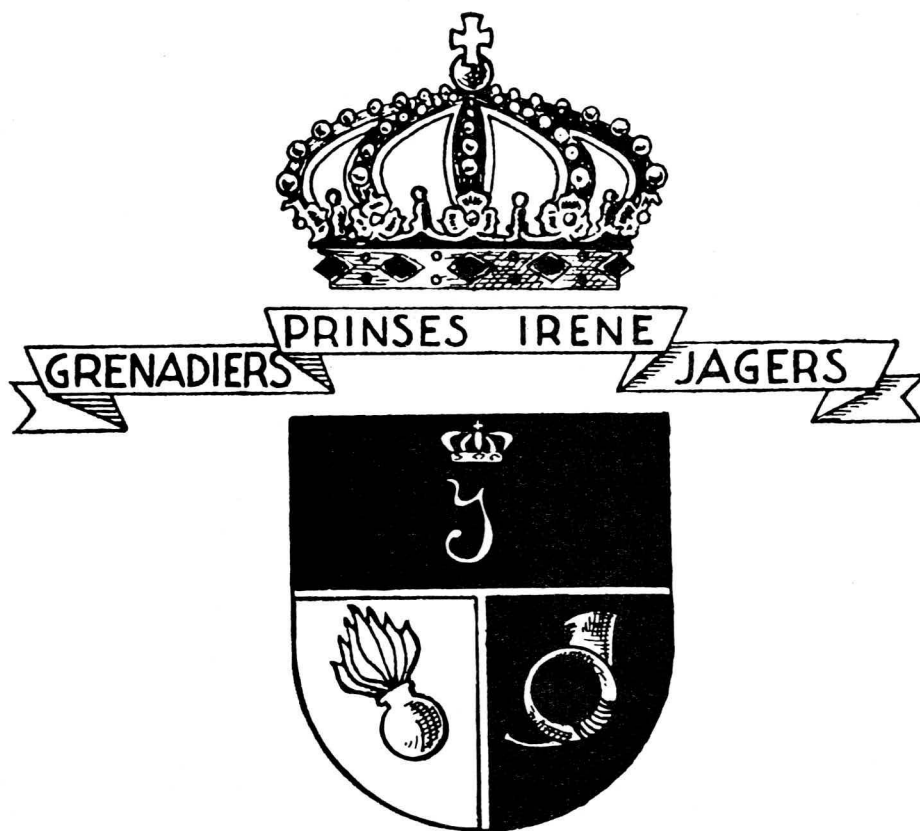
The Netherlands War Commemoration Cross (1940-1945) consists of a four-armed cross in bronze. Each of the four arms, which are of equal length, has the letter “W” embossed thereon. In the centre is an effigy of H.M. Queen Wilhelmina, surrounded by the wording “VOOR KRIJGSVERRICHTINGEN”.

The cross is worn on a ribbon in alternating vertical colours from left to right on green and orange. On this ribbon the clasps “KRIJG TE LAND 1940-1945” and “NORMANDIË 1944”. A total of 12 clasps may be earned with this decoration.

On the right is the ribbon when worn alone. The ribbon is blue and orange in colour, with two stars to denote the award of the aforesaid clasps. The maximum number of stars which may be worn on the ribbon is four.

The foregoing are encircled by a lanyard in alternating colours of blue and orange. This lanyard was awarded to all Netherland’s servicemen and volunteers who took part in the Normandy Invasion (1944).

The cross, ribbon and lanyard depicted, belong to Dr. G. van der Tas of Pinetown, Natal.

Badge of the Netherlands' regiments "Prinses Irene, Grenadiers en Jagers".

Collection : *Reserve Colonel F. Loringh van Beeck*
Photograph : *D.C.D.S.*

Wapen van die regimente Prinses Irene, Grenadiers en Jagers, Nederland.

Versameling : *Reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck*
Foto : *D.S.D.*

Die monument ter herinnering aan die Nederlanders, afkomstig uit Suid-Afrika, wat tydens die Tweede Wêreldoorlog gesneuwel het, en na die oorlog op die terrein van die Nederlandse ambassade, Pretoria, opgerig is. Die foto is, kort na die jaarlikse kranslegging aan die begin van Mei 1972, met toestemming van genoemde ambassade geneem. Op die voetstuk staan :

**GEWIJD AAN / DE NEDERLANDERS UIT ZUID-AFRIKA / 1940
DIE HUN LEVEN GAVEN — 1945 / VOOR HET VADERLAND**

Foto : D.S.D.

The monument in commemoration of the Netherlands from South Africa, who died during the Second World War, and which was erected in the grounds of the Netherlands' Embassy, Pretoria. The photograph was taken shortly after the wreathlaying at the beginning of May 1972, with the sanction of the Embassy. On the base is engraved :

**GEWIJD AAN / DE NEDERLANDERS UIT ZUID-AFRIKA / 1940
DIE HUN LEVEN GAVEN — 1945 / VOOR HET VADERLAND**

Photograph : D.C.D.S.

5

DIE BRIGADE IN 1942a. *IN DIE KAMP TE WROTTESELEY PARK. REORGANISASIE*

Op die tydstip waarop reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck met die eerste kontingent in die Brigadekamp te Wrottesley Park, naby Wolverhampton, aangekom het, is hy by die 2e Bataljon van die Brigade ingedeel.

In Desember 1941 of in Januarie 1942 was besluit dat die 1e Bataljon, voorafgegaan deur 'n detasjement, as gevolg van die uitbreek van die oorlog in die Verre Ooste, na Oos-Indië sou gaan. Die detasjement, bestaande uit die brigadebevelvoerder, agtien offisiere en honderd vyf-en-dertig manskappe is op 10 Januarie 1942 met die Nederlandse skip „Colombia” na die Verre Ooste. As gevolg van die oorgawe van Nederlands-Oos-Indië op 8 Maart 1942 is die detasjement na Colombo, Ceylon, gestuur om daar gedurende die oorblywende oorlogsjare 'n ander bestemming te kry.¹

Die 1e bataljon het nie na Oos-Indië vertrek nie. Wel het 'n aantal lede van die Brigade, wat nog administratief tot hul eenheid behoort het, deel gevorm van *Nr. 10 Interallied Commando* waar hulle 'n Nederlandse Kommandokompanie gevorm het. Hierdie kompanie het op 15 Desember 1943 na Brits-Indië vertrek en op 15 Augustus 1944 in Engeland teruggekom.

'n Deel van die Brigadelede het 'n Britse valskermkursus gevolg waar hulle vir spesiale dienste (geheime diens) opgelei is. Reeds teen die einde van 1940 het 'n twintigtal vrywilligers hulle vir dié opleiding beskikbaar gestel. Later is ander Nederlandse vrywilligers opgelei en die kompanie wat op dié wyse tot stand gebring is, het in 1942 'n deel gevorm van die Brigade-organisasie wat in dié jaar ontwerp is. In dieselfde jaar is nege-en-sestig lede van die Nederlandse berede polisie (die maréchaussée-organisasie) as kanonniers opgelei en aan boord van handelskepe geplaas.

Deur hierdie oorsake het die sterkte van die Brigade tussen 1 September 1941 en 13 September 1942 met agt-en-veertig offisiere en vier honderd een-en-sewentig manskappe verminder. Gevolglik was daar, aan die einde van hierdie tydperk, nog ongeveer 1 300 man oor, van wie ongeveer 900 medies geskik vir velddiens was.

b. *REORGANISASIE*

Op grond hiervan was dit nodig om, in die loop van 1942, 'n organisasie met 'n sterkte van ongeveer 1 000 te ontwerp wat oor 'n staf, 'n verbindingsafdeling, 'n verkenningsafdeling, 'n valskermkompanie, 'n battery artillerie, 'n geneeskundige afdeling, 'n herstelafdeling, 'n polisieafdeling en 'n treindetasjement beskik het.

Aan die hoof van hierdie organisasie is, na die dood van luitenant-generaal Noothoven van Goor (12 Maart 1942),² kolonel H. J. Phaff as I.N.T. geplaas. Laasgenoemde is op 1 Mei 1942 tot generaal-majoor bevorder, terwyl aan luitenant-kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck, 'n voormalige artillerie-offisier, die bevel oor die brigade opgedra is.

Hieraan kan toegevoeg word dat, aan die einde van 1942 die Brigade in 'n gemotoriseerde eenheid omgevorm is, wat vanaf 1 Januarie 1943 uit 'n staf, 'n verkenningsafdeling, drie selfstandige kompanies (gevegstroepe), 'n battery artillerie, 'n trein en 'n herstellingsafdeling bestaan het.

Die artillerie het in 1943 sy nodige oefening en opleiding van 'n Britse onderdeel ontvang, op 1 Mei 1943 is ook die gevegstroepe en die verkenningafdeling by Britse eenhede gedetasjeer, terwyl die staf te Wrottesley Park gebly het. Op 12 Junie 1943 is die Brigade, sonder die artillerie, in die Ashridgekamp, naby Berkamstead, saamgetrek, terwyl op 15 Julie 1943 generaal-majoor H. J. Phaff as I.N.T. deur kolonel M. R. de Bruyne vervang is.

In Julie 1943 is die Prinses Irene Brigade losgemaak van die Britse tuismagte en by die 21e Leërgroep onder generaal (later veldmaarskalk) Montgomery ingedeel en op 29 September 1943 na die ooskus verplaas om te help met die verdediging en bewaking van die kus te Harwich.

Van 2 Januarie 1944 - April 1944 is die Brigade met die kusbewaking te Dovercourt, en van 10 April 1944 te Frinton-on-Sea belas. Op 'n ongenoemde datum is, tot 29 Junie 1944, weer die diens te Dovercourt oorgeneem.⁴ Organisasories, sowel as andersins beskou, was daar dus heelwat afwisseling in die kamp, 'n verskynsel wat ook die Nederlanders uit Suid-Afrika getref het.

Nieteenstaande dit het die periode sonder gevegsoptrede, die geringe sterkte en die wisselende doelstellings spanning onder die Brigadeleiding en -lede veroorsaak.

c. *BEDRYWIGHEDE IN DIE BRIGADE*

Kronologies beskou en gebaseer op die nagelate dokumente van reserwe-kolonel F. Loringh van Beeck, was 1942 'n jaar vol afwisseling vir die Brigade of bepaalde onderdele van hierdie Nederlandse eenheid in Engeland.

Omstreeks 20 Maart is, in die vorm van 'n oefening, opgestel en uitgevoer deur die „Western Command Company Commanders' School”, aan die deelnemers beklemtoon wat artillerie en mortiere vir hulle onder bepaalde omstandighede kan beteken. Reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck het 'n kursus aan bogenoemde militêre inrigting te Doddington Hall, naby Nantwich, voltooi. Na aanleiding hiervan is, na 'n maand se opleiding (hoofsaaklik takties) aangaande sy bekwaamheid en karakter, gerapporteer dat hy nou 'n kompanie, ook met meer ervaring, kan aanvoer, maar dat hy vermoedelik geen doeltreffende kompaniebevelvoerder sal word nie.

In verband met hierdie offisier se geaardheid en optrede is hieraan toegevoeg.

An Officer with a strong and independent personality who has a fund both of common sense and original ideas. He expresses himself clearly in English. His tactical knowledge appears to be somewhat limited and his verbal orders are average.

Reserwe-1e luitenant Loringh van Beeck se kommentaar met betrekking tot die laaste deel van bogenoemde opmerkings was, kort en bondig, soos volg: „Geen wonder na er 21 jaar uit gewees te zijn.” Vermoedelik het hierdie verslag, met inagneming van ander faktore, 'n bevordering geregverdig want op 11 April 1942, vier dae nadat bogenoemde verslag uitgereik is, het reserwe-1e luitenant F. Loringh van Beeck van sy eenheidsbevelvoerder ernem dat hy kragtens Koninklike Besluit an 26 Maart 1942 No. 7, benoem en aangestel is as reserwe-kaptein by die Regiment Grenadiers. Vervolgens het die bevorderde offisier, in aanwesigheid van sy eenheidsbevelvoerder (maj. A. C. de Ruyter van Steveninck) die volgende eed afgelê:

Ik zweer trouw aan de Koningin, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstuicht. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Van 15 April 1942 dateer 'n instruksie in verband met die gebruik van die gasmasker en die wyse waarop toetsing in die Brigadekamp se gaskamer moet geskied.

Hierdie instruksie, sowel as dié met betrekking tot 'n gevegsoefening van 20 April 1942, is deur die Brigadebevelvoerder uitgereik en in Nederlands opgestel. Dié oefening wat in die gebied Shrewsbury—Penkrigde—West Bromwich—Kidderminster gehou is, was bedoel om die opmars van denkbeeldige landingstroepen in genoemde gebied te stuit en is op bataljonsterkte uitgevoer. 'n Marsoefening het op 30 April 1942 gevolg, terwyl in Brigadeorder No. 370, van 4 Mei 1942, o.m. aangekondig is dat generaal-majoor H. J. Phaff op 1 Mei sy pos as Inspekteur van die Nederlandse troepe aanvaar het.

Terselfdertyd is, met ingang van 9 Mei 1942, aangekondig dat 'n aantal „Springbokke” van die 2e Bataljon, waaronder weermanne H. M. Biegel, B. J. Erkens, N. Klein Schiphorst, korporals T. P. van Latum en H. J. Overes na ander onderdele van die Brigade oorgeplaas is. Kampkommandant majoor J. J. Hendrickx het op 5 Mei in Kamporder No. 158 vir Donderdag 7 Mei 'n rolprentvertoning in die ontspanningsaal aangekondig waarin, op 6 Mei, by geleentheid van die aankoms van die detasjement „Koninklijke Nederlandsche Zeemacht” in die kamp 'n verskeidenheidskonsert, gedeeltelik versorg deur die Brigade se eie militêre orkes, aangebied sou word. Op 9 Mei 1942 is, in verband met die jaarlikse herdenking van die inval in Nederland op 10 Mei 1940, 'n herdenkingsbyeenkoms in die skouburgsaal gereël, terwyl namens die Brigade, 'n krans gelê is op die graf van geallieerdes te Wolverhampton.⁶

Op 10 Mei is die eintlike jaarlikse byeenkoms in bogenoemde verband tussen die bouvalle van die bekende Austin Friars-kerk te Londen gehou. Ongeveer 'n duisendtal Nederlanders was by dié plegtigheid aanwesig en onder die lede van die erewag was drie wat trotse draers van die Springbok-kenteken was. 'n Verslaggewer het in dieselfde verband verder vermeld :

They were Netherlanders of a South African unit in the Netherlands Army. Captain Loorigh van Beeck, who brought the first contingent to England in February and was once a farmer in the Free State, said to me : „They call me the Hollander of Hoopstad.” The others are Corporal J. de Jong from Port Elizabeth and Corporal G. M. Erkens from Pretoria. Among Union Service men I noticed Private J. Kuiper from Pretoria, and Private J. E. Hellings from Cape Town.⁷

Op 10 Mei 1942 het reserwe-kaptein F. Loorigh van Beeck as hoof van 'n afvaardiging van die Nederlandse Leër dié plegtigheid bygewoon,⁸ terwyl agt dae daarna aangekondig is dat H. M. Koningin Wilhemina, vergesel van S.K.H. Prins Bernard, die Brigade met 'n besoek sou vereer.⁹ Na aanleiding van hierdie besoek, wat onder meer 'n parade ingesluit het, is op Donderdag 21 Mei die volgende Brigade-order uitgereik :

EXTRA BRIGADE-ORDER NO. 382

H.M. de Koningin heeft Hoogstderzelve tevredenheid betuigd ter gelegenheid van Haar bezoek aan het kamp.

Namens het detachement van de Koninklijke Marine en de Koninkl. Nederl. Brigade “Prinses Irene” heb ik Hare Majesteit eerbiedig dank gebracht voor de Hooge eer ons bewezen.

*De Luitenant-Kolonel,
Commandant Kon. Ned. Brigade
“Prinses Irene”
A. C. de Ruyter v. Steveninck*

In Londen het Nederlandse dienspligtiges die „Club voor Nederlandsche Strijders in Londen”, gevestig in die Imperial Hotel, Russell Square, en wat op 21 Mei 1942

deur H.M. Koningin Wilhelmina geopen is, tot hul beskikking gekry. Reeds vroeër is, as gevolg van korrespondensie tussen reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck en die voorsitster van die „South African Voluntary Service” in Londen (mev. S. F. Waterson), ’n aantal Nederlandse soldate en seelui deur dié organisasie ontvang.

Op 26 en 27 Mei 1942 is, onder leiding van majoor E. M. A. van Suylen, ’n Nederlandse oefening in die omgewing van Bridgenorth, Worcester en Gloucester gehou wat op 30 en 31 Mei deur ’n gemengde Brits-Nederlandse oefening, onder leiding van luitenant-kolonel E. E. Sullivan-Tailyour, M.C., van *The Sherwood Foresters*, gevolg is. Aan dié oefening het die 1e en 2e Bataljon en die pantsereskadron van die Nederlandse Brigade deelgeneem. Nederlandse offisiere wat by hierdie oefening betrokke was, was luitenant-kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck, reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck en luitenant Beelaerts van Blokland.

In Junie 1942 het die eerste kontingent sy voorlopige kampopleiding afgesluit en is die lede ooreenkomstig Brigade-order No. 406, van 25 Junie 1942, van die 2e na die 1e Bataljon oorgeplaas. Onder die oorgeplaastes was: Sersante W. L. van Warmelo, P. Kleinloog en J. Staal en die volgende weermanne: C. van Mastrigt, J. van Aurich, W. van der Spek, A. Bonte, F. S. Bijlsma, C. W. te Brugge, C. A. Key, F. G. E. Nilant en D. C. v.d. Linden. Reeds op 20 Junie 1942 was reserwekaptein F. Loringh van Beeck, van die eersgenoemde na die 2e bataljon, oorgeplaas ter voorbereiding van die oprigting van D.-Kompanie.¹⁰ Al die „Springbokke”, wat by hierdie re-organisasie betrokke was, het ’n feesaand gereël waarby, as eregas, ingenieur C. L. Kotler, van Oudtshoorn, aanwesig was. Tydens hierdie byeenkoms het reserwekaptein Loringh van Beeck die hoop uitgespreek dat die goeie verstandhouding tussen Nederlanders en Springbokke bewaar sal bly. Musiek en sang van Suid-Afrika het die verrigtings opgeluister terwyl die feeslokaal met vlae en geskenke, afkomstig van Suid-Afrikahuis, Londen, versier was.¹¹

Intussen het reserwekaptein Loringh van Beeck hom in dieselfde maand toegespits op sy Nederlands-Suid-Afrikaanse D-Kompanie, waarvan daar — na die oprigting — ongelukkig geen verdere besonderhede in die beskikbare dokumente aangetref is nie.

d. *REÛNIE VAN LEDE VAN DIE REGIMENT GRENADIERS*

Op 26 Julie het die reserwekaptein ’n byeenkoms van al die aanwesige lede van die Regiment Grenadiers, sy ou regiment, en die Regiment Jagers, ’n ander voor-oorlogse Nederlandse regiment van naam, in die kamp georganiseer. Van eersgenoemde eenheid was aanwesig: Reserwekaptein F. Loringh van Beeck, S.M.A. Leenstra, S. M. I. Schaap, sersant Ferguson, Steentjes, Leenen, Venlet, Schumacher, van den Berg, Jansen, Trienekens, korporaal Spierenburg, Hofman, de Penasse Mouwen, grenadier Keijzer, Herlaar, de Mos, de Kooning, van Es, Hansma en Kaagman.

Van die Regiment Jagers was aanwesig: Reserwe-1e luitenant van L. Hoogerhuis, sersant van Goethem, Hoogeveen, korporaal van Nierop, Sijben, Glimmerveen, Rouwenhorst, Boorsma, Verburgt, Greve, Bungenaar, Brinkman, Taal, van der Ster en G. van der Tas.¹²

e. *VERDERE BEDRYWIGHEDE*

Op 28 Julie 1942 het Brigadelede aan ’n uitnodiging vir ’n dans van die „Services Memorial Institute and Club”, Wolverhampton, gehoor gegee en kort tevore het hulle kennis gemaak met lede van die vierde kontingent wat in die kamp aangekom het,¹³ terwyl die mislukte appèl van die Nederlandse dienspligtige J. J. Armand ongetwyfeld ook in die Brigadekamp bespreek is. Laasgenoemde wat hom jare gelede in Engeland gevestig het en as ’n dienspligtige Nederlander by die Brigade ingelyf

is, het — omdat hy gereken het dat dit onwettig is — gedros en hom op die Habeas Corpus-wet beroep. Sy appèl is deur die Britse Hoërhuis verwerp en arrestasie en oorbrengring na die Brigadekamp het daarna gevolg.¹⁴

In Augustus 1942 is 'n skietkompetisie deur die 1e Bataljon gehou, waarin die D-Kompanie derde geëindig het. Kragtens Brigade-order No. 444 van 13 Augustus 1942 is kaptein Zouteriks deur reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck as lid van die tradisie-kommissie opgevolg. Ongeveer terselfdertyd is 'n aantal dienspligtiges, afkomstig uit Suid-Afrika, bevorder.¹⁵ In Augustus 1942 is, met as datum van uitreiking 27 Augustus 1942, 'n dokument deur die Brigade-kommandant uitgereik waarvan die inhoud gebaseer was op 'n aantal aantekeninge van Duitse oorsprong wat in Libië buitgemaak was en in verband gestaan het met lesse wat van infanterie-operasies in Wes-Europa geleer is.¹⁶ Ofskoon die einde van die oorlog op dié tyd-stip nog in die newels van die toekoms verborge gelê het, het die Nederlandse regering in Londen reeds in Junie 1942 besluit dat, in geval van demobilisasie, dienspligtige Nederlanders op goewermentskoste na hul laaste woonplaas teruggestuur sal word. Hierdie mededeling het in September 1942 in Suid-Afrika bekend geword.¹⁷

In die volgende maand, September 1942, het een van die Brigadelede, afkomstig uit Suid-Afrika, 1e luitenant C. Buisman, van die D-Kompanie, aan sy kompanie-bevelvoerder van sy ervarings te Fort William, Skotland,¹⁸ berig waar hy en sy kompanie-lede kommando-opleiding ontvang het. In sy brief skrywe hy onder meer :

Onze Afrikaners ("D"-Compagnie) gedragen zich uitstekend. Een ieder doet zijn best er het beste van te maken. Vandaag kreeg ik een pluimpje van een der Syndicate Officers dat mijn jongens er zoo netjes en frisch uitzagen Ik geloof ook wel dat wij het allemaal zullen kunnen uithouden. Ik zal vooral op hun eergevoel werken. Hun eten is uitstekend en soms zelfs beter dan hetgeen de officieren krijgen.¹⁹

f. *BY GENL. SMUTS, „WHERE UNION FLAG FLIES”*

Op 21 Oktober 1942 het mev. Hilda Waterson aan reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck meegedeel dat veldmaarskalk J. C. Smuts toegestem het om 'n besondere koffieparytjie, gereël deur die „South African Voluntary Service”, Londen, by te woon en die geadresseerde versoek om 'n paar verteenwoordigers van die Brigade saam te neem.

In Brigade-order No. 492, van 23 Oktober 1942, is onder meer melding gemaak van die ontvangs van veldmaarskalk Smuts op ongeveer 23 Oktober 1942, terwyl die verslaggewerskakeelbeampte Julian Mockford se verslag oor die Brigade, „Where Union Flag Flies in Britain”, kort voor dié tyd in die Suid-Afrikaanse pers verskyn het.²⁰

Julian Mockford deel allereers mee dat, nadat die Nederlandse troepe in Wallis aan verdedigingsoefeninge in verband met 'n moontlike inval deelgeneem het en daarna op verskillende plekke in Engeland en Skotland opgelei is, nou oor 'n eie kamp beskik.

Die Nederlandse regering het naby Wolverhampton 'n deel van 'n park gekoop en daar 'n hoofkwartier, 'n groot sentrale saal, werkswinkel, 'n biblioteek en ander geriewe laat bou.

Over one section, which is pleasantly set among trees, vegetable gardens and flower beds, floats the South African flag, the proud emblem of several hundred recruits from the four Union provinces.

Na hierdie inleidende paragraaf, deel Julian Mockford die volgende besonderhede mee :

Visiting the model camp, I spoke with at least 200 Hollanders who had emigrated to the Union during the pre-war European depression. While eager to continue their training for the special military tasks assigned to the Dutch Legion in the plans for the invasion of the Continent by the Allies, all were frankly homesick for South Africa and emphatically proclaimed that they were returning directly they were demobilised to resume their occupations as skilled artisans, miners and farmers. Pictures of South African landscapes adorn their sleeping quarters and some of the beds are covered with South African karosses. The entrance doors bear such names as Pretoria and Witwatersrand, while the washhouse is called "Fourteen Streams", the recreation room "Paarl", and the N.C.O.'s dormitory "Die Volksraad".

g. BANDE MET SUID-AFRIKA EN NEDERLAND

Herinneringe aan en 'n verlange om na ons land terug te keer, het hierdie groep gekenmerk wat, as 'n blywende aandenke aan 'n gemeenskaplike geboorteland, 'n windmeul in die kamp gebou het. 'n Gemeenskaplike geboorteland en die doel om hierdie land mettertyd weer vry en onafhanklik te laat word, het 'n groep Nederlandse soldate, afkomstig van ses-en-twintig lande, naby Wolverhampton laat saamtrek. Suid-Afrika het die Nederlandse „Springbokke” nie vergeet nie, want nog in dieselfde maand, Oktober 1942, het mev. Hilda Waterson aan reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck geskryf :

*We are always delighted to see the Netherlands Forces at South Africa House at any time and especially at the coffee party on Friday mornings and to include them in any of our parties or entertainments. We shall also be glad to welcome them to our "Songtime in the Laager" programmes*²¹

Ook H.M. Koningin Wilhelmina het haar landgenote en medestryders naby Wolverhampton nie vergeet nie en aan die begin van November 1942, of gedurende die laaste week van Oktober van dié jaar, 'n aantal onderskeidings uitgereik aan hulle wat die gevare getrotseer het om vanuit die besette Nederland na Engeland oor te kom. In 'n toespraak het die koningin in dié verband verklaar :

*In u zien wij den geeste die in ons volk leeft : Aan u taaien wil, het koste wat het koste Uw doel te bereiken, aan Uw durf de gevaren aan Uw tocht verbonden te boven te komen, boven al, aan Uw geesdrift voor de zaak die ons allerheilig is.*²²

Van 3 tot 5 November het die D-kompanie aan 'n oefening in Noord-Wallis deelgeneem, waarby laasgenoemde kompanie te Bala geleër was en die B-kompanie tydelik te Glenlynn ondergebring was.

Oefening „Blossom” is van 20 tot 23 November 1942 gehou,²³ terwyl H.M. Koningin Wilhelmina die Brigade op 1 Desember besoek het.²⁴

h. VERANDERINGS

In Brigade-order No. 531, van 23 Desember 1942, is reëlins in verband met die viering van Kersfees, in die vorm van kerkdienste en 'n dinee, uitdeling van geskenke e.d.m., verstrek. In „Extra” Brigade-order No. 532, gedateer 23 Desember 1942, was reeds 'n besondere boodskap van Brigadekommandant luitenant-kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck gepubliseer, waarin die troepe onder meer versoek is om hulle te besin oor die gebeurtenisse van die afgelope jaar.

Die inhoud van Brigade-order No. 535 het in die teken van die beoogde reorganisasie van die Brigade gestaan.²⁵ Opgehef is sowel die 1e bataljon met uitsondering van die Noothoven van Goor-kompanie en die eskadron pantserkarre, terwyl die kompanie brigade-troepe ook verdwyn het. Met ingang van 1 Januarie 1943 is die volgende operasionele onderdele opgerig: Die Brigade-hoofkwartier, die Brigade-seinseksie, die herstelseksie (toegevoeg), die Brigadetrein, die Verkenningsafdeling, Gevegsgroep I, Gevegsgroep II en Gevegsgroep III. Operasioneel het, soos reeds gedeeltelik vermeld is, die Noothoven van Goor-kompanie (onafhanklik) en die Brigadepolisie bly bestaan.

Ook die nie-operasionele gedeelte van die Brigade is gereorganiseer. Onder meer het die 2e bataljon verdwyn.

Hierdie reorganisasie het meegebring dat sekere onderdele van huisvesting in die kamp verwissel het en dat reeds op 29 Desember 1942 met dié verskuiwings begin is.

Reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck, wat in bevel van die 1e bataljon se D-kompanie is, is vermoedelik net soos ander bevelvoerders, reeds op 17 Desember 1942 van die reorganisasie en die daaruit voortvloeiende verdwyning van sekere onderdele in kennis gestel. Met die verdwyning van bogenoemde kompanie, die sogenaamde *Zuid-Afrika-kompanie*, het 'n ideaal van reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck, nl. die konsentrasie van die grootste moontlike hoeveelheid Nederlanders uit Suid-Afrika onder sy beheer, begin skipbreuk ly.

AANTEKENINGE

1. Nierstrasz, t.a.p., p. 10.
2. *Ibid.*, pp. 10-11.
3. *H.W.Z.A.*, 16.3.1942 en 28.3.1942, p. 6.
4. *Ibid.*, pp. 11-12
5. Nierstrasz, t.a.p., p. 11.
6. Birgade-order No. 371, 5.5.1942.
7. Volledige beskrywing in *The Friend*, Bloemfontein 12.5.1942.
8. P. Rijkens—F. Loorigh van Beeck, Londen, 15.6.1942.
9. Brigade-order No. 380, 18.5.1942.
10. Brigade-orders Nos. 395, 9.6.1942, 399, 16.6.1942.
11. *Die Volkstem*, 17.6.1942 en ongedateerde knipsel. *De Bromtol*, 17.6.1942, waarin „Zuid-Afrikaansche Avond in Kantine II”.
12. *De Garde*, jg 19, Nr 2, Januarie 1947 (agterblad). Res.-Kaptein F. Loorigh van Beeck, 1e luitenant van Hoogerhuys, Greve en G. van der Tas was onder dié Nederlanders wat uit S.A. afkomstig was.
13. *H.W.Z.A.*, 1.8.1942. Berig van 24.7.1942 (p. 8).
14. *Ibid.*, 1.8.1942, p. 7.
15. *Ibid.*, 15.8.1942, p. 19. Onder hulle was J. Groenewoud.
16. Dokument gemerk D.M.I. — War Office. Translation of German documents captured in Western Desert. Uitgereik *G.H.Q. Army High Command 18 Dec. 40*.
17. *H.W.Z.A.*, 12.9.1942, p. 17, met verwysing na „Legerorder No. 10, Ministeriële Beskikking van 11 Junie 1942, 1ste Afdeeling No. 28”.
18. Inverlochy Castle, Fort Williams, Inverness-shire.
19. Lt. C. Buisman — Res.-kaptein F. Loorigh van Beeck, Fort William, 8.10.1942.
20. *The Star*. 19.10.1942. Sien ook *H.W.Z.A.*, 29.8.1942, pp. 14-15, „Aantekeninge van een Hollandsche ‘Springbok’ ”. *Ibid.*, 10.10.1942, p. 17.
21. 5.10.1942.
22. Brigade-order No. 500, 2.11.1942.
23. Bataljonsorder No. 213, 24.11.1942.
24. No. 5988, 1.2.1942 (omsendbrief). In *H.W.Z.A.*, 19.12.1942, p. 7, kom 'n verslag voor van 'n besoek op 9.12.1942
25. 24.12.1942.

6

VAN DIE REORGANISASIE TOT NORMANDIË

a. DIE 2e GEVEGSGROEP

As gevolg van die reorganisasie van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’” is, met ingang van 1 Januarie 1943, reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck as tweede in bevel by die 2e Gevegsgroep onder majoor F. J. Molenaar geplaas. Laasgenoemde offisier het uit Nederland ontsnap, op 28 Junie 1942 in Engeland aangekom en was sedert 28 Augustus 1942 by die staf van die Brigade ingedeel.

As kwartiermeester van die 2e Gevegsgroep is reserwe-kaptein F. V. de Groof, wat in Mei 1940 uit Nederland in Engeland aangekom het, benoem.

Net soos Gevegsgroepe 1 en 3 was die 2e Gevegsgroep in ses pelotons en 'n groeps-hoofkwartier verdeel.

As bevelvoerder van die 1e peloton (verbindingstroepe) is reserwe-1e luitenant H. van Oosterom benoem. Hierdie offisier, wat in Engeland woonagtig was en daar as offisier benoem is, het vanaf die ontstaan van die Brigade diens gedoen.

Reserwe-1e luitenant J. J. Clerk was in bevel van die 2e peloton (mortiere, tenkafweer- en lugafweergeskut). In Engeland opgekommandeer, het hy 'n kursus te Sandhurst gevolg en daarna die rang van 1e luitenant verwerf.

Aan laasgenoemde bevelvoerder is toegevoeg: Reserwe-1e luitenant C. J. Struyk (van Buenos Aires, Argentinië), voorheen toegevoeg aan reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck (1e Bataljon, D-kompanie)) en reserwe-2e luitenant R. R. Bennink, 'n Nederlandse dienspligtige wat in Engeland opgekommandeer is en 'n offisiërs-kursus te Sandhurst gevolg het.

In bevel van die 3e peloton (gemotoriseerde infanterie) was reserwe-2e luitenant H. F. Twininga (afkomstig van Kobe, Japan; gegradueer te Sandhurst).

Kadet-vaandrig W. A. Kampinga, in 1941 uit Nederland ontsnap, was in bevel van die 4e peloton (gemotoriseerde infanterie), die 5e peloton (Vickers) is aangevoer deur reserwe-1e luitenant J. A. Ruys, in 1942 uit Nederland gevlug, terwyl die 6e peloton (gevegs- en bagasietrein, personeel-hulpdienste) onder reserwe-2e luitenant H. A. Schaafsma gestaan het. Hierdie offisier was in Engeland opgekommandeer en in 1942 tot sy toenmalige rang bevorder.

Die sterkte van bogenoemde pelotons was, met ingang van 1 Januarie 1943, soos volg:

Onderdeel	Off.	Onderoff.	Mansk.	Motorvoertuie	Motorfietse
Hoofkwartier :	3	5	9	3	2
1e Peloton :	1	1	17	3	1
2e Peloton :	3	8	46	11	7
3e Peloton :	1	4	34	1	—
4e Peloton :	1	3	35	1	—
5e Peloton :	1	3	36	6	1
6e Peloton :	1	4	51	16	5
TOTAAL :	11	28	228	41	16

Aanvanklik was, aldus reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck in 1944, die gedagte dat die groepe as selfstandige mobiele kolonnes aan gevegsfronte sou optree of om, saam met die res van die Brigade, groter opdragte uit te voer.

Aangesien die sterkte van die Brigade beperk was, moes — voor die reorganisasie — die twee bataljons opgehef en die lede oor die nuwe groepe en ander onderdele verdeel word.

Reeds vanaf 1 Januarie 1943 was, as gevolg van onvoldoende medies goedgekeurde A-personeel, die 2e Gevegsgroep nooit op die vereiste sterkte nie. Tewens was dit moeilik om personeel van 'n sterk uiteenlopende leeftydsgroep van 19 tot 38 jaar na verloop van tyd op die vereiste sterkte te hou.

Die 2e Gevegsgroep was vanaf 1 Januarie 1943 in die geboue gehuisves wat vroeër aan die C- en D-kompanies van die 1e bataljon behoort het. In April 1943 is besluit dat die gevegsgroepe, in verband met gevorderde opleiding, by Britse eenhede ingedeel sou word en op 1 Mei 1943 het die 2e Gevegsgroep na Blackburn, Lancashire, vertrek om daar aan 216 Bataljon, *Lancashire Fusiliers*, toegevoeg te word. Die groep is in 'n kamp te Stanhill (Oswald-twistle) ondergebring en oefeninge is onder meer in die West-Riding-streek, Yorkshire, gehou.

Op 23 Junie 1943 is bogenoemde kamp ontruim en het die 2e Gevegsgroep na Hertfordshire vertrek. Daar is, naby Berkhamstead, intrek in 'n tentekamp geneem en is die Brigade weer saamgetrek.

Die Brigadekommandant, luitenant-kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck, het die leiding oorgeneem, terwyl die Brigade 'n deel gevorm het van die 2e Korps en toegevoeg was aan die 61e Britse divisie.

Inmiddels het, as gevolg van die uiteenlopende leeftye van die lede van die gevegsgroepe, vermoeidheid en mediese hergradering (laer) afvoering van lede na die Brigade se depot te Wrottesley Park, meegebring. Waar versterking van die uitgedunde geleedere deur nuwe rekrute prakties nie voorgekom het nie, was die sterkte van die 2e Gevegsgroep voor die verplasing na die Ashridge-kamp nog 159.

Tydens die verblyf in bogenoemde kamp is 'n aantal oefeninge in brigadeverband gehou.

Op 23 September 1943 is hierdie kamp ontruim en het die Brigade na Dovercourt, naby Harwich, vertrek waar die lede in opgekommandeerde woonhuise gehuisves is. Op dié tydstip was die Brigade met kusbewakingswerkzaamhede belas. In November 1943 is besluit om, ten koste van die 2e Gevegsgroep, gevegsgroepe 1 en 3 op volle sterkte te bring. Deur hierdie maatreël is die twee infanteriepelotons na die 1e Gevegsgroep oorgeplaas, ander personeel is afgevoer met dié gevolg dat die 2e Gevegsgroep sy operasionele waarde verloor het.

Op 2 Januarie 1944 is die Brigade, wat nie meer as operasioneel beskou is nie, na Frinton-on-Sea, ten suide van Dovercourt, gestuur. Teen daardie tyd het daar, as gevolg van voortdurende vermindering van personeel en materiaal, van die 2e Gevegsgroep nie veel meer as 'n kompanie met 'n depot oorgebly nie. Hierdie onderdeel was nou ver onderkant die vereiste sterkte.¹

b. *ANDER WETENSWAARDIGHEDE (1943)*

In die Loringh van Beeck-versameling is daar 'n betreklik geringe hoeveelheid besonderhede oor die jaar 1943 wat werklik as wetenswaardig beskou kan word.

Met betrekking tot die skeiding tussen 1942 en 1943 is daar „Aantekeninge van een Holl. Springbok” en 'n artikel waarin verklaar is dat die Brigade klaarblyklik bedoel is as 'n kern van die troepe wat Nederland mettertyd sal moet beset.²

Op 16 Januarie 1943 is in die Suid-Afrikaanse pers deur die Nederlandse militêre sending berig dat verwag word dat manlike Nederlanders, wat in 1925 gebore is, by die Nederlandse strydkragte ingelyf sal word en dat uitstel nie meer aan persone verleen sal word wat die ouderdom van agtien jaar en ses maande bereik het nie.³ op 27 Februarie 1943 het 'n amptelike oproep in hier voege in die „Hollands Weekblad voor Zuid-Afrika” verskyn.⁴

In April 1943, het reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck 'n kursus vir stafoffisiere by die „Allied Special Training Centre Inverlochy” (A.S.T.C.), naby Fort William, Inverness-shire, Skotland, bygewoon. Van 13-20 April 1943 is die kursusgangers onderrig in sabotasie en selfbeskerming en op die besondere kursusrooster is onderwerpe soos onderrig in die aanwending van plofstowwe, buitelandse wapens, pistoolaanvalle, oorvalmetodes e.d.m. vermeld. Majoor A. Ferguson, R.E., het as hoofinstrukteur van dié kursus opgetree.

Op 27 Maart 1943, is deur die Nederlandse Minister van Verdediging meegedeel dat die firma Cable and Wireless, Bpk., die moontlikheid daargestel het dat radiotelegramme, bestaande uit hoogstens drie sinne, deur dienspligtige Nederlanders aan hul familieledes in Suid-Afrika gestuur kan word. Hierdie telegramme sal deur die Nederlandse militêre sending te Londen aan die Nederlandse militêre sending te Pretoria versend word. Laasgenoemde sal die telegramme se aflewering in Suid-Afrika reël.

Van April 1943 dateer opleidingsinstruksies, getitel „Stanford Battle Area” in verband met reëls vir die skietbane, veiligheid, die verbod om op geboue in die betrokke gebied te vuur, eerstehulp, die beskadiging van veldgewasse en instruksies in verband met brandbestryding.

In dieselfde maand en in Mei 1943 is Brigade-offisiere na 'n dans, aangebied deur 216 bataljon, *The Lancashire Fusiliers*, te Blackburn uitgenooi, terwyl die personeel van die 2e Gevegsgroep (t.w. die 5e peloton) in Junie te Trearddur Bay deur die bevelvoerder van 5 *Cheshire Regiment* geoefen en getoets is. Uit die verslag blyk dit dat die gehalte gedurende die drie weke se oefeninge aanmerklik verbeter het, maar dat die dissipline nog onder die beoogde peil was. Taalmoeilikhede het ook 'n nadelige uitwerking op die welslae van die verrigtings gehad.

In die verslag is die volgende, uit Suid-Afrika afkomstige Nederlandse dienspligtiges genoem en beoordeel: Weermanne M. Boendermaker (1810) (besonder goed), C. J. Bol (1890) (bestuurder), M. Dobbenberg (1299), P. C. van Doren (1300) (gemiddeld), B. J. Duurland (1448), F. F. Heutink (1607) (bestuurder), S. Huiskamp (1828) (gemiddeld), H. P. de Kamper (1833) (bestuurder), A. Klootwijk (39) (swak), E. Lamberts (1402) (besonder goed), Van der Loo (1380) (bestuurder), G. Merema (1616) (besonder goed, belowende onderoffisier), G. P. Oort (1618) (gemiddeld, het hard gewerk), A. Ryff (1624) (bestuurder) en A. van der Zeyde (1400) (swak).

Klaarblyklik het gerugte die rondte gedoen dat die lewensomstandighede in die kampe in Engeland veel te wense oorlaat en in antwoord hierop het in die Suid-Afrikaanse pers 'n artikel onder die opskrif „Zoo slecht nog niet, als sommigen ons willen doen gelooven” verskyn.⁵

Op Mei 1943, het die Nederlandse militêre sending aan die Nederlandse Departement van Verdediging te Londen meegedeel dat die stemming onder die vrouens en kinders van Nederlandse dienspligtiges in Suid-Afrika verbeter kan word, indien hulle materiaal met betrekking tot die lewe en werk van hul mans in Engeland kan ontvang. As voorbeelde is rolprentgedeeltes, fotoverhale, die kampelewe, sport en ontspanning genoem.⁶

Op 16 September is, soos reeds vermeld, die verskuiwing van die Nederlandse Brigade na Dovercourt bekend gemaak, terwyl Tsjeggiese troepe van laasgenoemde plek, Walton, Frinton en Wivenhoe na Arthingworth sou vertrek.⁷

Deur stafkaptein A. A. Paessens, van die Nederlandse Brigade, is op 20 September 1942 instruksies met betrekking tot die vertrek van die voorhoede van die brigade na Harwich uitgevaardig. Op 2 Oktober het reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck, bevelvoerder oor die voorhoede van die 2e Gevegsgroep, gerapporteer dat die Tsjeggiese troepe die meeste geboue te Dovercourt op 26 September 1942 ont-ruim het, terwyl die Normans Terrace-gebou en die Torrens-gebou reeds op 23 September 1942, beskikbaar was.

Die ontruimde woonhuise was byna almal van hul elektriese lampe beroof, terwyl 'n aantal skakelaars soms op 'n hardhandige wyse verwyder was. In 90% van die gevalle, aldus die verslag, het die Tsjeggiese troepe die huise in 'n toestand van ernstige verwaarlosing en vervuiling agtergelaat en moes vragmotors vol vullis verwyder word.

Nadat hulle in Dovercourt aangekom het, het die bevelvoerder van die Nederlandse Brigade 'n bedankingsbrief van luitenant-generaal J. A. H. Gammell, C.B., D.S.O., M.C., van die *Eastern Command (Home Forces)* ontvang, waarin dank oorgedra is met betrekking tot die hulp wat Nederlandse troepe met die insameling van die suikerbeet-oes verleen het.⁸

In Desember 1943, met Kersfees in die vooruitsig, is van 'n Kaapstadse komitee 'n bedrag van £30, bedoel vir die Nederlandse „Springbokke” te Dovercourt ontvang. Uit die korrespondensie wat tussen die Brigade-bevelvoerder en reserwe-kaptein F. Loringh van Beeck oor dié aangeleentheid gevoer is, blyk dit dat daar op dié tydstep 268 Nederlandse dienspligtiges, afkomstig van Suid-Afrika, in die Brigade aanwesig was.

c. VAN JANUARIE 1944 TOT DIE OORTOG NA NORMANDIË

Op 26 en 27 Januarie 1944 het Gevegsgroep II oefeninge gehou. Hierdie oefeninge is in 'n kritieke beskouing, gedateer 10 Februarie 1944, en uitgereik te Frinton-on-Sea, bespreek. Onder meer is, in hierdie dokument, die verpligtings van die soldaat ten tye van 'n aanval uitvoerig beskryf. Van 12 Maart 1944 tot 21 Maart 1944 het kapteins J. J. Beelaerts van Blokland, A. A. Paessens en F. Loringh van Beeck 'n kursus vir senior-offisiere aan die „School of Infantry” gevolg. Lesings is onder meer groeps-gewys aangebied en het onderwerpe soos gevegdisipline, die gebruik van mortiere, die organisasie van 'n mortierpeloton, nagaanvalle, verdediging, aflossing, die samewerking tussen infanterie en tenks en die beweeg deur mynvelde ingesluit. Onder leiding van majoor Waters het, behalwe die genoemde Nederlandse offisiere, luitenant-kolonels E. L. Percivale (6 H.L.I.), C. W. Wood (2/8 L.F.), S. V. Misa (9 R.W.F.) en majoors F. C. S. Graham (1 A & S.H.), A. A. Benn (7 E. Yorks), Sheldon (H.K. 53 Div.) en A. G. D. Horne (S.W.B.-Brecknock) aan groep 5 van die kursusgangers behoort.

Op 27 Maart 1944 het, aldus 'n aantekening van sersant F. J. Koolwijk, weermanne Klaus Lieuwma (1382), Adriaan Rijff (1624) en Adrianus Wilhelmus Blekton (3346) na Suid-Afrika teruggekeer. Dieselfde was die geval met R. Enthoven (1024), P. C. van Doren (1300), S. C. de Boer (1289), F. Sanders (1388), J. W. Jansen (2694) en J. Geleyns (1606). Saam met hierdie manskappe het sersant J. F. C. Wissing (3336) op 27 Maart 1944 na Suid-Afrika teruggekeer. Van laasgenoemde groep is sommige medies ongeskik verklaar, terwyl ander in 'n lae keuringsgroep geplaas is. Deernisverlof is aan weerman F. Sanders verleen.

In April 1944, was reserwe-kaptein Loringh van Beeck weer in die Wrottesley Park-kamp in verband met die oprigting van 'n aanvullingskompanie, nadat op 5 April 1944 deur die Brigadebevelvoerder tewens opdrag gegee is om die reserwe-kaptein te bedank.

voor de door hem aan de Brigade bewezen diensten en hem speciaal over te brengen, dat hetgeen door ZWEd. Gestr.⁹ is gedaan voor de belangen van de uit Zuid-Afrika afkomstige leden van de Brigade.

Op 29 April 1944 het 100 Brigadelede aan die „Salute the Soldier Week”, Wolverhampton, deelgeneem. Aan hierdie parade herinner ’n parade-order uitgereik deur kolonel W. J. Beddows, M.C., T.D., D.L., van 17 April 1944. In totaal het 2 530 troepe waaronder militêre orkeste van die R.A.F., die Amerikaanse Leër, die Nederlandse Brigade en die Britse vloot aan hierdie militêre vertoning deelgeneem, terwyl lady Louis Mountbatten as ’n spesiale gas uitgenooi is. Die saluut is deur generaal-majoor W. Robb, C.B.E., D.S.O., M.C., bevelvoerder van die distrik Noord-Wallis, bygestaan deur lady Louis Mountbatten en Britse-, Amerikaanse- en Nederlandse offisiere waargeneem.

Op Saterdag 17 Junie 1944 is, as ’n deel van nog ’n „Salute the Soldier Week”, ’n soortgelyke parade te Wolverhampton gehou, waaraan Nederlandse en Belgiese troepe deelgeneem het. Tussen hierdie twee parades het die 10 Mei-herdenkingsparade die aandag van paradebevelvoerder kaptein M. B. Niterink in beslag geneem. As marsroete deur die Brigadekamp is die volgende strate aangedui: Die Koningin Wilhelminastraat, die Generaal Noothoven van Goorstraat, die Kolonel Phaffstraat en die Prins Bernhardstraat.

Op 12 Mei 1944 het die Bevelvoerder van die Brigade sy dank aan reserwe-kaptein Loorigh van Beeck betuig in verband met die gunstige indruk wat sy kompanie (Aanvullingstroep, C-kompanie) verwek het, tydens die „Salute the Soldier Week.” Op 19 Mei 1944 het die reserwe-kaptein berig van die sekretaris van die Hoë Kommissaris (Suid-Afrika) ontvang, dat die Unieregering besluit het dat, ten tye van demobilisasie, vreemdelinge wat in militêre diens na Engeland gegaan het, ongehinderd met hul gesinne na Suid-Afrika kan terugkeer.

Brigade-order nr. 132, deel I, uitgevaardig te Dovercourt op 27 Junie 1944, het die volgende mededeling ten opsigte van bevorderings bevat:

Reserwe-majoor bij het wapen der Infanterie: Res. Kapitein F. Loorigh van Beeck zulks den tijd, dat hij de functie vervult van commandant van de aanvullingseenheid van de Koninklijke Nederlandsche Brigade „Prinses Irene.”

Demobilisasie van Nederlandse dienspligtiges, afkomstig uit Kanada, is op 9 Junie 1944 tussen die Nederlandse en die Britse regerings aanhangig gemaak, terwyl aan hierdie skrywe ’n knipsel aangaande demobilisasieplanne van die kant van die Unieregering was.¹⁰

In verband met dié aangeleentheid, wat deur die Nederlandse regering as ’n gebaar van welwillendheid beskou is aangesien Nederlanders, afkomstig uit Suid-Afrika op gelyke voet met Suid-Afrikaners beskou is, het die Nederlandse Minister van Verdediging op 21 Julie 1944 skriftelik met die Nederlandse Minister van Buitelandse Sake van gedagtes gewissel.

Daar is besluit om telegrafies aan die Nederlandse gesant te Pretoria onder meer soos volg te berig:

Regering keurt goed Nederlandsche gedemobiliseerden zelfde rechten als Zuid-Afrikaners. Aanvaard gaarne en onder dank diensten Zuid-Afrikaanse demobilisatie-organisatie.

Intussen het D-dag (6 Junie 1944) reeds tot die verlede behoort. Die Nederlandse brigade het aan die einde van dié maand na Narborough vertrek, waar oefeninge, onder meer in samewerking met die Belgiese Brigade gehou is.¹¹

29 Julie 1944, het die Brigade-leiding opdrag van die hoofkwartier van die 21e Leërgroep (generaal B. L. Montgomery) ontvang om twee stafoffisiere op 2 Augustus 1944 by die bevelvoering van die Kanadese 1e Leër te laat aanmeld om sekere bevel te ontvang. Die Nederlandse Brigade sou spoedig na Normandië vertrek en op 31 Julie 1944 is die kompanie aanvullingstroepen (ongeveer negentig man) na Narborough oorgeplaas. Op 3 Augustus 1944 het die Brigade na die Leightonstone-kamp, naby Londen, vertrek en op verskillende tydstippe en met verskillende skepe het die oortog na Normandië begin.¹²

In 'n dagorder wat kort voor Kersfees 1943 uitgereik is, het H.M. Koningin Wilhelmina onder meer verklaar :

Hoewel de toekomst er reeds zoveel lichter uit begint te zien zal er nog veel van Uw en hun geduld gevergd worden alvorens de groote dag der Overwinning U allen weer hereenigen zal. Zij weten, zooals wil allen weten, dat Uwe vastberadenheid om dapper en kloekmoedig vol te houden onwankelbaar is.

Terwyl die inhoud van hierdie dagorder sowel aan die Brigadedele as aan hul landgenote in Nederland gerig was, was die dagorder van 3 Augustus 1944¹³ uitsluitend aan eersgenoemdes gerig. Die teks van hierdie koninklike order lui soos volg :

DAGORDER

Nu Gij op het punt staat, daadwerkelijk aan den strijd voor de bevrijding van het Vaderland deel te neem, wensch ik een kort woord tot U te richten.

Bijna vier jaren, hebt Gij dit groote oogenblik verbeidt, bijna vier jaren hebt Gij U voorbereidt tot de taak, die U te wachten staat, jaren die niet alleen zullen blijken van nut te zijn geweest, maar zij hebben ook een geest van kameraadschap en van onderling vertrouwen gekweekt, die U in de moeilijke oogenblikken, die U wellicht te wachten staan, onontbeerlik zijn.

Schouder aan schouder strijdend met onze bondgenooten, gaat Gij thans het Vaderland bevrijden van overheersing en dwingelandij. Moge deze gedachte, aan Uwe daden steeds de bezieling geven, die U, te zamen met onze bondgenooten, als overwinnaars uit den strijd doen treden.

Ik vertrouw, dat Gij, allen Uw plicht zult doen, en dat Gij de mooiste tradities van ons Leger zult weten hoog te houden. God zegene u en onze wapenen.

WILHELMINA.

Die eerste Nederlanders wat in Normandië aangekom het, was aldus generaal-majoor V. E. Nierstrasz „merkwaardigwijs de Compagnie Aanvullingstroepen”,¹⁴ m.a.w. reserwe-majoor F. Loringh van Beeck en sy manne, wat oënskynlik nie die vasgestelde volgorde van vertrek- en/of aankomstye in Frankryk noukeurig nagekom het nie.

AANTEKENINGE

1. Bostaande besonderhede is ontleen aan die manuskrip „Geschiedenis en samestelling van de Ite Gevechtsgroep tot 1 Januarie 1944”, opgestel deur reserwe-kaptein F. Looringh van Beeck, Frinton-on-Sea, 26.1.1944.
2. Albei in *H.W.Z.A.*, 2.1.1943, p. 4 e.v.; 16.1.1943, pp. 1-3.
3. *H.W.Z.A.*, 16.1.1943, p. 16.
4. *Ibid.*, p. 2. In die uitgawe van 30.1.1943 (p. 1 e.v.) is besonderhede in verband met militêre pensioene gepubliseer.
5. *Ibid.*, 8.5.1943, p. 16 e.v.
6. Ministerie van Verdediging afd. 1, Alvo, no. 6. Londen, 18.6.1943.
7. 2 Corps District Adm. Instr. No. 133, 16.9.1943.
8. Gedateer 18.12.1943. Die werksaamhede is in East Suffolk verrig.
9. ZWEd. Gestr. — Zijn Weledelgestenge.
10. Afkomstig uit *The Natal Witness*, 29.4.1944.
11. Nierstrasz, t.a.p., p. 14.
12. *Ibid.*, p. 16 e.v. (volledige beskrywing).
13. Die getikte eksemplaar van reserwe luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck is, in ink, 3 Augustus 1944 gedateer. Die teks wyk hier en daar iets af van die teks soos gepubliseer in *De Bromtol*, 31 Augustus 1944, p. 2. Die teks in *Militaria* gepubliseer berus op die van reserwe luitenant-kolonel L. van B. se eksemplaar.
14. Nierstrasz, t.a.p., p. 16.

7

VAN NORMANDIË NA NEDERLAND

a. DIE OORLOG

Die kompanie Aanvullingstroepe het op 4 Augustus 1944 aan boord van die „Ocean Angel” gegaan en op 6 Augustus te Courseulles sur Mer geland. Op die volgende dag is na Douvres de la Délivrante opgeruk en op 8 Augustus 1944 het hierdie troepe in die ontvangskamp te Cresserons gearriveer. Van een van die oorspronklike Geallieerde landingsterreine, „Juno Beach” het hierdie Nederlanders nou noord van Caen gestaan, terwyl die front ongeveer 10 km. ten ooste van genoemde stad geleë was en die hoofrigting van die Geallieerde aanval in die rigting van die Seine ontvou het.¹

Aan ’n beskrywing wat van omstreeks hierdie tyd dateer het oorlogskorrespondent Robert Kriek sy aankoms aan boord van die „Ocean Angel”, ’n Amerikaanse skip wat te Portsmouth, Maine, gebou was, beskryf. Die skip het oor ’n Skotse kaptein met ’n Britse bemanning beskik, en aan boord het hy onder meer die bevelvoerende Nederlandse offisier, jonkheer H. L. van der Wijck, sowel as die bevelvoerder van die tweede detasjement, reserwe-majoor F. Loringh van Beeck, ontmoet.

Die Kanaal is onder beskerming van Britse torpedojaers, korvette en Nederlandse vlootvaartuie, in die loop van die verjaarsdag van H.K.H. Prinses Irene (5 Augustus) oorgesteek.

Die genoemde offisiere het, op hierdie merkwaardige dag, telegrafies hul gelukwense aan S.K.H. Prins Bernhard gestuur en, aan die slot van hierdie telegram, verklaar :²

Mage het ons gegeven zijn om op dezen dag van het komende jaar onze gelukwensen aan onze geliefde Prinses te betuigen in ons eigen Vaderland.

b. EERSTE OPTREDE. VERDERE OPMARS TOT BEERINGEN

Die Nederlandse troepe in Normandië, wat op 18 Augustus deel uitgemaak het van die Kanadese 1e Leër, was in die begin van hul eerste operasionele optrede suksesvol, en het in hul sektor krygsgevangenes buitgemaak.

Op 12 Augustus 1944 het hulle ’n sektor van die frontlyn oorgeneem, nadat hulle ’n paar dae vroeër op die plek aangekom het waar, na die gebeurtenisse in Mei 1940, Nederlandse troepe hulle na Engeland ingeskeep het.

Nederlanders, afkomstig uit nege-en-twintig verskillende lande, waaronder Suid-Afrika, het aan die Orne-front die vuurdoop ondergaan en tydens die eerste gevegte het luitenant C. Buisman,³ afkomstig uit Suid-Afrika, hom onderskei.

Op 22 Augustus 1944, het Robert Kriek berig dat die Nederlandse artillerie, afsonderlik van die Brigade, by Deauville opereer nadat die Brigade Cabourg en Houlgate beset het. Onder die artilleriste was Albert Aikema, ’n seiner, van Observatory, en Hendrik C. Keuris, afkomstig van Bloemfontein.⁴

Op 26 Augustus was die Brigade met die vyfde Britse valskermbrigade naby Pont Audimer wat na ’n stryd verower is. Daarna is, sonder verdere moeite, die Seine naby Rouen oorgesteek. Hier is ’n paar dae gerus. Intussen het die 2e Britse Leër

tot diep in België ingedring en aangesien hierdie troepe reeds naby die Nederlandse grens was, is die Brigade op 3 September 1944 gelas om ten spoedigste na Brussel op te ruk.⁵

In verband met hierdie opmars en die gebeurtenisse van die landingsdag (7 Augustus 1944), het soldaat 1e klas G. van der Tas, voor die opkommandering woonagtig te Heidelberg (Transvaal), onder meer in sy dagboek aangeteken :

Augustus 7. Half acht geland in Frankrijk (Arromanche)
14. Van Arromanche naar Cresserons — Delivrande
17. (Uit de stelling, na 6 dagen, onder vuur geweest, bij Kasteel, 16 doode paarden, muggen, vele gewonden o.a. Majoor Molenaar, verschillende dooden; 's nachts snipers, enz.)
18. sold(aat) 1e klas) 35/-, 38/6, 42/-
30. (Pont Audemer)
September 3. Vertrek van Rocheville
5. Dreuil Hamel 's nachts aangekomen eerst naar Abbeville, toen naar Amiens 's Nachts Belgische grens over bij Tournai.
6. Nu dicht bij Brussel
Ontvangst Brussel — Leuven. 's Avonds weer moeilikheid. Bonte gesneuveld⁶

Soos ook in soldaat 1e klas G. van der Tas se aantekeninge gesien kan word, is die opmars van die Nederlandse Brigade na Brussel in 'n minimum van tyd voltooi. Daarna is opdrag ontvang om in die rigting van die Albertkanaal op te ruk en die posisie by Beeringen te versterk.

Op 6 September 1944 het die Brigade tussen Leuven en Diest, naby die dorpie St. Joris Winge, temidde van vyandelike geskutfuur beland. Aangesien die *Guards*-pantserdivisie reeds by die Albertkanaal aangekom het, is die opmars na Diest sonder besondere veiligheidsmaatreëls deur die Brigade uitgevoer en was die opstelling soos volg : Gevegsgroepe, artillerie, verkenningsafdeling, brigadekompanies.

Dié marsorde is in die loop van die dag gewysig en naby St. Joris Winge is die voorste gevegsgroep onverwags onder die vyandelike vuur gestee. 'n Geveg het ontstaan waarin die Brigade twee gesneuweldes en veertien gewondes opgedoen het, terwyl 'n sewetal voertuie uitgebrand het. Deur 'n vinnige hergroepering van die Brigade is groter verliese voorkom.⁷

By Beeringen is, op dieselfde dag, Gevegsgroep I van die Brigade met die bewaking en beveiliging van die brug oor die Albertkanaal belas en gedurende die daaropvolgende dae het verskillende onderdele van die Brigade ook hier aan gevegte deelgeneem.⁸ Daarop het 'n periode van betreklike rus ingetree, terwyl die bekende „Market-Garden”-operasie, met ander woorde die luglanding by Arnhem („Market”) en die opmars van Eindhoven na Nijmegen („Garden”) deur die geallieerdes uitgevoer is sonder dat die gewenste resultaat behaal is.⁹

c. MEER AANVULLINGSTROEPE

Op die tydstip waarop die Brigade opdrag ontvang het om van Frankryk na België op te ruk, was reserwe-majoor F. Loringh van Beeck in Engeland om 'n aantal aanvullingstroepe (51) na die vasteland oor te bring. Onder hulle was 1e luitenant D. Vettewinkel (2434), korporaal G. van der Steen (2396), en weermanne De Kloet, G. van Duin, G. Pool en ander wat op 4 September 1944 te Newhaven aangekom het.¹⁰

Hierdie troepe het in Bayeux, Frankryk, aangekom en 'n aantal van hulle was op 11 September nog daar om vir vervoer te wag, terwyl 'n klein groepie op 10 September 1944 reeds in die kamp by Beeringen aanwesig was. Tot eersgenoemde groep het ritmeester Fruin, 1e luitenant D. Vettewinkel en W. Dill, sersante H. C. Boogaard, C. G. Hasselaar en H. A. F. Vogel, wagmeesters H. Beunink en R. La-

verge, korporaals G. van der Sleen, W. J. Linders, A. Barkley, G. J. Asch en G. J. Kers behoort. By hulle was soldate 1e klas M. J. Kocken, W. Mes, H. S. F. Scheerboom en A. Wals en die volgende dienspligtiges: H. A. Alkan, H. M. Claassens, A. Duinhoven, A. J. C. Picavet, P. A. J. Roeper-Bosch, P. den Ronden, K. J. Wayer, O. P. Willems, L. Dekker, S. P. Diephuis, M. D. Koetser, J. Maaskant, C. A. G. van Vliet, P. Prins, A. Cosman, P. J. M. v.d. Dolf, D. L. Wely, C. E. E. Mioch, T. S. Schaafsma, H. Kaal, Ph. P. Visser, L. de Kloe, G. van Wichem, H. H. v.d. Bosch, F. J. Dikken, H. G. van Dam, I. A. van Veen en G. Pool.

Op 11 September 1944, was die volgendes te Beeringen: Dominee Buenk, sersant-majoor H. Versteeg, dienspligtige De Bruin, reserwe-majoor F. Loringh van Beeck, sersant-majoor P. A. Kling, sersante F. Gazan en O. Colet, wagmeester B. Ijsselstein, korporaal R. A. D. Hendriksen, dienspligtiges W. van Boekhout, W. A. Veerkamp, C. Walsmit, C. van Duyn en L. Terol, terwyl verder sersant P. v.d. Sande en korporaal A. v.d. Spoel op die lys voorkom.

d. *KAPTEIN J. GROENEWOUD, M.W.O.*

Op Sondag 17 September 1944 het troepe van die Britse 1e luglandingsdivisie in Engeland met die uitvoering van hulle deel van die „Market-Garden”-operasie begin terwyl die 101ste Amerikaanse luglandingsdivisie in die omgewing van Eindhoven begin opereer het. Die 82e Amerikaanse luglandingsdivisie sou naby Nijmegen land, terwyl oor land 'n Brits-Amerikaanse militêre poging aangewend sou word deur die 2e Leër vanuit die suide te laat opruk om strategies belangrike brûe by Grave, Nijmegen en Arnhem te beset in 'n poging om die Ruhrgebied te bereik en die Duitse troepe in Wes-Nederland af te sny.

Kaptein J. Groenewoud, 'n lid van die Nederlandse Brigade wat aan die 1e Britse valskermbrigade (2e bataljon) toegevoeg was, het op 17 September naby die dorpie Heesum geland. Op dieselfde dag was hy onder hulle wat die Rijnburg by Arnhem beset het. 'n Brughoof is dié dag aan die noordekant gevorm, maar die Duitse teenstand aan die suidekant was te sterk. Die volgende dag is die geallieerde verdedigers van die brug omsingel en aangesien verbindings met die Britse hoofkwartier verbreek en versterkings dringend benodig was, het kaptein Groenewoud aangebied om deur die Duitse linie te dring om hulp te verkry. Hy het nie verder as 300 tree gevorder nie toe 'n Duitse masjiengeweer hom gedood het.”

Op 19 April 1945, het majoor J. A. Hibbert, R.E., in verband met kaptein Groenewoud se optrede beskryf:

Captain Groenewoud displayed the highest degree of courage and self-sacrifice in volunteering for a most dangerous mission and laying down his life to bring aid to his Allied comrades in arms.

Op 24 Julie 1945 is kaptein Groenewoud posthuum tot Ridder van die 4e klas van die Nederlandse „Militaire Willemsorde” (M.W.O.) benoem.¹²

e. *DIE BRIGADE IN NEDERLAND*

Terwyl die slag om Arnhem nog in al sy felheid gewoed het, was — op 19 September 1944 — die Brigade in die dorpie Hechtelen, tussen die Albertkanaal en die Scheldekanaal, in die Belgiese Kempen geleër. In 'n ou plaashuis, waar die hoof-

kwartier gestig was, het die Brigadebevelvoerder in aanwesigheid van 'n aantal offisiere, die „Market-Garden” operasie verduidelik. Niemand het op dié tydstip geweet dat Wes-Nederland eers oor agt maande sy eie troepe te sien sou kry In die nag van 20 tot 21 September 1944 het eindelose militêre kolonnes in die rigting van Eindhoven opgeruk en op 21 September 1944 het die Brigade die Belgies-Nederlandse grens oorskry om dieselfde dag in Grave aan te kom. Daar het berigte van die dreigende mislukking van die operasie by Arnhem hulle ter ore gekom. Die Brigade is aangesê om brûe by Grave, Mook en Nijmegen te bewaak.¹³

Die geallieerde opperbevel het, ten tye van die intog in Nederland, 'n proklamasie uitgevaardig waarin onder meer verklaar is :

Het oogenblik waarop gij zoolang hebt gewacht is gekomen. Uw moed en discipline, hebben sedert de eerste landingen in Normandië al hoogst belangrijke vruchten afgeworpen en wij rekenen nu op U voor een laatste, uiterste, krachtsinspanning

Van veldmaarskalk Montgomery is die volgende gevolgtrekkings aangaande die slag om Arnhem afkomstig :

The battle of Arnhem was ninety per cent successful. We were left in possession of crossings over four major water obstacles including the Maas and the Waal Full success at Arnhem was denied us for two reasons; first, the weather prevented the build-up of our airborne forces in the battle area; second, the enemy managed to effect a surprisingly rapid concentration of forces to oppose us. In face of this resistance the British Group of Armies in the north was not strong enough to retrieve the situation created by the weather by intensifying the speed of operations on the ground. We could not widen the corridor sufficiently quickly to reinforce Arnhem by road.¹⁴

In Oktober 1944 is aan die Brigade opgedra om aan die verbreding van bogenoemde „corridor” deel te neem. Een van die doelstellings in dié verband was die verowering van die stad Tilburg wat, met die nodige geallieerde militêre ondersteuning, na 'n hardnekkige geveg op 26 Oktober 1944 verower is.¹⁵ Nadat die Brigade nog verdere opruimingswerk in dieselfde provinsie, Noordbrabant, verrig het, is die wintermaande van 1944-1945 in die geteisterde provinsie Zeeland deurgebring.¹⁶

Die Aanvullingstroepes het van November 1944 - April 1945 eers te Deurne en daarna te Bergen op Zoom vertoef en op dié wyse, deur geleër te wees in die provinsie Noordbrabant, saam met twee ander onderdele, 'n uitsondering op die reël gevorm. Die Brigade se staf was eers te Goes en vervolgens te Middelburg gevestig terwyl, met uitsondering van die Aanvullingstroepes, die trein en die herstelafdeling, oor die eilande van Zeeland versprei was.¹⁷

Ten tye van die jaarswisseling (1944-1945) was dit ruim drie maande gelede dat die Brigadebevelvoerder op 18 September 1944 in 'n dagorder verklaar het :

Blijft Uw samenhang en kameraadschap bewaren, omdat zij na jaren nog een lichtpunt voor U mogen zijn, uit zeer sombere tijden Moge God geven, dat gij spoedig behouden bij de Uwen zij teruggekeerd.

f. TOT 13 JULIE 1945

In April 1945 het die Nederlandse Brigade opdrag ontvang om aan die Maasfront, 'n brughoof ten noorde van s'Hertogenbosch (Hedel) te vorm sodat geallieerde troepe die rivier veilig sou kan oorsteek. Van 23 tot 25 April het gevegte in hierdie

omgewing gewoed. Twaalf Brigadelede het gesneuwel terwyl 'n dertigtal gewondes te betreur was. Dit was die laaste geveg waaraan die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ” in Nederland deelgeneem het.

In die toenmalige reserwe-majoor F. Loringh van Beeck se versameling herinner 'n paar dokumente aan die eerste maande van 1945.

Op 31 Januarie 1945 was 'n aantal Nederlanders, afkomstig uit Suid-Afrika en in diens van die R.A.F., aan diens as grondpersoneel op die vliegveld te Woensdrecht (Nederland). Hier volg die oorspronklike teks van die opgaaf :

<i>R.A.F. No.</i>	<i>Rang</i>	<i>Naam</i>	<i>Aantal kinders of niet getroud</i>	<i>Datum in dienst</i>	<i>Geboortedatum</i>
2212769	LAC	G. Schipholt	2	15 Mei 1942	10 Aug. 1911
2212761	LAC	G. v.d. Plaats	1	15 Maart 1942	7 Maart 1908
2212773	LAC	A. J. Bouwmeesters	1	15 Mei 1942	28 Jun. 1911
1869706	LAC	F. J. J. W. v. Beek	2	15 Jul. 1942	9 Nov. 1911
2212750	CPL	F. J. Mulock-Houwer	2	15 Maart 1942	13 Aug. 1912
2212756	LAC	C. Toet	1	15 Aug. 1942	18 Aug. 1906
1649931	LAC	J. H. v. Harmelen	1	5 Jan. 1942	18 Dec. 1916
1889945	LAC	J. M. de Koning	NG	15 Mei 1943	1 Jan. 1923
1889948	AC	N. d. Weerd	NG	2 Oct. 1943	22 Jun. 1924
2212798	LAC	N. Klein-Schiphorst	2	1 Jan. 1942	16 Jan. 1913
1649995	AC	F. A. Wilkens	NG	8st contingent	31 Aug. 1912
2212791	CPL	C. Flettermann	1	15 Jun. 1942	6 April 1911
1889950	AC	C. Kramer	0	15 Aug. 1942	8 Mei 1907
2212751	LAC	W. v.d. Heuvel	3	15 Mei 1942	3 Maart 1907
1889980	LAC	H. Bark	1	15 Maart 1942	25 Febr. 1916
2212765	LAC	J. B. Bruens	3	15 Maart 1942	29 Aug. 1911
2212770	LAC	H. J. de Vries	0	15 Maart 1942	8 Jan. 1908
1869713	AC	J. G. Buhrs	2	5 Jan. 1942	9 Mei 1912
1869715	AC	S. Silvergieter-Hoogstad	1	15 Mei 1942	6 Sept. 1908
2212778	LAC	P. Pelle	1	15 Aug. 1942	6 Febr. 1915
1889902	LAC	J. M. de Koning	NG	15 Dec. 1942	17 Oct. 1924
1889942	AC	P. A. Zorgdrager	NG	15 Mei 1943	18 Jan. 1925

Op 18 April 1945 het reserwe-majoor F. Loringh van Beeck, bevelvoerder van die Brigade se reserwetroepe (Bergen op Zoom) bekendgemaak dat, sodra die Brigade aan die 21e Leërgroep onttrek sou word, die Brigade sou bly voortbestaan as die *Prinses Irene Regiment* en saam met die Grenadiers- en Jagersregiment, die gardedivisie van die Nederlandse Leër sou vorm.

Tewens is aangekondig dat die „Prinses Irene“-kaserne te Bergen op Zoom, waar die kompanie geleër was, dan die opleidingsentrum vir personeel van dié regimente sou word.

Met hierdie taak belas het reserwe-majoor F. Loringh van Beeck in 'n vroeëre konsentrasiekamp te Bergen op Zoom die Brigade van versterkings voorsien en Nederlanders opgespoor en by die Brigade ingelyf.

Op 12 Mei 1945 het die „Koninklijke Nederlandsche Brigade ‘Prinses Irene’ ” in ’s-Gravenhage aangekom en die koninklike paleise beset. Die operasionele tydperk was afgesluit en by Koninklike Besluit van 14 Desember 1945 (No. 1), is die Brigade met ingang van 24 Desember van dié jaar ontbind.

Reeds op 13 Julie 1945 is, in bogenoemde verband, ’n afskeidsparade op die terrein van die Clingendaal-kaserne, ’s-Gravenhage, gehou.

Tydens sy toespraak het S.K.H. Prins Bernhard onder meer verklaar :

De gevechten bij St. Come, Pont Audemer, Diest, Beerlingen, Tilburg, Noord-Beveland en Hedel hebben bewezen, dat de Koninklijke Nederlandsche Brigade „Prinses Irene” de eer waardig is geweest om uit de handen van Hare Majesteit de Koningin een vaandel te hebben mogen ontvangen dat de Brigade in staat is geweest, om aan de tradities van de Koninklijke Nederlandsche Landmacht nieuwe lauweren toe te voegen.¹⁸

Daarna is ’n aantal onderskeidings aan Brigadelede uitgereik terwyl in die vorm van ’n Koninklike Besluit bepaal is :

- i. Dat die vaandel van die Koninklijke Nederlandsche Brigade „Prinses Irene” met die ordeteken, vasgestel vir die Ridder van die vierde klas van die „Militaire Willemsorde”, versier sal word.
- ii. Dat aan die Brigade toestemming verleen word om die volgende besonderhede op die vaandel aan te bring : St. Come 1944, Pont Audemer 1944, Beerlingen 1944, Tilburg 1944, Hedel 1945.¹⁹

g. GESNEUWELDES

In die Brigade-gedenkboek van „Ons Leger”, van September 1945, is die volgende besonderhede aangaande gesneuwelde Brigadelede, afkomstig uit Suid-Afrika, vermeld :

<i>Nommer</i>	<i>Rang</i>	<i>Naam</i>	<i>Land van Herkoms</i>	<i>Gesneuwel</i>
1396	Soldaat 1e klas	Grootendorst J.	Suid-Afrika	Hedel 24.4.1945 ²⁰

Hierdie opgaaf is nie volledig nie, indien die lede van die oorspronklike tien kontingente, afkomstig uit Suid-Afrika, in gedagte gehou word.

Daar is, hier en daar, in die loop van hierdie bydrae, meer name genoem.

In die „Hollands Weekblad voor Zuid-Afrika” is nog die volgende besonderhede gevind :

Gesneuwel :

Kaptein J.H.A. Thomas, luitenant-vlieënier H. G. Holtrop, soldaat A. Bonte.²¹

Soldaat Jan Grootendorst

Vermis, waarskynlik gesneuwel :

Kapt. Jacobus Groenewoud

Luitenant Ivo Uytvanck

Sersant Arie Johannes de Kruyff

Sersant Pieter van der Wilden.²²

In die uitgawe van 11 Augustus 1945, van dieselfde weekblad, is vermeld dat sersant Willem van der Wilden op 18 Februarie 1943 met ’n valskerm bo Nederland neergelaat en op 6 September 1944 in die konsentrasiekamp te Mauthausen doodgeskiet

is. Sersant Pieter van der Wilden, wat ook as 'n geheime agent na Nederland oor-gebring is, is na 1½ jaar in dieselfde konsentrasiekamp op dieselfde dag gefusileer.²³ Luitenant Ivo Uytvanck, wat in Januarie 1942, met die eerste kontingent van Pretoria na Engeland vertrek het en as 'n geheime agent na Nederland gestuur is, is tydens 'n poging om uit die konsentrasiekamp te Mauthausen te ontsnap op 6/7 September 1944, saam met nog vier-en-dertig medegevangenes, doodgeskiet.²⁴

h. *DEMOBILISASIE. TERUGKEER*

Aan die Unieregering kom die eer toe dat daar reeds op 'n vroeë stadium tydens die Tweede Wêreldoorlog voorsiening gemaak is vir burgerlike herindiensneming van hulle wat te eniger tyd na 4 September 1939, met medewete van hul werkgewers, hul werk opgegee het om militêre diens te verrig. Besonderhede in verband met burgerlike herindiensneming is in Oorlogsmaatreël No. 38 van 1941 vervat.²⁵

Op 19 Mei 1944 het die Hoë Kommissaris van Suid-Afrika, Londen, aan reserwe-kapt. Loringh van Beeck laat verstaan dat Nederlandse dienspligtiges wat uit Suid-Afrika na Engeland gegaan het, ten tye van hul demobilisasie saam met hul gesinne na die Unie kan terugkeer.²⁶

Na hulle terugkeer moes hierdie Nederlandse onderdane hulle by die registrasie-beampte aanmeld ten einde aan die vereistes van die wet op Registrasie van Vreemdelinge (no. 26 van 1939) te voldoen. In hierdie skrywe wat op 1 September 1944 deur die Sekretaris van Buitelandse Sake aan die Nederlandse gesant, Pretoria, gerig is, is verder verklaar dat Nederlandse dienspligtiges sonder benadeling van regte na Suid-Afrika kan terugkeer.²⁷

Op 21 Julie 1944 het die Nederlandse regering in Londen reeds te kenne gegee dat dit in beginsel goedgekeur word dat Nederlandse dienspligtiges, afkomstig uit Suid-Afrika, net soos Suid-Afrikaanse oudgediendes behandel sal word.²⁸

In die loop van dieselfde jaar is Brigadelede, afkomstig uit Suid-Afrika, in 'n om-sendbrief ingelig oor hul terugkeer na die Unie. Aangaande die reëlings wat in dié verband deur die Unieregering getref is, het reserwe-majoor F. Loringh van Beeck, as skakelbeampte opgetree.

In Januarie 1945 is in 'n brief vermeld dat die Nederlandse dienspligtiges, afkomstig uit Suid-Afrika, dieselfde voordele uit die Suid-Afrikaanse reëlings sou trek as Suid-Afrikaners.

In dieselfde skrywe is ook verklaar dat Brigadelede tot ses maande na die einde van die oorlog in Europa sou bly diensdoen.²⁹ Op 10 Februarie 1945 het die bevelvoerder van die Brigade, kolonel A. C. de Ruyter van Steveninck, 'n tydsver-korting in bogenoemde verband aangekondig.³⁰

In 'n ongedateerde koerantberig is, na die bevryding van Nederland, aangekondig dat Brigadelede, ouer as veertig jaar, op 1 Julie 1945 uit die aktiewe diens tree. In dieselfde berig is tewens ook vermeld dat die Unieregering die moontlikheid daar-gestel het dat, behalwe dié Brigadelede wat uit Suid-Afrika afkomstig is, nog 'n honderd oud-Brigadelede na die Unie kan oorkom.³¹

Op 8 September 1945 is in die Suid-Afrikaanse pers berig dat die skip „Ruys” omstreeks 11 September in Tafelbaai verwag word en dat daar ongeveer sestig oud-Brigadelede, afkomstig van Johannesburg, en ongeveer vyf-en-vyftig van Pretoria, aan boord van bogenoemde skip is.

In verband met Pretoria is die volgende name in dieselfde berig genoem: M. Engelberts, W. J. van den Berg, J. Rooseboom, M. Runia, J. Bokhorst, J. J. van Nif-trik, H. A. Goedhart, C. Ippel, W. H. Dames, H. J. Ferguson, A. Trumpie, P. Ver-vark, Harold Coull, L. W. van Hout, D. H. Horstmanshof, J. van Diggelen, J. Stammens, T. J. Dubbeld, A. A. Meininger, P. Pelle, H. Kop, J. J. van de Plassche,

F. R. Schrale, N. Langhout, W. van den Burg, E. Lamberts, A. W. van der Spek, J. B. van Veen, G. J. Buys, C. J. de Jager, L. W. Kempen, L. de Steur, H. Kaal, S. Tilma, W. Schreuder, A. G. Wegner, G. van der Tas, C. F. Prins, B. J. Erkens, J. Havelaar, P. W. Spronk, A. van der Laarse, H. P. de Kamper, F. C. D. Masman, J. van de Velde, J. J. de Graaf, J. van Veelen, J. van Vliet, L. de Kloe, J. C. de Graaf, D. Kits, J. C. Verhulst, G. van Harmelen, H. Bredeveld, S. A. van der Loo, J. Reuvers, J. van der Loo, D. Drent, A. Munting, F. van Dijk, M. J. Tinnenbroek en A. Waals.

Verder is oud-Brigadelede van Johannesburg, Kaapstad, Port Elizabeth, Bulawayo, Oos-Londen, Durban, Bloemfontein, Beira, Nairobi en Leopoldstad in dieselfde berig genoem.³² Op 13 September 1945 is die teruggekeerdes op die Pretoriase stasie deur brigadier H. B. Klopper, die burgemeester van Pretoria en die Nederlandse gesant (dr. P. C. Visser) ontvang.³³

Kort voor 13 Oktober 1945 is 'n latere groep deur die „Algemeen Nederlandsch Verbond” en die „Hollandsche Kring” in die stadsaal te Rondebosch onthaal.³⁴

Op 29 Oktober 1945, het 'n vyftal Nederlandse vrywilligers afkomstig uit Suid-Afrika, wat in 1940 na Oos-Indië vertrek het en uit Japanse krygsgevangenekampe afkomstig was te Pretoria aangekom. Hulle was 2e luitenant A. Kroon, 2e luitenant J. H. van Zanten, onderluitenant A. de Waal en sersante J. K. Pettinga en R. H. H. Siegers.³⁵

Op Woensdag 21 November 1945 het die „Ile de France”, met 1 031 Suid-Afrikaanse troepe en 117 Nederlandse dienspligtiges aan boord, in Tafelbaai aangekom. Onder hulle was die volgende Nederlandse Vlootpersoneel: Lt. A. G. Boehmer, S. van der Veen, W. de Jong, F. Dulhart, T. v.d. Sman, P. J. van Eyck, E. Dienaar, H. P. Vos en twaalf ander.³⁶

Onder die nagelate dokumente van wyle luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck is 'n skryfboek met die opskrif „Gedemobiliseerd personeel” waarin, met betrekking tot Suid-Afrika as land van herkoms, die volgende gegewens oor die vertrek van Nederlandse dienspligtiges voorkom:

<i>No.</i>	<i>Naam</i>	<i>Datum van demobilisasie</i>	<i>Adres</i>
1373	Sersant C. Ippel	31 Jul. 1945	Gezina, Pretoria
1275	Sersant H. Kaal	3 Aug. 1945	Sunnyside, Pretoria
1390	Sersant T. Schonken	3 Aug. 1945	Kaapstad
1892	Soldaat F. W. Smit	3 Aug. 1945	Rosettenville, Johannesburg
7	Soldaat H. J. Ferguson	3 Aug. 1945	Lichtenburg, Transvaal
3780	Korp. M. J. Karel	3 Aug. 1945	Parkwood, Johannesburg
1982	Soldaat B. J. Erkens	3 Aug. 1945	Bronkhorstspuit, Transvaal
1292	L. v.d. Boogaard	3 Aug. 1945	Silverton, Transvaal
2689	Sersant G. Vonke	3 Aug. 1945	Vredenhoek-uitb., Kaapstad
1610	L. de Kloe	3 Aug. 1945	Rietondale, Pretoria
8535	W. F. Drenthen	3 Aug. 1945	Delville, Germiston
1838	S. A. van der Loo	3 Aug. 1945	Pretoria-Wes, Pretoria
3784	J. v. Veelen	3 Aug. 1945	Capitalpark, Pretoria
3373	G. van der Tas	3 Aug. 1945	Heidelberg, Transvaal
3849	C. E. E. Mioch	3 Aug. 1945	Braamfontein, Johannesburg
8534	T. Dijkhorst	3 Aug. 1945	Melville, Johannesburg
1381	J. J. B. Luyters	10 Aug. 1945	Kaapstad
1833	H. P. de Kamper	10 Aug. 1945	Gezina, Pretoria

Alle dienspligtige Nederlanders wat na die Unie van Suid-Afrika teruggekeer het, is dertig dae ontskepingsverlof verleen en hulle is versoek om dié maand te gebruik om weer 'n werkkring te vind.

Hulle wat nie hierin kon slaag nie, is na die Unie se direktoraat van Demobilisasie gestuur om vir huisvesting en voeding ingedeel te word. By laasgenoemde organisasie kon hulle in verband met 'n werkkring, geldelike steun sowel as genees- en tandheelkundige hulp aanklop. Op dié wyse het die Unieregering 'n aantal dienspligtige Nederlanders met raad en daad bygestaan.³⁷

i. RESERWE LUITENANT-KOLONEL F. LOORINGH VAN BEECK

Reserwe luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck is, met ingang van 1 Mei 1946 tydelik gehandhaaf in rang en ouderdom van rang vir die duur van sy funksie as kommandant van die Regiment Grenadiers. 'n Hoë onderskeiding het hierdie offisier te beurt geval by geleentheid van sy besoek aan Suid-Afrika, op 7 Mei 1946, toe hy met ingang van 26 Mei 1946 die bogenoemde dertig dae verlof van die hoof van die Nederlandse militêre sending, Pretoria, ontvang het. Op 10 Mei 1946 is, deur die adjudant van S.K.H. Prins Bernhard, ritmeester Geertsema, die volgende telegram aan reserwe-luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck versend :

*Ik ontvang schrijven Maarschalk Smuts aan Prins Bernhard met gunstige beslissing betreffende immigratie honderdtal veteranen brigade Irene. Wil mij mededeelen wie bekend is met adressen veteranen om hun voorwaarden van immigratie mede te delen en deze zaak verder te behandelen.*³⁸

Of die besoek van reserwe-luitenant-kolonel Looringh van Beeck aan Suid-Afrika onder meer in verband met immigrasie-aangeleenthede van oud-Brigadelede gestaan het, blyk nie uit die beskikbare dokumentasie nie. Op 2 Augustus 1946 is aan hom, deur die Nederlandse gesantskap te Pretoria, 'n koerierspas oorhandig in verband met die vervoer van amptelike dokumente wat aan die Nederlandse Minister van Buitelandse Sake, te 's-Gravenhage, oorhandig moes word. Hierdie pas is op 9 Augustus 1946 te Bristol afgestempel.

Terug in Nederland het reserwe-luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck op 12 April 1947, 'n reunie van oud-Brigadelede bygewoon. Op 22 Mei 1947 is deur luitenant-kolonel J. K. de Visser die vaandel van die Regiment Grenadiers te Amersfoort aan hom oorgedra en op 8 Julie 1947 is eervolle ontslag aan hom verleen.

Hy het op 7 Julie die bevelvoering van die Regiment Grenadiers aan sy opvolger oorgedra.

Op 11 Augustus 1947 is 'n Koninklike Besluit geneem waardeur aan reserwe luitenant-kolonel F. Looringh van Beeck die rang van reserwe-kolonel verleen is.

Op 22 September 1947 het die reserwe-kolonel te Pretoria die volgende amptelike skrywe van die waarnemende administrateur van die Nederlandse militêre sending, Pretoria, ontvang :

Ik heb U Hoof Edel Gestrenge te berichten dat U met ingang van 1 Oktober 1947 met Groot Verlof wordt gezonden.

Op dié wyse het, sekerlik as die laaste in Suid-Afrika woonagtige offisier van die voormalige „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ”,³⁹ reserwe-kolonel F. Looringh van Beeck weer na ons land teruggekeer en sy militêre loopbaan op 'n waardige wyse afgesluit.

AANTEKENINGE

1. Nierstrasz, t.a.p., skets nr 4.
2. *De Bromtol*, 31.8.1944, p. 2 (Oorlogskorrespondent R. Kiek).
H.W.Z.A., 26.8.1944, p. 8.
3. *H.W.Z.A.*, 26.8.1944, p. 8.
4. *Ibid.*, 26.8.1944, p. 16 e.v.
5. *Ons Leger*, Sept. 1945, p. 21.
6. As gevolg van 'n ernstige oogbesering, opgedoen in Normandië, is soldaat 1e klas G. van der Tas van Diest per ambulans na Brussel vervoer en vandaar op 9.9.1944 per vliegtuig na Engeland oorgebring.
7. *De Garde*, jg. 37, nr 2, Maart-April 1965, p. 7.
8. Uitvoerig beskryf deur Nierstrasz, t.a.p., pp. 34-40.
9. Nierstrasz, t.a.p., p. 41 e.v.
10. Die afgerolde lys is onduidelik. Slegs hier en daar is die name en vanne leesbaar.
11. Hierdie operasies is uitvoerig in veldmaarskalk burggraaf Montgomery of Alamein se *21 Army Group. Normandy to the Baltic* (April 1946), p. 169 e.v., beskryf.
12. Dié orde-instelling dateer van 30 April 1815 en die orde bestaan uit die volgende klasse : Grootkruis, kommandeur, ridder 3e klas, ridder 4e klas. Die ordeteken is 'n gelykarmige kruis met, op die arms, die woorde „Voor moed, beleid en trouw”. Dit is die hoogste Nederlandse militêre onderskeiding vir uitstaande dade van moed, beleid en trou vir hulle wat op see, op land of in die lug, die Nederlandse vorstehuis en die vaderland dien of gedien het.
13. *Pen Gun*, 26.9.1946.
14. *21 Army Group, Normandy to the Baltic*, p. 187.
15. Nierstrasz, t.a.p., p. 47 e.v.
16. *Ibid.*, p. 57 e.v.
17. *Nieuwsbrief*. Pretoria, 27.1.1945, pp. 1-2.
18. *Ons Leger*, September 1945, p. 27.
19. *Ibid.*, p. 7.
20. *Ibid.*, p. 13.
21. 18.11.1944, p. 18. Gewond : Soldate F. W. Smit, J. van der Wolff.
22. 28.7.1945, p. 20. Gewond : Kaptein Hendrik Johan Willem Westenberg, sersant-majoor Pieter Kleinloog, skeepstimmerman Hendricus Gerardus Leendert Vierling, soldaat Gerrit van der Tas, soldaat Sjoerd Nicolaas Pietersma, soldaat Willem Hendrik Lenselink, soldaat Arjen Raoul Steegstra, soldaat Willem van Wilgen, soldaat Leendert Willem van Kempen, soldaat Henri Charles de Bio. Krygsgevangene : Soldaat Sherman Cornelis Gobetz.
23. P. 21, *idem*, 26.8.1945, p. 24.
24. *H.W.Z.A.*, 6.10.1945, p. 7.
25. Oorlogsmatreëls, deel I, (Pretoria, s.j.), p. 265 e.v.
26. Skrywe 116/58/11 van 19.5.1944.
27. Skrywe PM 1/11/1/1/G van 1.9.1944.
28. Exh. 11.7.44 no 36. en 3.7.44 II/3941. Afd. IB. No. 6. Minister van Verdediging — Minister van Buitelandse Sake, Londen, 21.7.1944.
29. F. Loringh van Beeck — H. R. Pretorius, 8.1.1945, sien, i.v.m. laaste para, ook *H.W.Z.A.*, 27.1.1945, p. 6.
30. Nr. 634 G.P., 10.2.1945.

31. Knipsel van 12.6.1945.
32. *H.W.Z.A.*, 8.9.1945.
33. *Ibid.*, 22.9.1945, p. 3. *Die Volkstem*, 13.9.1945.
34. *H.W.Z.A.*, 20.10.1945, p. 10 e.v.
35. *Ibid.*, 3.11.1945, p. 4. Met berig van vrywilliger W. Langhout en, in die uitgawe van 20.10.1945, 'n skrywe van Kapt. Dr. A. van Selms (p. 14). In 1940 het 77 Nederlanders Na N.O.I. vertrek.
36. *Ibid.*, 3.11.1945 (onder dié groep was drie oud-lede van die „Vrouwen Hulpkorps”. Verslag van die aankoms op Pretoria in *H.W.Z.A.*, 23.11.1945, p. 17. *Ibid.*, 17.11.1945, p. 17 en p. 20 (name).
37. *Aanwysings voor militairen die ter demobilisatie in Suid-Afrika terugkeeren*, onderteken deur die hoof van die Nederlandse militêre sending te Pretoria, luitenant-kolonel P. M. de Boer.
38. Telegram Hilversum — Kol. Looringh van Beeck, Ranch Rabonie, Hoopstad. Gedateer 9.5.1946.
Uit die beskikbare dokumente blyk dit dat genoemde offisier hom in dié verband beywer het. Resultate is onbekend.
39. Die Brigade het op 17.3.1946 die „Regiment Prinses Irene” geword. Op 1 Jun. 1948 is dié naam na „Garderegiment 'Prinses Irene'” verander en op 12.3.1952 het die benaming „Garderegiment Fusiliers 'Prinses Irene'” van krag geword. Sien o.m. H. Ringoir, *De Nederlandse Infanterie*, (Bussum, 1968), p. 94.
Op 26.9.1970 is 'n reunie van oud-Brigadelede te Schalkhaar, Nederland, gehou. Sien: *Deventer Dagblad*, 30.9.1970. Dr. G. van der Tas het by dié geleentheid die oud-Brigadelede, afkomstig van die R.S.A., verteenwoordig.

8

OORLOGSHERINNERINGSKRUISE. 'N OORLOGSMONUMENT EN NAAMLyste

a. OORLOGSHERINNERINGSKRUISE UITGEREIK

Kragtens 'n Koninklike Besluit van 6 Januarie 1948 is die Nederlandse Oorlogsherinneringskruis, met of sonder gespes, ingestel.

In verband met die gespes, daar is vyf uitgereik, lui die bewoordinge van twee KRIJG TE LAND en NORMANDIË 1944. Elke uitreiking het vergesel gegaan van 'n sertifikaat en 'n toekenningsbewys.

Aan reserwe-kolonel-titulêr F. Loringh van Beeck is op 16 Desember 1948 bogenoemde kruis met die twee gespes toegeken en op Pretoria het op 7 Junie 1952 'n uitreiking plaasgevind.¹

Die volgende lys het gedeeltelik betrekking op dié uitreikingsplegtigheid wat aan die Nederlandse gesantskapsgebou gehou is. Hier volg, in Nederlands, 'n weergawe van die teks van die lys.²

<i>Rang :</i>	<i>Naam :</i>	<i>Gespen :</i>	
<i>Naasbestaanden van gesneuvelden :</i>			
soldaat	P. J. F. Blokker	—	—
	thans mevrouw Weber		
korporaal	J. L. v.d. Boogaard	—	—
	thans mevrouw Maltha		
sergeant	J. Hey	—	—
sergeant	L. A. Knijff	—	—
sergeant	F. W. Rouwerd	—	—
sergeant	J. M. Sluyter	—	—
soldaat	N. Bolweg	—	—
sergeant	A. P. C. van Bommel	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	L. H. G. v.d. Boogaard	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	W. H. Boon	—	—
soldaat	H. Breedveld	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
1e luit.	C. Buisman	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	J. G. Bührs	—	—
soldaat	G. J. Buys	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	J. P. Cornet	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	W. H. Dames	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	J. van Diggelen	—	—
soldaat	M. Dobbenberg	—	—
soldaat	D. Drent	—	—
korporaal	F. van Dijk	—	—
sgt. majoor	A. J. Erkens	—	—
sergeant	K. G. Förch	—	Krijg te land 1940-1945
sergeant	H. A. Goedhart	—	—
sold. 1e kl.	J. C. Graaf	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945

<i>Rang :</i>	<i>Naam :</i>	<i>Gespen :</i>	
soldaat	G. van Harmelen	—	—
sergeant	E. Heeck	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	D. H. Horstmanshof	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	L. W. van Hout	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sold. 1e kl.	Th. Huiskamp	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	C. Ippel	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	H. Kaal	—	—
sold. 1e kl.	P. R. Kat	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sold. 1e kl.	H. P. de Kamper	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	D. Kievit	—	—
sold. 1e kl.	N. Klein Schiphorst	—	—
soldaat	H. Kop	—	—
soldaat	C. Koren	—	—
sgt. vlieger	J. Kuiper	—	—
sold. 1e kl.	A. v.d. Laarse	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	P. J. Laboyrie	—	—
soldaat	N. Langhout	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	E. Lamberts	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	P. Lammers	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	A. de Leeuw	—	—
korporaal	J. v.d. Loo	—	—
soldaat	S. A. v.d. Loo	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	F. C. D. Masman	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
lt. kol.	A. Mauve	—	Krijg te land 1940-1945
soldaat	J. F. W. Merkelbach	—	—
1e lt. mil. luchtvt.	G. L. J. M. Mol	oorlogsvluchten	1940-1945
sergeant	A. Munting	—	—
1e luit.	F. G. E. Nilant	—	—
res. majoor	J. M. J. Noordendorp	—	—
sold. 1e kl.	P. Pelle	—	—
sold. 1e kl.	G. S. v.d. Plaats	—	—
sergeant	A. de Priëlle	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	C. F. Prins	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	M. R. Runia	—	—
korporaal	A. J. H. Rutgers	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	G. H. Schep	—	—
sergeant	J. M. Seeleman	—	—
1e luit.	Th. Segaar	—	—
soldaat	J. K. Silvergieter Hoogstad	—	—
soldaat	J. D. Singeling	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sold. 1e kl.	C. B. J. Slijpen	—	—
soldaat	C. J. Snellenburg	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sergeant	A. P. v.d. Spek	—	—
soldaat	P. W. Spronk	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	J. Stammes	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	L. de Steur	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	M. J. Tinnenbroek	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	J. van Veelen	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	J. B. van Veen	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	J. v.d. Velde	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	J. J. v.d. Velde	—	—
adj. c. o.	W. Venlet	Nederland Mei 1940	

<i>Rang :</i>	<i>Naam :</i>	<i>Gespen :</i>	
sergeant	K. J. M. Verhoef	—	—
soldaat	J. C. Verhulst	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
korporaal	P. Vervark	—	—
soldaat	J. van Vliet	—	—
sold. 1e kl.	H. J. de Vries	—	—
korporaal	S. de Waal	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
sgt. vlieger	W. de Waal	—	—
1e lt.	W. L. van Warmelo	—	—
soldaat	A. v.d. Zeyde	Normandië 1944	Krijg te land 1940-1945
soldaat	B. S. Zuithoff	—	—

b. 'N OORLOGSMONUMENT TE PRETORIA OPPERIG

Die gedagte om dié Nederlanders wat uit Suid-Afrika afkomstig was en aan die Tweede Wêreldoorlog deelgeneem het, op die een of ander wyse te eer het in die loop van 1950 by kapt. C. Plokhooy, 1e luitenant C. Buisman en korporaal S. de Waal ontstaan. Die eersgenoemde was 'n oud-stryder van die Tweede Anglo-Boereoorlog, terwyl hy tewens as redakteur van die „Hollands Weekblad voor Zuid-Afrika” (Pretoria) opgetree het. Die laasgenoemdes was oud-Brigadelede. Korporaal S. de Waal het as voorsitter van 'n komitee opgetree, terwyl 1e luitenant C. Buisman en kapt. C. Plokhooy, onderskeidelik as sekretaris en penningmeester aangewys is. Die toenmalige ambassadeur in Suid-Afrika, Sy Eksellensie dr. Jan van den Berg, was ere-voorsitter. Nog in dieselfde jaar is J. ten Doeschaten, J. Kramer, J. Rienstra en A. Vos aan bogenoemde komiteelede toegevoeg, terwyl die Nederlandse Departement van Buitelandse Sake toestemming verleen het om 'n monument op Nederlandse grondgebied, te wete die Ambassadeerdein te Pretoria te plaas.³

Op 20 November 1957 was ongeveer £400 vir die oprigting van 'n monument beskikbaar en terwyl in verskillende belangrike sentrums verdere bydrae ingesamel is, het die komitee besluit dat die toekomstige oorlogsmonument op 4 Mei, die Nederlandse nasionale roudag, onthul sou word.

Op 22 Desember 1952, is een van dié ontwerpe van mej. D. Paymans, van Pretoria, deur die komitee goedgekeur. Die Pretoriase firma Sinclair en Kie het die benodigde graniet pasklaar gelewer, D. Verwoerd van Pretoria het die fondering gelê en op 4 Mei 1953, is die onthulling van die monument deur die volgende kinders van genseuwelde Nederlandse dienspligtiges uit Suid-Afrika verrig :

Frederik Willem Rouwerd, Geertruida J. de Kruyff en Arie J. A. de Kruyff.

Daarmee was die werksaamhede van die „Comité Monument Gevallen Strijders (1940-1945)” voltooi.

Hierdie monument is opgerig ter nagedagtenis van die volgende gesneuwelde Nederlanders, afkomstig uit Suid-Afrika :

Landmag : P. A. Arendse, G. Aveling, M. den Bakker, A. van den Bergh, B. van Berkel, P. J. T. Blokker, T. de Boer, A. Bonte, J. L. en A. J. van den Boogaardt, C. J. Botbijl, A. J. Burgers, A. T. Bijsterveld, J. E. Degenkamp, N. Dienaar, H. R. Drost, B. S. van der Feijst, J. Groenenboom, J. Groenewoud, J. Grootendorst, A. Hemmerle, J. H. Hertog, J. H. C. van Heusden, J. Hey, H. G. Holtrop, C. E. van Hulsteyn, G. W. van Imhoff, J. D. de Jong, G. H. Juda, L. A. Knijff, H. Kolhorn, L. Kopuit, A. J. de Kruyff, J. en P. Meyer, H. J. Muller, G. A. Oudejans, H. J. Overes, H. Poortenaar, A. Pot, A. Renema, W. M. Reuhl, C. T. Reyrink, J. Rietbroek, F. W. Rouwerd, A. W. Rueb, A. M. F. Schering, A. W. Sliedrecht, J. M.

Sluyter, J. J. Sluyters, A. Sorias, M. Spaans, J. Tasseron, J. H. A. Thomas, C. van den Toorn, I. Uytvanck, E. Veldkamp, J. Verdouw, P. Vervat, J. Vijverberg, M. van Wagenveld, P. en W. v.d. Wilden.

Seemag : L. van Breugel, W. Dienaar, A. P. Drexhage, F. J. Geiger, B. H. Gunnink, C. F. Kuipers, J. A. v.d. Meer, J. Schanstra, F. Slegtenhorst Junior, J. de Wolf.

In oorsese gebiede van Nederland : J. P. A. van Adrichem, A. A. C. Burm, N. Crama, L. A. M. Defoer, J. L. van Donselaar, J. J. L. Heldring, A. van der Hill, J. A. van der Hout, C. C. Jager, G. Kleynjan, J. T. E. Marissing, W. Melgerd, H. C. van der Stadt, H. M. van Stiphout, G. de Vries, B. v.d. Zande, D. H. Zeeven, M. H. van Zeyl.⁴

c. NAAMLYS VAN 'N AANTAL BRIGADELEDE

Daar volg, op die volgende bladsye, op grond van gegewens wat onder die Loorigh van Beeck-dokumentasie gevind is, 'n aantal besonderhede met betrekking tot 117 lede van die „Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene' ”, afkomstig uit Suid-Afrika en ander dele van die wêrelddeel Afrika :

AANTEKENINGE

1. *H.W.Z.A.*, 21.6.1952, p. 4.
2. Gegewens of meer soortgelyke seremonies gehou is, ontbreek.
3. „Oranjehof”, Prinsloostraat, Pretoria.
Kruise is uitgereik aan : Sersant C. R. Rienstra, korporaal R. J. Schutz, matroos 2e klas Y. Kroon, matroos 2e klas H. P. Vos en sersant M. R. Runia.
Afwesig was : Sersant-majoor E. Feenstra, soldaat W. A. A. de Groot, soldaat J. J. ter Haak, soldaat W. B. Rossiele, sersant A. V. van Wieringen, timmerman 1e klas Kon. Marine C. Blonk, radio-werktuigkundige 1e klas Kon. Marine P. J. van Hamersveld, korporaal Spesiale Dienste K.M.D. van der Sman en soldaat W. H. Boon.
4. *In Africana Aantekeninge en Nuus*, (Johannesburg), Junie 1962, deel 15, no. 2, p. 83 e.v. het, van die hand van die skrywer, die uitvoerige bydrae „Die oprigting en onthulling van die monument op Pretoria ter herdenking van die Nederlanders uit Suid-Afrika wat tydens die Tweede Wêreldoorlog gesneuwel het”, verskyn.

BESONDERHEDE IN VERBAND MET NEDERLANDSE DIENSPLIJTIGES

<i>VAN</i>	<i>NAAM</i>	<i>Geboorte- datum</i>	<i>Plek</i>	<i>Huwelik- staat</i>
Aikema	Albert	16.8.1917	Odoorn	Getroud (G)
Bakker	Jan Dirk	9.11.1911	Moercapele	G
Beets	Nicolaas	14.4.1913	Utrecht	NG
Benard	Bernard	7.10.1907	Amsterdam	G
Boelens	Hendrik	24.4.1914	Gorredijk	G
Bonte	Anthoon	13.8.1914	Rotterdam	NG
Bouhuis	Antonie	13.12.1912	Zwolle	NG
Bouman	Hermanus Laurentius	7.3.1911	?	G
Breedveld	Huibrecht	3.7.1908	Rotterdam	NG
Brouwer	Bartholomeus	29.9.1902	Bussum	G
Buitenhof	Harm	14.7.1908	?	G
Buys	Gerardus	29.6.1916	Kediri (O.-Indië)	G
Claassens	Henricus Martinus	4.9.1909	Den Haag	G
Clarke	Johannes Hubertus Louis	18.1.1909	?	NG
De Jager	Cornelis Jacob	9.5.1911	Driewegen	G
De Rover	Ferdinand	26.10.1924	Amsterdam	NG
De Steur	Louis	7.10.1912	Den Haag	G
Dingshoff	Gysbertus	22.7.1910	Haarlem	G
Dondorp	Eliazar	12.8.1911	Haarlem	G
Dubbeld	Teunis Johannes	6.10.1908	's Gravenzande	G
Ebbelaar	Gerardus Antonius	2.12.1910	Bussum	G
Erkens	Antonius Jacobus	17.9.1912	Mook	NG
Erkens	Bernardus Johannes	11.9.1921	Heumen	NG
Faber	Reno	11.4.1922	Utrecht	NG
Ferguson	Herman Jonathan	13.1.1912	Groot Sangir (O.I.)	G
Haak	Leendert	2.2.1910	Rotterdam	G
Haquebord	Jacob Hendrik	8.2.1911	?	G
Heeck	Everardus	14.1.1912	Arnhem	NG
Heeringa	Gobbe Martinus Sjoerd	18.8.1915	Niehove	G
Hofman	Hendrik	27.4.1911	Rotterdam	G
Huiskamp	Zwier	27.6.1912	Voorst	G
Hijbeeck	Willem	30.11.1920	Dordrecht	NG
Jansen	Catharinus Johannes	10.8.1908	Goes	NG
Joles	Alexander	31.3.1909	Amsterdam	NG
Kaagman	Gerardus Jacobus	26.3.1916	Enkhuizen	NG
Kaal	Hendrik	2.4.1913	Den Haag	G
Kat	Piet Roelof	9.5.1911	Amsterdam	NG
Keuning	Dirk Jacob	15.5.1911	Leeuwarden	G
Keuvelaar	Cornelis	31.8.1906	Dirksland	G
Kits	Douwe	8.12.1904	Anjum	G

AFKOMSTIG UIT SUID-AFRIKA, RHODESIË EN ELDERS IN AFRIKA*

<i>Woonplek (S.A.) of elders</i>	<i>Datum van vestiging</i>	<i>Opgekome- mandeer</i>	<i>Aankoms (E)</i>	<i>Beroep</i>
Boksburg	21.1.1938	5.1.1942	18.2.1942	Toetsers
Johannesburg	7.9.1935	15.1.1943	1.3.1943	Staalwerker
Springs	23.12.1935	15.3.1942	Julie 1942	Radio-elekt. ingenieur
Johannesburg	1915	1943	Nov. 1943	Skilder
Johannesburg	30.6.1935	15.11.1942	16.12.1942	Loodgieter
Johannesburg	21.9.1936	15.3.1942	April 1942	Skilderkontraakteur
Kaapstad	18.3.1937	15.3.1942	23.4.1942	Skilder
Durban	5.3.1937	15.10.1942	17.12.1942	Bou-aannemer
Pretoria	10.10.1936	?	Des. 1942	Loodgieter
Mowbray	25.12.1928	?	Junie 1942	Teëlsetter
Kaapstad	April 1943	25.4.1943	13.8.1943	Boer
Pretoria	9.3.1936	15.3.1942	22.4.1942	Pleisteraar
Durban	17.2.1936	16.8.1942	21.9.1942	Pleisteraar
Oos-Londen	April 1936	15.3.1942	April 1942	Argitek
Tuinplaats	22.6.1936	15.7.1942	18.8.1942	Boer
Johannesburg	23.9.1939	1.1.1944	13.3.1944	Werktuigkundige
Lytelton	10.4.1937	15.6.1942 (4e Kont.)	24.7.1942	Skrynwerker
Krugersdorp	1.5.1935	5.1.1942	Febr. 1942	Skrynwerker
Johannesburg	19.5.1936	23.1.1943	28.2.1943	Bakker
Pretoria	2.11.1936	15.5.1942	2.7.1942	Blomkweker
Brakpan	28.1.1937	16.1.1943	28.2.1943	Skrynwerker
Pretoria	24.4.1939	19.9.1941	2.7.1942	Meubelmaker
Pretoria	17.2.1938	3.10.1941	17.2.1942	Meubelmaker
Richmond	22.11.1937	16.1.1943	28.2.1943	Elektrisiën
Lichtenburg	31.7.1939	16.3.1942	April 1942	Onderwyser
Johannesburg	13.5.1936	15.7.1942	20.8.1942	Skagtimmerman
Broken Hill	9.3.1936	Nov. 1942	Febr. 1943	Mynopsigter
Pretoria	29.4.1938	15.3.1942	19.4.1942	Blomkweker
Pretoria	24.12.1936	5.1.1942	Febr. 1942	Tuinargitek
Vereeniging	13.2.1937	15.1.1943	27.2.1943	Skrynwerker
Pretoria	20.11.1937	15.7.1942	19.8.1942	Messelaar
Johannesburg	10.10.1936	Nov. 1941	26.9.1942	Messelaar
Springs	30.9.1935	16.1.1943	26.2.1943	Skagtimmerman
Kaapstad	28.11.1936	15.7.1942	20.8.1942	Winkelier
S. Rhodesië		18.1.1943	28.2.1943	Boer
Pretoria	6.6.1936	15.3.1942	3.7.1942	Argitek
Klerksdorp	7.11.1935	15.11.1942	16.12.1942	Tuinargitek
Durban	10.6.1936	6.4.1943	10.5.1943	Bakker
Johannesburg	23.1.1937	5.1.1942	21.2.1942	Messelaar
Potchefstroom	23.9.1939	1941	Nov. 1943	Bakker

<i>VAN</i>	<i>NAAM</i>	<i>Geboorte- datum</i>	<i>Plek</i>	<i>Huwelik- staat</i>
Kleinloog	Nicolaas Cornelis	5.12.1914	Rotterdam	G
Kleinloog	Pieter	13.5.1916	Rotterdam	G
Koelewyn	Jan	1.6.1910	Kruiningen	NG
Korsten	Pieter	23.1.1921	Schiedam	NG
Lamberts	Egbert	11.7.1909	Arnhem	G
Lammers	Pieter	4.2.1916	Drachten	NG
Langhout	Nicolaas	30.3.1906	Oudewetering	G
Masman	Frederik	1.11.1923	Amsterdam	NG
	Coenraad Dirk			
Meijer	Jan Johan Willem	28.12.1908	Groningen	G
Merkelbach	Johannes Franciscus	1.5.1909	?	G
	Willebrordus			
Molenaar	Gosse Bote	17.2.1917	Harlingen	NG
Mooiman	Arie	17.8.1909	Loosduinen	G
Noffki	Willem Jacobus	17.5.1910	Rotterdam	G
Pars	Wiltje	31.3.1901	Arum	G
Phielix	Huibert	17.6.1914	Gorinchem	G
Pietersma	Sjoerd Nicolaas	14.9.1912	Bolsward	G
Plantema	Hendrik Karel	2.1.1907	Den Haag	NG
Pompe van				
Meerdervoort	(Jonkheer) Jan	8.5.1911	Voorburg	G
Pranger	Arie	8.6.1912	Wieringerwaard	G
Prins	Cornelis Ferdinand	?	?	G
Punt	Willem Leendert	2.4.1909	Steenbergen	G
Reinarz	Joseph Emanuel	4.4.1909	Wiesdorf (Dl.)	G
Reuvers	?	28.11.1912	Amsterdam	G
Rutgers	Anne Johan Henn	20.2.1918	Utrecht	NG
Schaftenaar	Gijs Albertus	28.6.1915		G
	Hendrikus			
Scheurleer	Gerard Willy	16.4.1907	Den Haag	NG
Schimmel	Marinus Gerardus	21.9.1913	Amsterdam	G
Scholten	Willem Frederik	6.6.1908	Dieren	G
	Karel			
Schreuder	Willem	4.1.1917	Amsterdam	G
Schumacher	Roeland	19.7.1913	Harlingen	NG
Singeling	Jacobus Daniël	29.9.1904	Den Helder	G
Stammes	Jan	31.10.1908	?	G
Stark	Marie Simon Gerard	27.8.1907	Rotterdam	G
Ter Brugge	Jan Barend	7.12.1911	Almelo	G
Thorn-Leeson	Victor	10.9.1918	Nicholaiev (Rusl.)	G
Timmer	Jans	2.6.1907	?	G
Tinnenbroek	Martienus Johannes	24.9.1912	Den Haag	G

<i>Woonplek (S.A.) of elders</i>	<i>Datum van vestiging</i>	<i>Opgekome- mandeer</i>	<i>Aankoms (E)</i>	<i>Beroep</i>
Johannesburg	1.5.1936	15.7.1942	?	Bou-aannemer
Johannesburg	Sept. 1936	15.3.1942	15.4.1942	Bou-aannemer
Johannesburg	24.8.1935	15.6.1942	Julie 1942	Tekenaar
Johannesburg	Junie 1936	15.5.1942	?	Boukundige
Pretoria	6.10.1935	3e Kont.	?	Pleiteraar
Pretoria	21.1.1938	16.1.1943	27.2.1943	Werktuigkundige
Pretoria	31.10.1937	?	17.2.1942	Houtbewerker
Pretoria	Sept. 1936	16.2.1943	24.4.1943	?
Stellenbosch	?	9e Kont.	28.2.1943	Houthandelaar
Pretoria	6.10.1938	22.2.1943	23.4.1943	Passer
Kaapstad	24.12.1936	16.1.1943	27.2.1943	Tekenaar
Krugersdorp	Junie 1936	15.5.1942	Julie 1942	Skrynwerker
Kaapstad	22.11.1936	15.7.1942	19.8.1942	Bou-aannemer
Johannesburg	Jan. 1935	15.6.1942	23.7.1943	Inkoper
Kroonstad	11.10.1937	15.8.1942	29.9.1942	Skrynwerker
Kroonstad	Jan. 1937	16.3.1943	10.5.1943	Kontrakteur
Kaapstad	5.8.1936	15.7.1942	20.8.1942	Argitek
	Nov. 1912			
Bulawayo	Rhod. 1920	Nov. 1942	28.2.1943	Siv. ingenieur
Kaapstad	8.8.1936	5.1.1942	18.2.1942	Skrynwerker
Pretoria	5.8.1936	1942	28.11.1942	Meubelmaker
Renishaw	9.12.1935	15.7.1942	20.8.1942	Boer
		(5e Kont.)		
Kaapstad	21.8.1939	Okt. 1942	28.2.1943	Bouk. ingenieur
Johannesburg	28.11.1936	15.6.1942	Julie 1942	Onderwyser
Bloemfontein	14.11.1935	15.7.1942	19.8.1942	Winkeluitstaller
Springs	26.10.1936	15.3.1942	18.8.1942	Elektrisiën
Johannesburg	6.7.1935	15.5.1942	1.7.1942	Bankklerk
Durban	28.10.1935	2.7.1942	27.8.1942	Klerk
Kaapstad	April 1936	15.7.1942	Aug. 1942	Argitek
Ermelo	31.5.1921	15.3.1942	18.4.1942	Elektrisiën
Vereeniging	6.4.1936	15.3.1942	22.4.1922	Skrynwerker
Ermelo	30.10.1935	15.7.1942	19.8.1942	Messelaar
Pretoria	Junie 1936	15.5.1942	Junie 1942	Werktuigkundige
Port Elizabeth	13.7.1936	16.8.1942	25.9.1942	Radiohandelaar
Durban	9.3.1938	15.3.1942	22.4.1942	Instrumentmaker
Kaapstad	18.5.1942	15.6.1942	23.7.1942	Skofwerker
				(goudmyn) van Abosso (Goudkus)
Bloemfontein	20.10.1939	15.7.1942	17.8.1942	Bou-aannemer
Pretoria	15.10.1936	?	19.8.1942	Messelaar

<i>VAN</i>	<i>NAAM</i>	<i>Geboorte- datum</i>	<i>Plek</i>	<i>Huwelik- staat</i>
Toet	Karel	29.1.1910	Scheveningen	G
Van Dam	Adrianus	8.10.1910	Aarlanderveen	G
Van Dam	Cornelis Pieter	31.3.1902	Aarlanderveen	G
Van der Berg	Maurits	28.5.1911	Rotterdam	NG
Van den Bos	Willem Jacobus	13.9.1913	Schiedam	G
V.d. Boogaard	Leonardus Hendrikus Gijsbertus	29.3.1913	Den Haag	NG
Van der Loo	Simon Antonie	13.2.1917	?	NG
Van der Pol	Cornelis	26.7.1925	Jutphaas	NG
Van der Pol	Paulus	26.4.1900	Scheveningen	G
Van der Poll	Jan	15.12.1910	Rotterdam	G
Van der Tas	Gerrit	30.6.1912	Amsterdam	G
Van der Wel	Daniel Cornelis	1.5.1912	Amsterdam	G
Van der Werff	Wilhelm Cornelus	9.8.1913	Den Haag	G
Van de Waal	Jan Pieter	7.2.1922	Soerakarta (O.-Indië)	NG
Van Dongen	Gerrit	11.9.1909	Den Haag	G
Van Dreven	Jan	13.11.1909	Arnhem	NG
Van Hout	Leonardus Wilhelmus	25.8.1921	Amsterdam	NG
Van't Hoogerhuijs	Willem Frederik J.	25.3.1908	Rotterdam	G
Van Kralingen	Teunis Bartholomeus	12.7.1902	Den Haag	G
Van Mastrigt	Cornelis	12.4.1913	's Gravenzande	NG
Van Nimwegen	Arie Willem	16.2.1914	Utrecht	G
Van Slingeland	Hendrik Leendert	18.12.1911	Dordrecht	G
Van Veelen	Jan	15.3.1924	Arnhem	NG
Van Veen	J.B.	5.10.1910	Amsterdam	NG
Van Wely	Daniël Louis	22.4.1912	Velzen	NG
Van Wilgen	Teunis	23.6.1920	Den Helder	NG
Van Wilgen	Willem	1.12.1923	Den Helder	NG
Van Zeyl	Cornelis Everardus	9.6.1924	Wateringen	NG
Verhave	Lodewijk	14.12.1910	Rotterdam	G
Verhulst	Johannes Cornelis	3.6.1900	Tholen	G
Versteegh	Bertus Theodoor	5.10.1915	Rotterdam	G
Vieyra	Samuel	2.11.1906	Amsterdam	NG
Visser	Gerrit	4.6.1905	Oudemirdum	G
Visser	Hendrik Krijn	25.11.1912	Woerden	NG
Vonke	Gerrit	11.6.1912	Zwolle	G
Walburgh Schmidt	Jan Cornelis	17.9.1915	Amsterdam	NG
Warffemius	Cornelis Adrianus Leonardus	20.10.1921	Amsterdam	NG
Wegner	Arie Gerrit	30.1.1913	Den Haag	G
Welter	Cornelis Petrus	3.10.1914	Sloten	G
Zurel	Mark Joachim	11.12.1924	?	G

<i>Woonplek (S.A.) of elders</i>	<i>Datum van vestiging</i>	<i>Opgekom- mandeer</i>	<i>Aankoms (E)</i>	<i>Beroep</i>
Johannesburg	Maart 1926	15.7.1942	19.8.1942	Teëlsetter
Plumstead	22.6.1936	18.1.1943	26.2.1943	Bou-aannemer
Durban	6.9.1937	5.11.1942	28.2.1943	Bou-aannemer
Pretoria	24.12.1936	?	26.2.1943	Werktuigkundige
Pretoria	24.3.1936	20.10.1942	7e Kon.	Boukundige
Silverton	Jan. 1936	4.5.1942	Julie 1942	Bou-aannemer
Pretoria	18.12.1935	15.7.1942	18.8.1942	Boukundige
Johannesburg	28.10.1937	22.1.1944	14.3.1944	Student
Krugersdorp	April 1936	15.6.1942	23.7.1944	Skrynwerker
Johannesburg	3.2.1936	15.6.1942	24.7.1944	Skrynwerker
Heidelberg (T.)	21.1.1939	16.1.1943	28.2.1943	Onderwyser L.O.
Johannesburg	24.2.1936	15.8.1942	26.9.1942	Adv. skilder
Durban	2.11.1935	15.3.1942	17.4.1942	Skrynwerker
Pietermaritzburg	17.7.1936	15.5.1942	2.7.1942	Student
Johannesburg	Maart 1936	15.3.1942	April 1942	Boukundige
Johannesburg	5.6.1936	15.3.1942	19.4.1942	Argitek
Pretoria	3.9.1939	15.7.1942	18.8.1942	Haarkapper
Kaapstad	11.7.1926	15.11.1942	17.12.1942	Koopman-bestuurder
Vereeniging	21.10.1937	15.6.1942	25.7.1942	Messelaar
Johannesburg	28.11.1936	15.3.1942	18.4.1942	Adv. skilder
Johannesburg	21.4.1937	15.8.1942	26.9.1942	Teëlsetter
Pretoria	26.6.1936	16.3.1942	23.4.1942	Skrynwerker
Pretoria	20.11.1938	9.2.1944	13.3.1944	Skrynwerker
Pretoria	6.4.1936	21.10.1941	23.7.1942	Bou-aannemer
Krugersdorp	28.8.1935	Nov. 1941	Febr. 1942	Ingenieur
Kaapstad	10.4.1937	Mei 1942	24.7.1942	Elektrisiën
Kaapstad	11.4.1937	17.6.1943	11.8.1943	Werktuigkundige
Banhoeck (K.P.)	?	6.4.1943	23.4.1943	Boer
Kaapstad	9.7.1935	15.6.1942	23.7.1942	Skeikundige
Pretoria	4.4.1937	15.8.1942	?	Messelaar
Pk. Eustra (Tvl.)	12.1.1927	5.1.1942	21.2.1942	Mynwerker
Kamieskroon	14.7.1929	15.11.1941	2.7.1942	Rekenmeester
Kaapstad	9.8.1928	4.1.1943	27.2.1943	Boukundige
Durban	6.2.1936	15.3.1942	19.4.1942	Skrynwerker
Kaapstad	25.9.1937	15.8.1942	25.11.1942	Bou-aannemer
Johannesburg	22.9.1936	15.7.1942	Ongeveer	Sekretaris
Johannesburg	16.12.1935	15.6.1942	20.8.1942	Student
Johannesburg	16.12.1935	15.6.1942	24.7.1942	Student
Germiston	30.5.1935	15.11.1942	16.12.1942	Skrynwerker
Johannesburg	25.2.1937	15.7.1942	19.8.1942	Wiskundige
Johannesburg	1933	22.1.1944	10.3.1944	Student houtbedryf

* Die oorspronklike vorms is, in sommige gevalle, gedateer April of Mei 1944 en in geval te Dovercourt (Harwich).

UITTREKSEL UIT : DE REGISTRATIEVE GEGEVENS BETREFFENDE
DE MILITAIRES VAN DE KONINKLIJKE LANDMACHT c.g. KONINK-
LIJKE LUCHTMACHT, TEN AANZIEN VAN :

———— van BEEK (LOORINGH van BEECK), Frans ————

Geboren 27 mei 1895 te Arnhem

Registratienummer 4767

Heeft zich in Mei 1940, vanuit Zuid-Afrika, schriftelijk gemeld als vrijwilliger, onder de naam : Looringh van Beeck en heeft onder die naam werkelijke dienst verricht.

STAAT VAN DIENST

Bij het 8e Regiment Infanterie vrijwillig als aspirantvaandrig,	de	14 aug	12
Op dato met onbepaald verlof.			
In werkelijke dienst tot eerste oefening,	miv	01 okt	12
Reserve-korporaal,	de	18 dec	12
Reserve-sergeant,	de	31 mrt	13
Vaandrig,	de	17 jun	13
Groot verlof,	miv	19 jun	13
Terug,	miv	01 jul	13
Groot verlof,	miv	27 sep	13
Terug (mobilisatie opkomst),	miv	01 aug	14
Benoemd tot Reserve-Tweede-Luitenant bij het korps,	bij		
Kon. Besl. No. 107,	van	19 jun	15
Overgeplaatst bij het Regiment Grenadiers, Kon. Besl. No. 85,	van	16 aug	18
Met ingang van 19 juni 1919 benoemd tot Reserve-Eerste-Luitenant, Kon. Besl. No. 45,	van	11 jun	19
Groot verlof,	miv	01 dec	19
Met ingang van 1 oktober 1934 eervol ontslag als zodanig uit de militaire dienst verleend, Kon. Besl. No. 53,	van	27 sep	34
In werkelijke dienst in Zuid-Afrika en op dato toegevoegd aan de militaire missie te Pretoria,	miv	10 nov	41
In Engeland aangekomen,	de	18 feb	42
Ie. Gerekend met ingang van 10 november 1941 benoemd tot Reserve-Kapitein bij het wapen der infanterie;			
Iie. In te delen bij het Regiment Grenadiers, bij Kon. Besl. No. 7,	van	26 mrt	42
Tijdelijk benoemd tot Reserve-Majoor voor de tijd dat hij de functie vervult van Commandant van de aanvullingseenheid van de Koninklijke Nederlandse-Brigade „Prinses Irene”, bij Kon. Besl. No. 15,	van	15 jun	44
Met de Brigade naar Frankrijk vertrokken,	de	05 aug	44
In Frankrijk aangekomen,	de	08 aug	44
Gerekend met ingang van 15 september 1945 tijdelijk benoemd tot Reserve-Luitenant-Kolonel voor de tijd, dat hij de functie vervult van Commandant van het 1e Infanterie-depot, bij Kon. Besl. No. 15,	van	10 dec	45
Met langdurig bepaald (klein) verlof,	miv	01 apr	45
Terug,	miv	01 mei	46

Gerekend met ingang van 1 mei 1946 tijdelijk gehandhaafd in zijn rang en ouderdom van rang voor de duur van zijn functie van Commandant van het Regiment Grenadiers, bij Kon. Besl. No. 65,	van	02 mei 46
Met ingang van 8 Juli 1947 op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontheven van het commando over het Regiment Grenadiers en op dato overgeplaatst naar de demobilisatie-compagnie van het detachement Ministerie van Oorlog, besch. M.v.O. Geh. Litt M.114,	van	28 jun 47
Met ingang van 8 juli 1947 :		
1e. een eervol ontslag uit de militaire dienst verleend, zulks met toepassing van het bepaalde in de artikelen 36, sub 2 en 37 per Wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905;		
2e. benoemd tot Reserve-Luitenant-Kolonel bij het Wapen der Infanterie;		
bij Kon. Besl. No. 12,	van	05 jul 47
1e. Geplaatst bij het Regiment Grenadiers;		
2e. Toegekend de titulaire rang van Reserve-Kolonel; bij Kon. Besl. No. 76,	van	18 aug 47
Ter demobilisatie naar Zuid-Afrika,	de	19 aug 47
Groot verlof (in Zuid-Afrika),	miv	01 okt 47
Met ingang van 1 juli 1950 een eervol ontslag uit de militaire dienst verleend, met toepassing van het bepaalde in de artikelen 36, sub 2 en 37 der Wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905, bij Kon. Besl. No. 27,	van	05 jun 50
Gepensionneerd bij Kon. Besl. No. 86 van 9 september 1960,	miv	09 aug 60
Vorenstaand Kon. Besl. ingetrokken bij Kon. Besl. No. 39,	van	15 mrt 61
Gepensionneerd bij Kon. Besl. No. 39 van 15 Maart 1961,	miv	27 mei 55

Decoratiën.

De 6e december 1930 het onderscheidingsteken toegekend, bij Kon. Besluit van 19 november 1844 No. 46, ingesteld voor langdurige Nederlandse dienst als officier.

Benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau (met de Zwaarden), Kon. Besluit No. 4 van 14 september 1946.

Toegekend „Oorlogsherinneringskruis” met gesp „Krijg te Land 1940-1945” en gesp „Normandië.”

* Welwillend aan skr. verstrek deur Nederlandse Ambassade, Pretoria. Mei 1972.

SUMMARY

This article owes its compilation in the main to documents accumulated by the late Reserve-Colonel F. Loringh van Beeck, a Netherlands citizen and officer who, during World War II, travelled to England as the commanding officer of the first contingent of Netherlands servicemen called up in South Africa to strengthen the ranks of the "Koninklijke Nederlandsche Brigade 'Prinses Irene'" (Royal Netherlands Brigade 'Princess Irene').

This is also an example of the conscription question on the part of an ally (Netherlands) in time of war in a friendly country (South Africa) being put to the crucial test, with an explanation of how the problems it posed, were solved.

The article goes on to study the question of how Netherlands' immigrants in South Africa were faced with the vexing problem of divided loyalty. Should they remain loyal to their land of birth, of which they still were citizens, even though a measure of alienation had of necessity already set in, or should they be placed in a position where they, as in the case of South African citizens, could show their loyalty to their new fatherland by joining its armed forces as volunteers?

The interplay of citizenship and human emotions sometimes led to conflicting views and in this regard attention is drawn to the exceptional circumstances which initially permitted Netherlands' nationals in South Africa to join as volunteers, either the armed forces of South Africa or to join the embryo Netherlands' task force that was to have been formed in the Netherlands East Indies. The situation changed completely, however, with the overrun of the East Indies by the Japanese, after which no further Netherlands were allowed to join the South African armed forces — every effort rather being directed to strengthening the Netherlands' forces in England.

The division of loyalties also led to certain Netherlands' citizens in South Africa, on being conscripted, testing the validity of such step by appealing to the highest judicial circles in this country. Judgement was, however, given in favour of their call up in the name of H.M. Queen Wilhelmina, for active military service under the Netherlands' flag. Confirmation was also forthcoming in support of the validity of War Measures approved by the South African Government in support of conscription for military service by its allies, of their nationals resident in South Africa.

In the introduction to the article a number of details are furnished regarding the military career of the late Reserve Colonel F. Loringh van Beeck who donated his invaluable personal papers to the Central Documentation Services of the S.A. Defence Force.

During both World Wars this officer assisted materially in maintaining the honour of the Land Forces of the country of his birth. His military career came to a close in a fitting climax just after the end of World War II, with him in command of one of the crack Netherlands' regiments. He had originally emigrated to South Africa in the twenties and during his subsequent military career during World War II, did everything in his power to strengthen the bonds of friendship existing between the Netherlands and his adopted country, and at the same time to instil the same ideal in other Netherlands' "Springboks".

The article opens with a brief explanation regarding the way in which, after the events of May 1940, Netherlands' servicemen found a temporary home and were reorganised in England.

Following this, the military call-up of Netherlands' citizens living in South Africa is discussed in the light of their liability to military service as Netherlands nationals, and attention is drawn to the various aspects of this question.

Next to be dealt with is the manner in which the first detachment of national servicemen (under command of Reserve 1st Lieutenant F. Loringh van Beeck) completed the journey to England. This is followed by the available details, often incomplete, of the subsequent nine contingents despatched from South Africa.

A brief resumé is given of the Netherlands' "Springboks" in the context of their role in the Netherlands' Brigade during and after 1942, and attention is drawn to the re-organisation of the Brigade in the light of its impending tasks in Europe.

The article goes on to describe the passage of the Brigade to Normandy after D-day and its advance through France and Belgium into the Netherlands. Brigade members distinguished themselves in various battles during this time.

Their role in the Netherlands was, however, seriously hampered by the failure of the allied airborne attack on Arnhem. Only after the final surrender of the Germans in May 1945 did the Brigade actually set foot in Western Netherlands.

Even prior to the end of hostilities, matters affecting demobilisation were receiving attention. Thanks to the most helpful attitude of the Government of South Africa in regard to Netherlands' servicemen, a helping hand was extended to all those who decided to return to and settle in this land. Many of them had left their wives and children in South Africa when they answered the call to duty and were assisted in their reunion with their loved ones and their land of adoption.

Reserve Colonel F. Loringh van Beeck, known to his men as "Oom Paul" was the last ex-Brigade member to return at the conclusion of his outstanding military career.

In Pretoria and in commemoration of the Netherlanders who came from South Africa and died in the service of their country of birth, a monument was erected in the Netherlands Embassy grounds and unveiled during a fitting ceremony.

The article closes with a nominal roll and personal details of more than 100 members of the "Royal Netherlands' Brigade 'Princess Irene'", who came from this land of the "springbok" to make the highest sacrifice while contributing their share to the victory of the Western Allies.

Publications of the Central Documentation Services, S.A.D.F.

At present, the Central Documentation Services, S.A.D.F. (formerly M.H.A.S.) has the following two publication series :

- a. Separate publications, each dealing with one specific subject.
- b. The military historical magazine *Militaria*.

As Publication No. 1 of the first-mentioned series appeared:

The Fortification of Pretoria. Fort Klapperkop — Yesterday and Today, by Comdt. Jan Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad., assisted by Maj. H. J. Botha, M.A., T.H.E.D.

This publication is illustrated and thoroughly documented and can be obtained from *The Government Printer, Pretoria*. Prices: R2,30 (local, post-free), R2,90 (foreign, post-free).

MILITARIA:

Since Volume 2 (1970) the price of *Militaria* has been R1,35 whilst the annual subscription for *Militaria* (6 editions) is R8,00 (local, post-free) and R10,00 (foreign, post-free).

Militaria is obtainable from: *The Government Printer, Private Bag 85, Pretoria, Republic of South Africa*.

Contents:

Annual 1 (1969): (Obtainable from the Government Printer at the prices indicated).

Capt. E. Jonker, B.A. (Hons.):

Die Militêr-Historiese en Argivale Dienste van die Departement van Verdediging (1/1, pp. 26, price 40c).

Comdt. H. J. Botha, M.A., T.H.E.D.:

Die moord op Derdepoort, 25 November 1899. Nie-blankes in oorlogsdien (1/2, pp. 98, price R1,05).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Hoofstukke uit die voor- en vroeë geskiedenis van die S.A.W. (1/3) pp. 87, price R1,00).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Op Brandwag — Drie eeue militêre geskiedenis van Suid-Afrika (1/4, pp. 47, price 60c).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Suid-Afrikaanse Verdedigingskemas (1887-1914) (1/5, pp. 96, price R1,05).

Annual 2 (1970) (1971):

Col. H. J. Botha, M.A., T.H.E.D.:

Historiese oorsig van die ontstaan van die militêre lugvaart en die selfstandige lugmagte (2/1, pp. 1-13).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Die opleiding van ons eerste vlieëniers (2/1, pp. 14-35).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Die „Zuid-Afrikaanse Vliegeniers Korps“ : Vliegtuie en personeel vir en in Suidwes, 1914-1915 (2/1, pp. 36-55).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

26 Eskader R.F.C. (2/1, pp. 68-87).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

South African Air Force Nominal Roll of Officers, Air W.O.'s, Air N.C.O.'s and Airmen (2/1, pp. 88-94).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Twee (?) Duitse vliegtuie van Duala (2/1, pp. 95-109).

Brief Notes referring to five S.A.A.F. Squadrons (1939-1945) by Capt. P. J. Albertse, B.A., Dip. A., Sgt. P. J. Brink, Miss C. Bergh, B.A., L.S.T.D., and Mrs. L. Glatthaar, conclude this illustrated 128 page publication.

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Besonderhede aangaande 'n aantal geboue op die terrein van die huidige Verdedigingshoofkwartier, Potgieterstraat, Pretoria (2/2, pp. 1-25).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Die Kasteel „De Goede Hoop“ (1921-1923) : Die verhaal van 'n reddingsdaad (2/2, pp. 27-46).

Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:

Die militêre boukuns in die Nederlande en sy eertydse kolonies (1500-1800) (2/2, pp. 49-59).

- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Military architecture in the Netherlands and her former colonies (1500-1800) (2/2, pp. 61-67).
- Comdt. G. J. Geyer, B.A.(P.E.), B.A.(P.E.)Hons., T.H.E.D., M.A.(P.E.):
Liggaamlike opleiding in die Unie-Verdedigingsmag (1912-1946) (2/3, pp. 140).
- Kol. H. J. Botha, M.A., T.H.O.D. en
komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Die Duitse Aandeel in die Militêre Geskiedenis van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika. (2/4, pp. 1-25).
- Col. H. J. Botha, M.A., T.H.E.D. and
Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
The German Contribution to the Military History of South Africa and South-West Africa. (2/4, pp. 26-50).
- Oberst H. J. Botha, M.A., T.H.E.D. und
Oberstleutnant J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Der deutsche Anteil an der Militärgeschichte Süd- und Südwestafrikas, 2/4, pp. 51-72).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
The South African Field Post and Telegraph Corps 1914-1915. (2/5, pp. 76).
- J. W. North, Research Assistant Union War Histories:
South African Postal Services (1940-1946). (2/6, pp. 1-51).
A Short History of the Base Post Office Durban (1940-1946). (2/6, pp. 52-68).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Notes on the 6th South African Armoured Division Postal Unit. (2/6, pp. 69-73).

Annual 3 (1972):

- Admiral Hugo Hendrik Biermann, S.S.A., O.B.E., Commandant General S.A. Defence Force. (3/1, p: iii).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
*Uit die voorgeskiedenis van die Suid-Afrikaanse Vloot:
Die ontstaan van die Suid-Afrikaanse Seediens.* (3/1, pp. 1-80).
*First Annual Report on the Board of Control S.A.T.S.
"General Botha". Year ending 14th July, 1922.* (3/1, pp. 82-100).
- Corpl. N. Gomm:
From the ship's log of H.M.S.A.S. Imhoff. (3/1, pp. 102-110).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Suid-Afrika en die Imperiale Generale Staf-gedagte. (3/2, pp. 1-16).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Die Imperiale militêre beleid ten opsigte van Suid-Afrika (1908-1910). (3/2 pp. 19-29).
- Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Duitse amptelike korrespondensie in verband met die verdediging van en fortbou in die Zuid-Afrikaansche Republiek. (3/2, pp. 30-39).
- Comdt. Jan Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad., and
Capt. F. J. Jacobs, B.A. (Hons.), U.E.D.:
Victoria Cross Awards. (3/2, pp. 40-83).
- E. Jonker, M.A., U.E.D.:
Ontstaan en ontwikkeling van die Transvaalse Verdedigingsmag: Transvaal Volunteers (3/3, pp. 1-112).

Publikasies van die Sentrale Dokumentasiediens, S.A.W.

Op die oomblik beskik die Sentrale Dokumentasiediens, S.A.W. (vroeër M.H.A.D.) oor die volgende twee publikasies :

- a. Afsonderlike publikasies waarvan elkeen aan een besondere onderwerp gewy is.
- b. Die militêr-historiese tydskrif *Militaria*.

In eersgenoemde reeks het verskyn die Publikasie No. 1:

Die Fortifikasie van Pretoria. Fort Klapperkop — Gister en Vandag, deur kmdt. Jan Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad., bygestaan deur maj. H. J. Botha, M.A., T.H.O.D.

Hierdie publikasie, wat ryklik geïllustreer en deeglik gedokumenteer is, kan bestel word by: *Die Staatsdrukker, Pretoria*. Pryse: R2,30 (plaaslik, posvry), R2,90 (buiteland, posvry).

MILITARIA

Die verkoopsprys van *Militaria* vanaf jaargang 2 (1970) is R1,35, terwyl die intekengeld per jaargang (6 uitgawes) onderskeidelik R8,00 (plaaslik, posvry) of R10,00 (buiteland, posvry) bedra.

Militaria word deur *Die Staatsdrukker, Privaatsak 85, Pretoria, Republiek van Suid-Afrika*, te koop aangebied.

Inhoud:

Jaargang 1 (1969): (Verkrygbaar by die Staatsdrukker teen aangeduide pryse).

Kapt. E. Jonker, B.A. (Hons.):

Die Militêr-Historiese en Argivale Dienste van die Departement van Verdediging (1/1, pp. 26, prys 40c).

Komdt. H. J. Botha, M.A., T.H.O.D.:

Die moord op Derdepoort, 25 November 1899. Nie-blankes in oorlogsdien (1/2, pp. 98, prys R1,05).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Hoofstukke uit die voor- en vroeë geskiedenis van die S.A.W. (1/3) pp. 87, prys R1,00).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Op Brandwag — Drie eeue militêre geskiedenis van Suid-Afrika (1/4, pp. 47, prys 60c).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Suid-Afrikaanse Verdedigingsskemas (1887-1914) (1/5, pp. 96, prys R1,05).

Jaargang 2. (1970) (1971):

Kol. H. J. Botha, M.A., T.H.O.D.:

Historiese oorsig van die ontstaan van die militêre lugvaart en die selfstandige lugmagte (2/1, pp. 1-13),

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Die opleiding van ons eerste vlieëniers (2/1, pp. 14-35).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Die „Zuid-Afrikaanse Vlieëniers Korps“: Vliegtuie en personeel vir en in Suidwes, 1914-1915 (2/1, pp. 36-55).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

26 Eskader R.F.C. (2/1, pp. 68-87).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

South African Air Force Nominal Roll of Officers, Air W.O.'s, Air N.C.O.'s and Airmen (2/1, pp. 88-94).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Twee (?) Duitse vliegtuie van Duala (2/1, pp. 95-109).

Kort aantekeninge oor vyf S.A.L.M.-eskaders (1939-1945) deur kapt. P. J. Albertse, B.A., Dip. A., sers. P. J. Brink, mej. C. Bergh, B.A., L.S.O.D., en mev. L. Glatthaar sluit hierdie uitgawe, voorsien van illustrasies, en met 'n totale omvang van 128 bladsye af.

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Besonderhede aangaande 'n aantal geboue op die terrein van die huidige Verdedigingshoofkwartier, Potgieterstraat, Pretoria (2/2, pp. 1-25).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Die Kasteel „De Goede Hoop“ (1921-1923): Die verhaal van 'n reddingsdaad (2/2, pp. 27-46).

Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:

Die militêre boukuns in die Nederlande en sy eertydse kolonies (1500-1800) (2/2, pp. 49-59).

- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Military architecture in the Netherlands and her former colonies (1500-1800) (2/2, pp. 61-67).
- Komdt. G. J. Geyer, B.A. (L.O.), B.A. (L.O.)Hons., H.O.D., M.A.(L.O.):
Liggaamlike opleiding in die Unie-Verdedigingsmag (1912-1946) (2/3, pp. 140).
- Kol. H. J. Botha, M.A., T.H.O.D. en
komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
Die Duitse Aandeel in die Militêre Geskiedenis van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika. (2/4, pp. 1-25).
- Col. H. J. Botha, M.A., T.H.E.D. and
Comdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
The German Contribution to the Military History of South Africa and South-West Africa. (2/4, pp. 26-50).
- Oberst H. J. Botha, M.A., T.H.E.D. und
Oberstleutnant J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad.:
Der deutsche Anteil an der Militärgeschichte Süd- und Südwestafrikas, 2/4, pp. 51-72).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
The South African Field Post and Telegraph Corps 1914-1915. (2/5, pp. 76).
- J. W. North, Navorsingsassistente Unie Oorlogsgeskiedenis:
South African Postal Services (1940-1946). (2/6, pp. 1-51).
A Short History of the Base Post Office Durban (1940-1946). (2/6, pp. 52-68).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
Notes on the 6th South African Armoured Division Postal Unit. (2/6, pp. 69-73).

Jaargang 3 (1972):

- Admiraal Hugo Hendrik Biermann, S.S.A., O.B.E., Kommandant-generaal
S.A. Weermag. (3/1, p. vii).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
*Uit die voorgeskiedenis van die Suid-Afrikaanse Vloot:
Die ontstaan van die Suid-Afrikaanse Seediens.* (3/1, pp. 1-80).
*First Annual Report on the Board of Control S.A.T.S.
"General Botha". Year ending 14th July, 1922.* (3/1, pp. 82-100).
- Korpl. N. Gomm:
From the ship's log of H.M.S.A.S. Imhoff. (3/1, pp. 102-110).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
Suid-Afrika en die Imperiale Generale Staf-gedagte. (3/2, pp. 1-16).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
Die Imperiale militêre beleid ten opsigte van Suid-Afrika 1908-1910. (3/2, pp. 19-29).
- Komdt. J. Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Akad.:
*Duitse amptelike korrespondensie in verband met die verdediging van en
fortebou in die Zuid-Afrikaansche Republiek.* (3/2, pp. 30-39).
- Comdt. Jan Ploeger, M.A., M.Ed., D.Phil., Acad., and
Capt. F. J. Jacobs, B.A. (Hons.), U.E.D.:
Victoria Cross Awards. (3/2, pp. 40-83).
- E. Jonker, M.A., U.O.D.:
*Ontstaan en ontwikkeling van die Transvaalse Verdedigingsmag: Transvaal
Volunteers* (3/3, pp. 1-112).

